

Filosofická fakulta Univerzity Karlovy
Ústav Filosofie a Religionistiky

Diplomová práce

Český satanismus v kontexte nových náboženských hnutí

Šk.r. 2008/2009

Vedúci práce: Radek Chlup, PhD.

Martin Krankus

Religionistika – denné štúdium

Prehlásenie:

Prehlasujem, že som túto prácu vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Praha, 28.4.2009

Podpis:

Podakovanie:

Rád by som poďakoval predovšetkým ThDr. Zdeňkovi Vojtíškovovi a Radkovi Chlupovi, PhD. za poskytnuté konzultácie a cenné pripomienky, a v neposlednom rade členom 1. Československého Chrámu Cirkvi Satanovej a ostatným respondentom, s ktorými som robil rozhovory o podobách satanizmu.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Dejiny pre-moderného satanizmu.....	9
2.1. Etymológia.....	9
2.2. Vplyv monoteizmu.....	10
2.3. Satan v kresťanstve.....	11
2.4. Na prelome stredoveku a novoveku.....	13
2.5. 18. storočie.....	14
2.6. 19. storočie.....	15
2.7. Fakt alebo fikcia?.....	16
3. Vznik moderného satanizmu.....	16
3.1. Pred LaVeyom.....	16
3.2. Nástup LaVeya.....	17
3.3. Obrady.....	18
3.4. Satanská biblia.....	19
4. Podoby satanizmu.....	20
4.1. Kontaktovanie satanistov.....	20
4.2. Organizačná štruktúra Chrámu.....	21
4.3. Charakteristika Chrámu.....	24
4.4. Vzťah k spoločnosti.....	26
4.5. Satanizmus a novopohanstvo.....	27
4.6. Ďalšie vlastnosti a názory satanistov.....	28
4.7. Rozhovor s nečlenkou Chrámu.....	33
5. Rituály.....	34
5.1. Motivácia.....	34
5.2. Sviatok Temného Harlekýna.....	35
5.3. Ďalšie obrady; rituál súcitu, rituál zničenia a sexuálny rituál.....	35
5.4. Rituálne miesta.....	37
5.5. Zdroje inšpirácie, rituálna prax, meditácia.....	39
5.6. Domáci oltár.....	40
5.7. Nepraktikujúci a „anonymní“ satanisti.....	43
6. Americký a český satanizmus.....	44
6.1. Rozdiely.....	44
6.2. Český diskurz.....	46
7. Satanské symboly.....	47

8. Náboženský, mravný a kultúrny satanizmus.....	51
8.1. Náboženský satanizmus.....	51
8.2. Mravný satanizmus.....	52
8.3. Kultúrny satanizmus.....	53
9. Nové náboženské hnutia a satanizmus z pohľadu sociológie náboženstva.....	55
9.1. Termín „nové náboženské hnutia“.....	55
9.2. Prístupy k štúdiu.....	55
9.3. Historické, politické a kultúrne vplyvy.....	56
9.4. Stratégia prežitia podľa Rodneyho Starka.....	59
10. Cirkev, sekta, nové náboženské hnutie, kult, či denominácia?.....	66
10.1. Problém kategorizácie, typológia.....	66
10.2. Ďalšie prístupy.....	68
10.3. Konverzie.....	74
10.4. Anti-kultové hnutia.....	75
10.5. „Česká“ typológia.....	77
11. Sekularizmus a teória satanistického rituálu.....	79
11.1. Ateizmus u satanistov.....	79
11.2. Rituál a sekularizmus zo sociálneho hľadiska.....	80
11.3. Koncept pokrytectva.....	81
11.4. Oddelené kategórie.....	83
12. Vznik a fungovanie moderného satanizmu v súvislostiach.....	83
12.1. Šesťdesiate roky.....	83
12.2. Individualizmus a nové hodnoty.....	84
12.3. Osobné motívy.....	85
12.4. „Egoteizmus“.....	86
13. Záver.....	88
14. Appendix I. – obrazová príloha.....	90
15. Appendix II. – rituál sexuálnej mágie a rituál „Zvířecí drama“.....	94
16. Appendix III. – ukážky satanistických textov.....	108
Zoznam použitej literatúry.....	110

1. Úvod

Scéna nových náboženských hnutí v Českej republike je 20 rokov po páde totalitného režimu veľmi pestrá. Roky nasledujúce bezprostredne po revolúcii so sebou priniesli uvoľnenie v oblasti náboženskej slobody a do východného bloku sa s postupujúcou globalizáciou začali dostávať rôzne náboženské trendy z celého sveta. Spoločenská zmena uvoľnila priestor pre vznik najrôznejších náboženských hnutí, z ktorých niektoré boli viac či menej obnovou toho, čo sa v Česku na Slovensku objavovalo už v prvej polovici 20. storočia, či skôr, a niektoré formy religiozity prišli ako úplná novinka. Západný svet zaznamenal vznikanie a vzostup dôležitosti nových náboženských hnutí v druhej polovici 60. rokov, ale o ich existencii môžeme hovoriť už koncom 19. storočia.

Moderný satanizmus, ktorého oficiálne založenie sa datuje na 30. 4. 1966, inšpirovaný ideami Aleistera Crowleyho (1875-1947) a ďalej rozvinutý do svojej inštitucionalizovanej podoby Antonom Szandorom LaVeyom (1930-1997), bol v mnohých ohľadoch logickým vyústením vtedajšej podoby sociálnej tenzie v liberalizujúcej sa Amerike. V roku 1991 založil hudobník Jiří Valter Církev Satanovu v Česku, resp. Československu, so sídlom v Brne.

Cieľom tejto práce je poukázať na súvislosť zákonitostí vedúcich k vzniku a fungovania nových náboženských hnutí a vzniku a podoby satanizmu v Česku. Český satanizmus bude ďalej konfrontovaný so svojimi americkými koreňmi. V práci sa budem snažiť dokázať, že existencia satanizmu v takej podobe v akej sa v súčasnosti v Česku vyskytuje je úplne logická a na prístupe spoločnosti k satanizmu ilustrovať postoj českej spoločnosti k novým náboženským hnutiam ako takým.

Zároveň sa pokúsim priviesť na svetlo niekoľko objektívnych informácií o českom satanizme, reprezentovaným nielen 1. Československým Chrámom Cirkvi Satanovej (ďalej len „Chrám“), ktorého sa táto práca bude týkať primárne. Obraz satanizmu je dodnes značne zkreslený mediálnymi kauzami

rozoberajúcimi kriminálne činy spáchané údajnými satanistami. Česká a slovenská spoločnosť má v niektorých prípadoch do dnešných dní pri zmienke o Satanovi tendencie reagovať mierne hystericky, čo na druhej strane väčšine satanistov vlastne vyhovuje. Badateľný je však kvalitatívny posun týchto reakcií z čias tesne po vzniku satanizmu u nás a dneškom. Veľmi dôležité bude rozlišovanie medzi satanizmom praktikovaným členmi Chrámu a satanizmom objavujúcim sa v ostatných samovoľne sa organizujúcich skupinkách či u úplných individuálov. Je nutné podotknúť, že obecné formulácie plynúce zo sociologických teórií budú ľahšie aplikovateľné práve na túto laickejšiu formu satanizmu, keďže satanismus Chrámu sa postupom času obsahovo posunul viac do roviny magickej a meditačnej praxe, a dokonca je za určitých okolností možné vôbec začať zvažovať náboženskú povahu Chrámu. Mnoho aktívnych členov totiž neparticipuje na kultických počinoch a venujú sa skôr štúdiu primárnych a sekundárnych textov, ľubujú si v dejinách filozofie (hlavne v autoroch typu Friedrich Nietzsche), venujú sa beletristickej literatúre obsahujúcej niektoré satanské prvky – toto sa týka hlavne diela H. P. Lovecrafta, a v neposlednom rade sa venujú tvorbe úvahových príspevkov, ktoré publikujú na svojich internetových stránkach, na stránkach Chrámu, občasných prednáškach pre verejnosť, debatách apod.

Satanisti nemajú celosvetovo uznávané písmo, ktoré by považovali za zvrchovanú autoritu. Väčšinou však uznávajú LaVeyovu *Satansku Bibliu* ako významný primárny text a zdroj inšpirácie pre vytvorenie vlastnej podoby satanizmu tak, ako vyhovuje ich vlastným podmienkam. V prípade Chrámu boli spísané rituálne príručky *Obřady k uctění starých* a *Rituály* (pre vnútorné potreby Chrámu, nepublikované). Niekoľko návodov na správne vykonávanie rituálov sa vyskytuje na webových stránkach Chrámu www.cirkevsatanova.com. Chrám vydáva vlastný časopis s názvom *The Abyss* („priepasť“).

Problematika nových náboženských hnutí je dobre vyložená v skriptách Dušana Lužného *Nová náboženská hnutí* (Brno 1997) a *Náboženství a moderní*

společnost (Brno 1999), ďalej David Václavík: *Sociologie nových náboženských hnutí*, Zdeněk Vojtíšek: *Encyklopedie nových náboženských směrů a Pastorační poradenství*, množstvo odkazov na zdroje sa nachádza na webových stránkach *Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů*, alebo v časopise *Dingir*, ktorého šéfredaktorom je Zdeněk Vojtíšek, a ktorý vychádza ako v papierovej, tak v elektronickej podobe. Satanizmu bolo venované tretie vydanie ročníku 1998.

Zborník prednášok *Satanismus*, ktorý vydala *Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů* v roku 1997 je vcelku nešťastným dielkom. V hľadiska nových náboženských hnutí v pohnutej dobe bol usporiadaný cyklus prednášok, ktorých autormi je niekoľko teológov, niekoľko samozvaných „odborníkov“ a jeden dosť agresívny satanista (Ctibor Sádlo). Výsledkom sú mierne hysterické výpady z jednej aj druhej strany a veľmi malé množstvo použiteľných informácií. Omnoho užitočnejší je *Satanismus* Josefa Veselého (2003), ktorý obsahuje množstvo objektívnych informácií, aj keď občas nedokáže skryť svoj apologetický charakter. Nejedná sa o akademickú, ale populárne náučnú literatúru.

Medzinárodný nadhľad nad problematikou nových náboženských hnutí môžeme získať z knihy Christophera Partridga *Encyklopedie nových náboženství* (2006). Niekoľko teórií aplikovateľných v rámci antropológie náboženstva sa nachádza v *Antropologii náboženství* (prvé vydanie 1979) od Fiony Bowie a *Natural Symbols* od Mary Douglas (prvé vydanie 1973). O súčasnom českej podobe satanizmu je však literatúry stále nedostatok.

V práci budú preberané niektoré sociologické a antropologické prístupy, ktoré sa budem snažiť na satanizmus aplikovať. Výzkum prebiehal formou rozhovorov s členmi Chrámu aj s nečlenmi hlásiacimi sa ideám satanizmu, konzultáciami predsedom *Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů* ThDr. Zdeňkom Vojtíškom a štúdiom primárnych a sekundárnych textov. Účasť na rituáloch laickej verejnosti a nečlenov Chrámu nie je dovolená až na

výnimky, ktoré sa ohlasujú dlhodobo dopredu. V roku 2008 to bola Valpurgina noc (30.4.) a v roku 2009 to bude Halloween (31.10.).

2. Dejiny pre-moderného satanizmu

2.1. Etymológia

Pojem „*satan*“ pochádza zo starozákonnej hebrejčiny. Sloveso *ś-t-n* znamenalo „*nepriat*“, „*osočovať*“, „*obžalovávať*“ alebo „*protiviť sa*“.¹ Sátán by sa teda dal preložiť ako „*protivník*“, „*odporca*“ či „*žalobca*“ aj v súdnickom zmysle (napr. Mat. 4:9). Rovnaký význam má aj grécky termín „*diabolos*“ z ktorého potom vznikol slovenský pojem „*diabol*“, česky „*d’ábel*“.² Pôvodne označoval akéhokoľvek, aj ľudského, protivníka. Význam sa začal posúvať v knihe Jób, kedy sa Satanovi začali pripisovať funkcie legitímneho Božieho prokurátora.³ Zároveň disponuje od Boha prepožičanou silou pôsobiť silami nepriateľskými životu. V neskoršom židovskom chápaní sa už Satan stáva otvoreným Božím nepriateľom, je chápaný ako stvorený, ale vzbúrený a padlý anjel. Slovo „*démon*“ pochádza z gréckeho „*daimon*“, pojmu, ktorého preklad je vcelku mnohovýznamový, ale najširšie uchopiteľný je slovom „*božstvo*“. U Grékov vnímané ešte zcela neutrálne, neskôr v židovskom náboženstve snímané vo väčšine prípadov už v negatívnom kontexte.⁴ V Starom Zákone ho nachádzame v Dt 18,10, kde sú spomínané sankcie proti zaklínačom mŕtvych a v Dt 32,17, kde Izraelci popudili Hospodina obetovaním démonom. Meno „*Belzebub*“ zasa pochádza od označenia filištínskeho boha menom *Baal-zebúb*,

---

¹ The American Heritage Dictionary of the English Language, Fourth Edition (ed.: Editors of The American Heritage Dictionaries), Houghton Mifflin Company, 2006, Heslo *śtn/semitic roots*.

² T. J. Wray, & G. Mobley: *The Birth of Satan: Tracing the Devil's Biblical Roots*, Palgrave Macmillan, New York, 2005, s. 78.

³ Tomáš Novotný: „Biblická démonolatria“ in: *Satanizmus*, Praha, Oliva, 1997. s. 23.

⁴ Liddell & Scott: *Greek – English Lexicon*, Claredon Press, Oxford, 1996, heslo *daimón*.

„Pán múch“.⁵ „Antikrist“ je zasa personifikované zlo namierené proti Kristovmu dielu.⁶ Satanistami veľmi obľúbené meno „Lucifer“ v preklade z latinčiny znamená „svetlonos“, pôvodne označenie planéty Venuše.⁷

2.2. Vplyv monoteizmu

Ako *satana* označujú monoteistické náboženstvá duchovnú bytosť, ktorá stojí v odpore voči Bohu a veriacim v neho. Týmto veriacim, obzvlášť ak sú príslušníkmi väčšinového náboženstva, sa potom ako satanizmus môže javiť všetko, čo považujú za zlé a nepriateľské voči svojmu náboženstvu. Takto boli za satanistické často označované praktiky, ktoré sa však priamo satana netýkajú, ani sa ho nedovoľávajú a môžu byť prípadne označované za praktiky ako magické alebo čarodejnícke.

Práve živovský monoteizmus sa teda aj za pôsobenia cudzích vplyvov výrazne zaslúžil o vyformovanie predstavy Satana, ktorá bola priamym predchodcom kresťanského konceptu. Pre starovekých Židov pred začiatkom pôsobenia perzského vplyvu bol Satan partnerom Boha, ktorého úlohou bolo vznášať obvinenia voči ľuďom pred Bohom, vyjavovať ich nevernosť voči Bohu a udeľovať trest. Všetko toto však prebiehalo pod Božím dohľadom. Akoby predstavoval personifikovaný sklon ľudstva k zlu. Avšak postupom času sa pod perzským vplyvom, vplyvom vyznavačov dualistického zoroastrizmu Satan premienil na organizátora všetkého zlého a stvoriteľom smrti, čo je v priamom protiklade k pôvodnej idei judaizmu, v ktorom je výhradným stvoriteľom života aj smrti a zodpovednou osobou za všetko dianie Boh.⁸ S vyslovene nepriateľským postojom k Satanovi sa v židovských textoch stretávame prvý

---

⁵ T. J. Wray, & G. Mobley: *The Birth of Satan: Tracing the Devil's Biblical Roots*, Palgrave Macmillan, New York, 2005, s. 108.

⁶ 1 Ján 2:18, 2 Ján 1:7.

⁷ 2 Peter 1:19, alebo Iz 14:12.

⁸ L. M. Hopfe & M. R. Woodward: *Religions of the World*, 9th ed., Upper Saddle River, Prentice Hall, New Jersey, 2005, s. 225–26.

krát v období helénistického judaizmu, ktorý začal byť silne nahlodávaný pohanstvom.⁹ Samotný judaizmus začal dostávať apokalyptický charakter, ktorý od neho neskôr prevzalo kresťanstvo. Očakávaný príchod konca sveta oživil potrebu zlo perzonifikovať. V kresťanstve bol naviac Satan stotožnený s biblickým hadom, ktorý stál za spáchaním prvotného hriechu. V Novom zákone sa Satan už v tomto duchu vyskytuje niekoľko krát. V Matúšovom evanjeliu je v známej epizóde Ježiš Satanom pokúšaný na púšti (Mat 4, 1 – 10). Značná časť Ježišovho snaženia smeruje k porazeniu Satana, ktoré má urýchliť príchod Božieho kráľovstva.

2.3. Satan v kresťanstve

Satan sa v kresťanstve aklimatizoval už od samého začiatku a okamžite začal aj spôsobovať teologické problémy. Napr. v Skutkoch apoštolov sa o Satanovi hovorí spôsobom, ktorý budí dojem, že Satan je len duchom zla bez akejkoľvek podriadenosti Bohu.¹⁰ Ani u Pavla poriadne nie je jasné, či je Satan Božím spolupracovníkom, poverený skúšaním ľudí, alebo zaprisahaným nepriateľom. Prví cirkevní otcovia si zasa nevedeli rady s príčinou pádu anjelov. Cirkevní otcovia ponúkli riešenie, že anjeli padli kvôli pýche¹¹ či telesnej žiadostivosti.¹² Podľa listu apoštola Pavla Rímskym (5:12) boli anjeli zvrhnutí za svoju rebéliu proti Bohu a čo je aj súčasné oficiálne stanovisko katolíckej cirkvi obsiahnuté v katolíckom katechizme.¹³ Teologických problémov vznikalo nepreberné množstvo, rovnako ako vznikali rôzne možné riešenia týchto problémov, ktoré tu nebudeme zmieňovať aby sme sa nevzdialili od témy. Isté je

---

⁹ G. B. Russell: *The Devil: Perceptions of Evil from Antiquity to Primitive Christianity*, Cornell University Press, Ithaca, New York, 1977, s. 222.

¹⁰ Skutky 5:3.

¹¹ E. Pagel: *The Origin of Satan*, Vintage Books, New York, 1995. s 167-8.

¹² tamtiež, s. 50.

¹³ <http://www.vatican.va/archive/catechism/pls2c1p7.htm#II>.

však to, že do začiatku stredoveku sa Satan vyprofiloval ako postava zosobňujúca Zlo, priamy protiklad voči kresťanskému Bohu.¹⁴

Prostý ľud Satanovi nepochybne pripisoval veľkú moc: mohol spôsobovať choroby, vyvolávať posadnutosť, mal svoj poddiel aj na prírodných vedách, o ktorých sa obecné malo za to, že sú dielom Satanovým. Bohužiaľ sú niektorí excentrickí (hlavne americkí) duchovní schopní zastávať tento názor aj v súčasnosti.¹⁵ Teológovia viedli debatu o Satanovej podstate, jeho pôvode a riešili otázky o možnosti Satanovho vykúpenia, zatiaľčo bežný človek videl diabla všade. Tesal ho do portálov katedrál a do podstáv kostolných kazateľní. Veriaci sa navzájom obviňovali z uctievania Diabla, z praktikovania čiernej mágie za účasti Satana, či z čarodejníctva. Nesmieme taktiež zabudnúť na hojne rozšírené ľudové zvyky, čo by pozostatky pohanstva, ktoré mohli magické praktiky pripomínať a kňazi sa ich snažili z celej sily vymiesť aj pomocou argumentácie, že ide o praktiky satanské. Inými slovami všetko čo nebolo kresťanské, bolo satanské.¹⁶ Vytvorilo sa penzum priestupkov, ktoré boli posudzované za satanistické a od konca 12. storočia trestané vyhnanstvom, zabavovaním majetku, potupením, zbavením občianskych práv či dokonca smrťou. Zároveň šlo o veľmi efektívny spôsob, ktorým sa katolícka cirkev vysporiadavala s heretikmi, ako tomu bolo napríklad v prípade *katarov* v 12. a 13. storočí.¹⁷ V roku 1484 vznikla pápežská bula *Summis desiderantes affectibus* („So všetkou žiadúcou dychtivosťou“), a o dva roky neskôr slávne *Malleus maleficarum* („Kladivo na čarodejnice“). Tieto dva dokumenty sa stali najčítanejšími knihami svojej doby a naplno naštartovali európsky hon na

---

¹⁴ Augustin, *O Boží obci kniha XI/15*; Augustin, *O Boží obci, kniha XXII/1*, prel. J. Nováková, Praha, 1950, s. 564.

¹⁵ <http://www.landoverbaptist.org/news1100/science.html>.

¹⁶ S týmto postojom som sa dokonca osobne stretol ešte v roku 2003 na východnom Slovensku, kedy mi v rámci priateľskej debaty istý pravoslávny farár povedal, že som služobníkom Satanovým – jedine z toho dôvodu, že nie som pravoslávny veriaci.

¹⁷ J. H. Mundy: *Evropa vrcholného středověku*, Vyšehrad, Praha, 2008, s. 1150-1300.

čarodejnice, ktorý sa prejavil aj za oceánom v Massachusettskom Saleme. Hon na čarodejnice definitívne utíchol až na prelome 18. a 19. storočia.¹⁸

2.4. Na prelome stredoveku a novoveku

Čarodejníctvo a snád' aj satanizmus, resp. aspoň obecné presvedčenie o ich praktikovaní, na novovekej európskej pôde rozkvitli vo Francúzsku v druhej polovici 17. storočia. Ich reálny výskyt je však otázny. Satanský kult existoval veľmi farbite vylíčený obvinenými, ktorí boli následkom mučenia ochotní priznať sa k čomukoľvek. Fikcia vytvorená prenasledovateľmi čarodejníc a domnelých satanistov sa však dokonale vžila do kultúrneho povedomia a mala za následok vznik tých najdivokejších predstáv, ktoré často vyústili do oficiálnych káuz, s podrobne zaznanými detailmi týkajúcimi sa satanského kultu.

Známejšie súdne prípady boli späté napríklad s dvorom kráľa Ľudovíta XIV. (1643-1715). V snahe získať lásku kráľa údajne využila Francoise Athénaisová (1641-1707), markíza de Montespan, skúšieb Catherine Deshayovej, preslávenej veštkyne a čarodejnice.¹⁹ Kvôli udržaniu tejto lásky sa o niekoľko rokov neskôr markíza obrátila aj na odpadlého kňaza Guibourga, ktorého praktiky magickej omše a vzývania démonov je možné podľa určitých kritérií označiť sa satanistické. Tzv. *čierna omša*, ktorej najstaršie zaznamenané podoby sa pravdepodobne zrodili len v hlavách inkvizítorov, mala byť paródiou kresťanskej bohoslužby. Slová mali byť recitované pozadu, niektoré slová mohli byť vynechávané, či nahradzované (napr. slovo „Boh“ nahradzované slovom „Satan“ apod.). Oltárom bola nahá žena či rakva, kňazi nosili čierne rúcha s kapucňou, svätená voda sa nahradzovala močom, hostie, ktoré sa používali boli ukradnuté v kostole alebo zhotovené z iného materiálu – najčastejšie

---

¹⁸ Brian L. Levack: *Witch-hunt in Early Modern Europe* (3rd ed.), Pearson-Longman, Edinburgh, 2006 (1987¹).

¹⁹ David G. Bromley, „Satanism“, in: *Encyclopedia of Religion* (2nd ed.), (ed. Jones), Macmillan, New York, 2005, zväzok 12, s. 8126.

z repy.²⁰ Hostia mala byť pri obrade hanobená napríklad vkladáním do pochvy ženy, ktorá slúžila ako oltár, alebo sa po nej malo šliapať. Pri niektorých čiernych omšiach boli údajne prinášané aj krvavé obety. Odpadlý kňaz Guiburg však svoje satanistické rituály údajne vyviedol do značne extrémnej podoby – záznamy hovoria o obete dieťaťa. Je príznačné, že Catherine Deshayová bola upálená a Guibourg zomrel vo väzení.

2.5. 18. storočie

Od počiatku 18. storočia nastáva podľa záznamov badateľný úpadok čiernych omší, ktorých údajné slúženie je vlastne ostentatívnym odmietnutím kresťanskej dogmy a prihlásením sa k novej viere. Z obradov sa začal vytrácať ich náboženský obsah a rituál začal slúžiť viac k povyzrazeniu znudených (väčšinou západoeurópskych) aristokratov typu markíz de Sade, ktorý sa vo svojich dielach niektorým satanistickým prvkom tiež nevyhol.²¹ Donatien Alphonse markíz de Sade taktiež vo svojich dielach veľmi ostro kritizoval kresťanskú morálku a inštitúciu cirkvi. Dalo by sa povedať, že jeho naturalistický prístup by bol v mnohom sympatický aj novopohanom. S trochou nadsázky by sa Sade dal označiť za proto-darwinistu, čím odkazujeme na princíp prežitia silnejšieho v prírode.

S nástupom osvietenstva, ktoré položilo základy modernej vedy, došlo k zlomu v postoji človeka k náboženstvu. Cynici ako Voltaire alebo Swift, stelesňujúci ducha doby, nemalou mierou prispeli k tomu, že človek začal brať seba aj Boha menej vážne.²² Miesto cirkvou hlásanej a od ostatných požadovanej kresťanskej pokory a poslušnosti začal byť kladený dôraz na slobodu myslenia, na individualitu a na plné vyžitie človeka. Kresťanské dogmy

---

²⁰ Z repy pravdepodobne kvôli tom, že ide o koreňovú zeleninu, ktorá rastie smerom nadol, teda ukazuje pod zem, tam, kde mal Satan sídliť.

²¹ Sade, D. A. F.: *Filosofie v budoáru*, Concordia, Praha 1995.

²² James Van Horn Melton: *The Rise of the Public in Enlightenment Europe*, Cambridge University Press, Cambridge, 2001, s. 4.

a predpísané normy chovania pre radu ľudí začali strácať svoju závažnosť a záväznosť. S týmto novým pohľadom na svet sa zmenilo nielen náboženstvo, ale aj satanizmus. Dôsledkom tohto nového trendu v satanizme bolo zakladanie tzv. *Hell-Fire klubov (klubov pekelného ohňa)*, ktorých už v 30. rokoch 18. storočia existovalo niekoľko. Náplňou činnosti týchto klubov bolo nielen propagovanie extrémnych podôb filozofie individualizmu, ale aj najrôznejšie excesy, provokácie a praktikovanie sexuálnych výstrelkou najrôznejšieho druhu.²³

2.6. 19. storočie

19. storočie je na záznamy o satanistických rituáloch pomerne kusé, jedná sa hlavne o beletristické kúsky. O niečo reálnejšie už pôsobia záznamy amerického spisovateľa Williama Seabrooka, ktorý tvrdil, že sa v 20. a 30. rokoch dvadsiateho storočia niekoľkokrát zúčastnil čiernych omší v Lyone, Paríži, Londýne a New Yorku.²⁴ Satanisti, s ktorými prišiel Seabrook do kontaktu vzývali Lucifera, teda verili v existenciu jeho duchovnej osoby, a verili, že tento padlý anjel má na zemi väčšiu moc ako Boh.²⁵ V dvadsiatom storočí nachádzame každých niekoľko rokov záznamy o účasti na satanistických rituáloch – beletristické, ale aj dokumentárne či policajné. Posledne menované sa však vyskytovali hlavne vo Francúzsku a USA, v Česku prakticky vôbec.²⁶ Taktiež je nutné dodať, že ide hlavne o obvinenia, než priznania a dôkazový materiál.²⁷

---

²³ G. Ashe: *The Hell-Fire Clubs: A History of Anti-Morality*, Great Britain, Sutton Publishing, 2005.

²⁴ William Seabrook: *Witchcraft: its Power in the World Today*, Lancer Books, 1968 (1940¹).

²⁵ Seabrook popísal štyri základné prvky obradu: odpadlý kňaz, posvätená hostia, prostitútka a panna. Pred oltárom, na ktorom je obrátený kríž a na ktorom leží nahá panna, recituje v čiernom odetý kňaz odzadu latinský otčenáš. Prostitútka, oblečená v červenom rúchu, prisluguje pri omši. Medzi prsia panenského oltára je umiestnený kalich s vínom, čiastočne rozliatym po panninom tele. Potom je hostia namiesto pozdvihovania položená na zem a znesvätená – buď vložením do prostitútkinej pošvy alebo pomočená.

²⁶ D. Hicks, D. “Police Pursuit of Satanic Crime: Part I.”, in: *Skeptical Inquirer*, 14.3/1990, s. 276–286.

²⁷ J. Richardson, J. Best, D. Bromley, (eds.), “The Police Model of Satanic Crime,” in *The Satanism Scare*, Aldine de Gruyter, New York, 1991, s. 175–191.

2.7. Fakt alebo fikcia?

Do akej miery satanský kult existoval tak ako ho ilustruje súdny proces s Deshayovou a Guiburgom, je otázne.²⁸ Encyclopedia of Religion (2005) však pripúšťa túto možnosť, ako aj minimálny výskyt praktikujúcich satanistov v Európe v 19. a 20. storočí, ktorých reálna existencia by ešte umocnila verejný strach zo satanistického spiknutia. Dôležitejšia ako existencia týchto pár satanistov je však existencia podrobne rozpracovanej literárnej tradície a ľudovej slovesnosti, ktorá v kultúrnom povedomí pomaly ale isto vytvárala správnu živnú pôdu pre vystúpenie Aleistera Crowleyho a neskôr Antona Szandora LaVeya.

3. Vznik moderného satanizmu

3.1. Pred LaVeyom

Do roku 1966 satanistické rituály, pokiaľ ich vôbec niekto praktikoval, tvorili kulisu, ktorá viedla k spiestreniu života rôznych sociálnych či sexuálnych deviantov. Aspoň v takejto podobe sa dochovali v literárnych prameňoch. Niektorí bádatelia sú dokonca skalopevne presvedčení, že o žiadnych satanistických rituáloch pred LaVeyom nemôže byť ani reč.²⁹

Samotnému momentu vzniku moderného satanizmu, ktorým by mohol byť v prípade nutnosti potreby ho presne označiť 30. apríl 1966, však predchádzalo vyhlásenie „novej morálky“, či „zákonu thelema“ Aleisterom Crowleyom, ktorý tak učinil v knihách *Liber legis* (1904) a *Liber agape* (1904). Duch doby tomuto kroku tiež veľmi vyhovoval. Myšlienky Friedricha Nietzscheho o „prehodnotení všetkých hodnôt“ a jeho radikálny antikresťanský svetonázor boli Crowleyemu

---

²⁸ David G. Bromley, „Satanism“, in: *Encyclopedia of Religion* (2nd ed.), (ed. Jones), Macmillan, New York, 2005, zväzok 12, s. 8123-8129.

²⁹ J. Richardson, J. Best, D. Bromley (eds.): *The Satanism Scare*, Hawthorne, New York, 1991.

veľmi blízke a aj dnešní satanisti sa Nietzsche v mnohom inšpirujú a radi ho čítajú. Páči sa im údajne hlavne to, že mal odvahu napísať pravdu o kresťanstve. Zákon thelema však s postavou Satana plne spojil až čitateľ Crowleyho diel Anton Szandor LaVey (1930-1997).

3.2. Nástup LaVeya

Posun nastal po „reforme“ LaVeya, ktorý satanizmus do značnej miery (ale rozhodne nie úplne) zbavil hororovej teatrálnosti, násilníckych prvkov, pripomenul jeho protestnú funkciu a obnovil celebrowanie čiernej omše vo forme tzv. *psychodramatu*, čo je za normálnych okolností psychoterapeutická metóda využívajúca postupy splňovania rôznych rolí.³⁰

Podobne je to aj u Pavla Brdniara a 1. Chrámu, ktorý je však ešte menej teatrálny ako LaVey, ktorého rúcho malo napr. rohy a pripomínalo cirkusovú masku – rúcha českých satanistov sú čierne alebo červené plášte s kapucami a okolo krku im visia bafomety (kovové pentagramy, ktoré môžu niesť podobizeň kozla. Taktiež sa u nich skutočne pri niektorých rituáloch vyskytuje oltár v podobe nahej ženy (viď obr. 14).

Prvky vyskytujúce sa v rituáloch českých satanistov sú navyše výrazne ovplyvnené dielom spisovateľa H. P. Lovecrafta (1890 – 1937). Ide hlavne o *mýty Cthulhu* (1928)³¹ a *Necronomicon* (1924)³². Dielo H. P. Lovecrafta okrem satanistických motívov obsahuje množstvo hororových prvkov, a polemizuje o ideáloch humanizmu, romantizmu a kresťanskej morálky.

LaVey od mladosti žil v drsnom prostredí, ktoré ho podľa všetkého zbavilo viery v dobré stránky človeka a nasmerovalo jeho záujem k spiritizmu a mágii.³³ Ezoterické znalosti a výstredný spôsob života LaVeyovi zaistili

---

³⁰ Základom psychodramatu je získať vlastnú skúsenosť v inej roli a odhaliť tak vlastné zábrany, problémy či predsudky psychického rázu. Pri hraní si klient uvedomuje, ako sa prejavujú jeho názory v novej postave, dostáva feedback od ostatných účastníkov a psychoterapeuta. Typickým psychodramatom je u českých satanistov napr. rituál „zvieracia dráma“, kedy na seba účastníci navlečú zvieracie masky a chovajú sa ako dotyčné zvieratá, pri čom recitujú vopred naučené formulky. Týmto spôsobom sa chcú prepracovať ku svojmu autentickému „ja“ a súčasťou rituálov býva záverečný pochod na vzdialenejšie kultické miesto – v našom prípade je to lesík neďaleko metra Rajska zahrada – kde sa odhadzujú nechcené charakterové vlastnosti.

³¹ H. P. Lovecraft: *V horách šílenství – mýty Cthulhu*, Preložil Milan Žáček, Aurora, Praha, 2002.

³² Lovecraft, H. P.: *Necronomicon*, CAD Press, Bratislava, 1988.

³³ Keď mal šestnásť rokov, utiekol z domu v Oaklande a našiel si zamestnanie v cirkuse Clyda Beattyho. Najskôr pracoval ako nočný strážnik, neskôr ako pomocný krotiteľ levov. V osemnástich odišiel z cirkusu do lunaparku. Tam sa z neho stal hypnotizér a variálny kúzelník. Naučil sa hrať na harmónium, čo neskôr uplatnil pri

v americkom San Franciscu popularitu, ktorú ďalej rozvíjal okázalými akciami – satanistickým pohrebom, obradmi s nahou ženou na oltári v jeho preslávenom dome apod. Jednou z týchto akcií, vďaka prijatých a rozširovaných masmédiám bolo práve založenie Cirkvi satanovej na Valpurginu noc v roku 1966.

V Cirkvi Satanovej, a v podstate vo všetkých väčších satanistických skupinách s vypracovanejšou koncepciou, je zakázané užívanie drog, ktoré je považované za slabošstvo človeka. Zakázané sú aj krvavé obety. Tento popis, týkajúci sa Cirkvi Satanovej, teda 1st Church of Satan, konkrétnej skupiny, založenej LaVeyom, však nemusí byť presne v zhode s fungovaním niektorých iných satanistických skupín, ktorí môžu napr. vzývať Satana ako bytosť, alebo sa líšiť v iných bodoch. Pre samotného LaVeya bol Satan či diabol temnou, skrytou silou v prírode, riadiacou chod pozemských vecí, silou, pre ktorú veda ani náboženstvo nemajú vysvetlenie. LaVeyov Satan je duchom pokroku, pôvodcom všetkých veľkých hnutí, vedúcich k slobode, stelesnením všetkých herézií, ktoré oslobodzujú človeka.³⁴

3.3. Obrady

Obrady Cirkvi Satanovej sú zamýšľané skôr ako „psychoterapeutické“ než náboženské akcie – podľa satanistov v ich ide o nájdenie ľudskej prirodzenosti, sebavedomia a sexuálnej slobody, aj o odpútanie sa od pokrytectva ľudskej spoločnosti. Príslušníci Cirkvi Satanovej (a aj členovia

---

vystupovaní vo varetných kluboch. V jednom z týchto nočných podnikov v Los Angeles, kde hral, sa zoznámil s neskôr slávnou herečkou, vtedy mladou striptérkou Marilyn Monroe, ktorú líčil ako ochotnú, ale nie príliš vynaliezavú sexuálnu partnerku. Početné skúsenosti s ľudskou povahou, ktoré pri svojej práci nazbieral, začali už vtedy formovať jeho názor na život, ktorý neskôr našiel svoje vyjadrenie vo filozofii satanizmu: „*V sobotu večer som vídal chlapov, ako chlípne túžia po polonahých dievčatách tancujúcich na púti. Keď som potom v nedeľu ráno hral na organ pre potulných kazateľov v stanoch na druhej strane púte, videl som tých istých chlapov, ako drepia v laviciach s manželkami a deťmi, prosia Boha o odpustenie, a aby ich ochránil pred telesnými túžbami. A nasledujúcu sobotu sa na púti alebo niekde inde znova oddávali pôžitkom. Vtedy som pochopil, že kresťanská cirkev žije z pokrytectva a že človek musí ventilovať svoje telesné túžby bez ohľadu na očisťovanie či tresty riadnych náboženstiev.*“ (op.cit.: Veselý, J.: *Satanismus*, Vodnář, Praha, 2003, s. 64).

³⁴ Anton Szandor LaVey: *Satanic Bible*, Harper-Collins Publishers, New York, 1969.

Chrám) najviac slávia tri sviatky v roku: vlastné narodeniny ako najväčší sviatok, Valpurginu noc a Halloween (31.10., predvečer katolíckeho sviatku Všetkých svätých). Okrem toho ešte slávia sviatky, ktoré vznikajú priebežne v čase, akým je v prípade Chrámu napr. sviatok Harlekýna, o ktorom si povieme neskôr, a veľmi obľúbené sú aj piatky 13.³⁵ Obrady sú okázalým predstavením, plným rekvizít. Satan samotný nie je pri obradoch obvykle vzývaný, pretože väčšinou satanistov nie je považovaný za skutočne existujúcu bytosť, ale len za symbol hodnôt, ktoré sú tejto skupine blízke.

3.4. Satanská biblia

Ďalšiu popularitu získal LaVey vydaním knihy *Satanská biblia* (1969) a neskôr aj niekoľkých ďalších kníh, ktoré určujú život jeho spoločenstva. *Satanská biblia* zvýšila záujem príslušníkov západného kontrakultúrneho hnutia o satanizmus a umožnila rozšírenie Cirkvi Satanovej. Dnes je počet jej členov v USA odhadovaný na niekoľko tisíc, a niekoľko stoviek sa vyskytuje mimo USA.³⁶ V prostredí amerického kontrakultúrneho hnutia šesťdesiatych a čiastočne i sedemdesiatych rokov minulého storočia sa darilo aj iným skupinám, ktoré sa deklarovali ako satanistické. Boli inšpirované Crowleym, LaVeyom alebo aj inou pomerne širokou ponukou kultúrnych diel so satanistickou tematikou. Najväčšiu popularitu snáď dosiahla kniha Iru Levina *Rosemary má dieťaťko*³⁷ (1967) a film na jej motívy (1974).³⁸

---

³⁵ www.cirkevsatanova.com.

³⁶ <http://www.churchofsatan.com>.

³⁷ Ira Levin: *Rosemary má dieťaťko*, Odeon, Praha, 1976, orig. názov: *Rosemary's Baby*, 1967¹.

³⁸ Extrémnym prípadom medzi skupinami, ktorí zneužívali satanistickú rétoriku ku kriminálnym činom a drogovým experimentom, bola Rodina zoskupená okolo psychopatickej osobnosti masového vraha Charlesa Mansona, ktorý v roku 1969 inicioval hromadnú vraždu siedmich ľudí, medzi ktorými bola aj herečka Sharon Tateová, manželka režiséra Romana Polanského (zároveň režiséra filmu *Rosemary má dieťaťko*), v tom čase v ôsmom mesiaci tehotenstva.

4. Podoby satanizmu

4.1. Kontaktovanie satanistov

Satanská biblia bola v roku 1991 preložená do češtiny a v tom istom roku vznikla pobočka Cirkvi satanovej v Brne pod vedením člena sanfranciského ústredia Jiřího Valtra (*1952), speváka skupiny Root, prezývaného Big Boss. Cirkev satanova u nás má asi štyridsať aktívnych členov, niekoľko stoviek pasívnych členov a s verejnosťou donedávna komunikovala prostredníctvom poštovej schránky 28 na pošte Brno 16. V súčasnosti je s trochou šťastia a trpezlivosti možné kontaktovať niektorých členov prostredníctvom internetu. Záujemca musí napísať na emailovú adresu webmastera svoju otázku, a tá sa po schválení a prerokovaní *Radou trinástich* zodpovie. O niečo komplikovanejšie a zdĺhavejšie je dopracovať sa k osobnému kontaktu s členmi cirkvi.

K osobnému kontaktu s Liborom Hejtmánkom, „pánom meča“, 2. mužom českého satanizmu sa mi podarilo dospieť po niekoľkotýždňovom úsilí, ktoré spočívalo v niekoľkonásobnom posielaní žiadostí o kontakt, žiadosť musela byť odsúhlasená Radou trinástich a musel sa nájsť člen, ktorý bol ochotný so mnou jednať. V novembri 2008 som sa s Hejtmánkom stretol na neutrálnej pôde v reštaurácii blízko jeho bytu, o mesiac neskôr priamo v jeho byte a v marci 2009 som sa stretol s Pavlom Brdniarom, majstrom Chrámu, mužom číslo 1.

Moje dojmy z pánov Hejtmánka a Brdniara boli v zásade pozitívne. Je nutné podotknúť, že sa nejedná o žiadnych gotických anarchistov ostentatívne dávajúcich najavo svoj proti spoločnosti pomocou dlhých kožených plášťov, visiach pentagramov či iných symbolov, ktoré by od satanistov očakával laik. Na takéto prejavy by sme skôr narazili u Jiřího Valtra, ktorý v súčasnosti stojí v ústraní od vedenia Chrámu, ale je stále aktívnym členom. V prípade Hejtmánka a Brdniara by ich na prvý pohľad za satanistov netipoval ani

odborník. Ich zjav na nie je v ničom odlišný od bežného človeka. V priebehu rozhovorov tiež nedošlo k žiadnym agresívnejším prejavom ich satanistického svetonázoru, a ona vzbura a onen vzdor, ktorý má byť jedným zo základných stavebných kameňov satanizmu, a za tým si stále stojíme, sa prejavuje značne rafinovanejším spôsobom ako nejakou heavy-metalovou pózou. V nasledujúcich statiach sa pokúsím zhrnúť zistenia z rozhovorov s Hejtmánkom a Brdniarom, ako aj z rozhovorov so Zdeňkom Vojtíškom. Taktiež uvediem rozhovor so satanistkou, ktorá nie je členkou Chrámu a doplním informácie od členky novopohanského hnutia *Dávný obyčej* a študentky religionistiky v jednej osobe, Anny Marie Dostálovej.

4.2. Organizačná štruktúra Chrámu

Ako sme už uviedli, 1. Československý Chrám Cirkvi Satanovej, nesúci tento názov po premenovaní sa z Cirkvi Satanovej v roku 2004, má v súčasnosti zhruba 40 aktívnych členov, ktorých počet v poslednej dobe mierne narastá, a niekoľko stoviek viac či menej pasívnych členov. V čele stojí Rada trinástich, ktorá tvorí prierez členskou základňou, ktorá sa hierarchizuje na 7 stupňov zasvätenia:

1. Novic – novicius monarchus: obradov sa nezúčastňuje, je prítomný len v prípade svojho zasväcovacieho obradu, ktorým získa hodnosť učňa. S týmto stupňom nie sú spojené žiadne konkrétne povinnosti, novic ešte nie je ani členom Chrámu.
2. Učeň –Aluminus či Apprentice: obradov sa zúčastňuje. Vo všetkých satanských aktivitách je podriadený vyššie postaveným členom Chrámu (satanisti sami ako skratku pre svoju pražskú základňu a rakovnícku a prostějovskú pobočku 1. Československého Chrámu Cirkvi Satanovej používajú pojem *Templ*). Môže byť mimoriadne pozvaný na kongregácie Chrámu či na menšie porady. Ani Učeň však ešte nie je členom Chrámu.

3. Skúšaný – Examinandus či Tutor: zúčastňuje sa obradov a má pri nich na starosti drobnejšie úkony (podáva celebrantovi či jeho asistentom rituálne pomôcky, drží knihy, z ktorých je predčítavané apod.). Hovorí s Novicmi a Učňami a predáva im svoje znalosti. Môže byť stálym prísediacom pri kongregáciách Chrámu či pri menších poradách, tzv. *esbatoch*, ktoré sa konajú zhruba každé dva týždne, podľa predchodzej dohody. Mal by byť členom Chrámu, nie je to však nutné.
4. Znalý – Peritus či Sublime (Vznešený): Zúčastňuje sa obradov a má pri nich na starosti obsluhu gongu či kadidelnice. Učí Novicov a Učňov. Skúseným predáva svoje znalosti a všemožne podporuje činnosť chrámu. Mal by byť stálym účastníkom na kongregáciách Chrámu a účastniť sa na menších poradách, ale nie je to nutné. Musí však byť členom Chrámu.
5. Skúšajúci – Magister peritus či Pán Čierneho Plameňa (Kňaz III. Stupňa): Stará sa o správny priebeh rituálu, zapaluje a zhasia obradné sviečky. Skúša Skúšaných, udeľuje rady Znalým. Navrhuje povýšenia členov svojim nadriadeným. Má na starosti písomnú agendu, prípadne dohliada na vydavateľskú činnosť Chrámu. Je stálym účastníkom na kongregáciách a poradách, ktoré sa konajú. Musí byť členom Chrámu.
6. Pobočník – Auditor, či Pán Meča (Kňaz II. Stupňa): Pri obradoch nosí obradný meč a má na starosti dianie týkajúce sa usporiadania a výkonu obradu, či už je prítomný najvyšší Kňaz alebo nie. Organizuje všetko, čím ho poverí najvyšší Kňaz (Majster, najvyšší predstaviteľ Chrámu). Musí byť stálym účastníkom na kongregáciách Chrámu či na poradách, ktoré sú zvolávané. Môže byť poverený aj ich organizovaním. Musí byť členom Chrámu. V súčasnosti je ním Libor Hejtmánek, ktorý v rámci svojich satanistických praktík rád používa označenie *Frater Pluto*, ktoré si zvolil podľa sympatií k starorímskemu podsvetnému božstvu.
7. Najvyšší Kňaz – Majster – Pontifex maximus³⁹ (Kňaz I. stupňa): Na obradoch sa zúčastňuje vo funkcii Celebranta. Riadi činnosť Chrámu. Zvoláva kongregácie, schvaľuje povýšenie členov chrámu či zosadzuje nespoľahlivých adeptov, to však až po porade s Kňazmi (II. a III. stupňa). V súčasnosti je ním Pavel Brdniar, ktorý sa necháva titulovať *Frater Archechempe*. Toto meno sa mu údajne zjavilo v sne a má súvisieť so staroegyptským božstvom.⁴⁰

---

³⁹ V preklade „veľký staviteľ mostov“ – titul, ktorým sa označoval najvyšší kňaz v náboženstve starého Ríma, v kresťanstve taktiež označenie pápeža.

⁴⁰ Mne sa bohužiaľ súvislosť so staroegyptským náboženstvom zistiť nepodarilo.

Rada trinástich vznikla po odchode Jiřího Valtra ako riešenie, s ktorým prišiel Pavel Brdníar, ktorý touto cestou odmietol povýšenie a tzv. *grotto mastera*, čo by znamenalo jeho pevnejšiu pozíciu v roli lídra, ale na úkor „demokracie“ v Chráme, a zrejme sa tak vyhol nožnej kritike za prípadné pochybenia. Rada trinástich je uznášaniaschopná pri prítomnosti nadpolovičnej väčšiny členov.

Chrám sa považuje za zvrchovanú autoritu všetkých českých satanistov a vyhradzuje si právo povoľovať oficiálny vznik a existenciu iných satanistických spolkov, a to síce po splnení určitých podmienok (minimálne traja členovia pochádzajúci z rovnakého mesta či aspoň oblasti, ktorí sa aspoň pripravujú na členstvo v Chráme. Nesmie sa jednať o fanatikov, rasistov alebo neonacistov. Najvyššie postavený člen pobočky môže dosiahnuť maximálne 6. stupeň zasvätenia, teda nemôže ohroziť pozíciu Majstra. Publikácia písomných materiálov musí byť schválená Radou trinástich. To isté sa týka poskytovania rozhovorov či iného spôsobu predávania informácii o Chráme. Majú právo vykonávať akékoľvek rituály bežne dostupné všetkým členom Chrámu či spisovať vlastné obrady. Výnimkou sú iniciačné obrady a satanské krsty, ktoré smie celebrowať len Majster. Majú právo organizovať vlastné *esbaty* a rozhodovať o interných záležitostiach v rámci svojich kompetencií. Musia byť oboznámení o satanskej filozofii, diele Antona Szandora LaVeya a o fungovaní Chrámu v Prahe. V súčasnosti okrem pražského Templu fungujú ešte rakovnícky a prostějovský.

4.3. Charakteristika Chrámu

Satanisti sa označujú za tzv. *podzemnú elitu*. Ich mienka o sebe samých teda rozhodne nie je nízka. Podobný rys je však badateľný u väčšiny náboženských hnutí, a nielen tých „nových“.⁴¹ Považujú sa za znalcov „toho, ako to v skutočnosti je“, neustále vedú debaty o poznaní, prirodzenosti, vymedzujú sa voči pokrytectvu spoločnosti, hlavne katolíckej cirkvi. Čo sa týka osobnostných charakteristík, u mnohých je badateľný narcistný rys – toto sa týka hlavne Jiřího Valtra, ktorý o sebe hrdo vyhlasuje, že je génius, a svoju múdrosť dáva ostentatívne na odiv. Satanisti majú určite dobré sebavedomie. Patrný je taktiež individualizmus, ktorý však u aktívnych členov cirkvi mierne ustupuje potrebe skupinového vykonávania rituálov – počet účastníkov však taktiež nebýva príliš vysoký – pohybuje sa od jedného do zhruba dvadsiatich účastníkov, s občasnými výnimkami, kedy sú napr. na rituále tolerované osoby z laickej verejnosti (musia však spĺňať určité podmienky, ako je napr. znalosť textov, ktoré budú recitované). Vzbur a vzdor sa u satanistov z Chrámu prejavujú formou odporu voči inštitúciám typu cirkiev, ale nevyhnú sa ani kritike politikov či iných významných okolností. Najčastejšie si berú do úst *pokrytectvo*. Táto vada, zhrnutelná do ľudového rčenia „vodu káže, víno pije“ je pretriasaná v najrôznejších formách. Najčastejšie poukazujú na homosexuálnych kňazov zneužívajúcich chlapcov kvôli vlastnej sexuálnej frustrácii – čo je podľa satanistov „proti prírode“, a tým pádom ostro kritizované, keďže človek sa má riadiť vlastnou prirodzenosťou a počúvať svoje pudy (v medziach zákona). Inými obľúbenými ilustráciami zločinnosti cirkvi sú hony na čarodejnice, križiacke výpravy a ďalšie prípady „miliónov životov, ktoré má na svedomí kresťanstvo“. Zdeněk Vojtíšek k tomuto „pokrytectvu“ poznamenal, že ide pravdepodobne o nástroj, ktorého prítomnosť je nutná práve pre vyjadrenie vzdoru. Inými slovami je nutné vybrať si aspoň jeden negatívny rys inštitúcie,

---

⁴¹ David Václavík: *Sociologie nových náboženských hnutí*, Malvern, Brno 2007.

voči ktorej sa chcú satanisti vymedziť a poriadne s ním zašermovať. Na druhú stranu, ani satanisti nemôžu svoje konanie úplne podriaďovať svojej pudovosti a nonkonformite. Nerobí im problém zaželať si s nesatanistom veselé Vianoce, pretože by to v istých situáciách bolo kontraproduktívne voči ich spoločenskej roli. Z toho istého dôvodu Hejtmánek bez reptania nasadzuje vo fitness centre telesný úbor, ktorý mu predpisuje zamestnávateľ. Celá problematika onoho pokrytectva je však pravdepodobne o niečo komplikovanejšia, ako si ukážeme neskôr pri preberaní teórie rituálu podľa Roya Rappaporta v stati o satanistickom sekularizme.

Satanista by sa mal vyvarovať vzniku závislosti od *umelých ľudských spoločníkov*⁴². Nie že by úplne vylučoval napr. používanie automobilov, alebo podobných výdobytkov techniky, ktorých je v dnešných dňoch ešte omnoho viac (mobilné telefóny, internet, a ďalšie pomôcky, bez ktorých si dnešný človek často už s mnohými problémami nevie tady). Ide mu o to, aby sa človek nestal otrokom toho, čo nie je možné nájsť vo voľnej prírode, aby sa práve jej príliš nevzdialil.

Osobnostné poruchy či patológie prítomné u členov Chrámu nie sú – tie sa budú týkať keď tak „samozvaných“ satanistov, ktorí s Chrámom v podstate nič spoločného nemajú. Mediálne známe prípady psychopatických kriminálnych satanistov sú však známe hlavne zo zahraničia. V Česku sa podobné prípady vyskytli len na začiatku 90. rokov a boli masívne pretriasané v bulvárnych periodikách. Jednalo sa o ničenie náhrobných kameňov.

Pohrdanie kresťanstvom nie je členom nijak diktované, ide zväčša o individuálny rys jednotlivých členov a je rozvinutý na rôznych úrovniach. Niektorí satanisti ani kresťanstvom nijak agresívne pohrdať nepotrebujú a v podstate ho len ignorujú. K satanizmu ich väčšinou neprivádza pohrdanie kresťanstvom, ale dopracujú sa k nemu skrz záujem o mytológiu, paleontológiu,

---

⁴² 4. bod tzv. 5 uholnej reformy LaVeya. Prepis textu sa nachádza v: Josef Veselý: *Satanismus*, Vodňář, Praha, 2003, s. 107.

dejiny či filozofiu. Samotné tvrdenie, že satanizmus je vzburou proti spoločnosti (čo je názor vyskytujúcich sa v niektorých sociologických článkoch) odmietajú, a i ja som dospel k názoru, že na ňom síce niečo je, ale v zásade je značne reduktívny.⁴³

Fungovanie Chrámu nebolo podľa jeho súčasného vedenia vo svojej histórii od roku 1991 nikdy v existenčnom ohrození. Členovia svoje členstvo takmer nikdy nerušia, a ak áno, sú k tomu údajne donútení vonakšími okolnosťami. V niekoľkých prípadoch k tomuto došlo u členov, ktorí boli zamestnancami tajnej služby a mali byť k vystúpeniu z Chrámu donútení zamestnávateľom.

Najstarší člen Chrám zomrel nedávno vo veku 92 rokov, najmladší má 18 rokov, čo je zároveň podmienkou vstupu.

4.4. Vzťah k spoločnosti

Členovia Chrámu vyvíjajú nemalú snahu o to, aby ich verejnosť nepovažovala za hnutie násilníkov či anarchistov – hlavne formou prednášok a účasťou na televíznych debatách. Od pojmu *satan*, ktorý vo verejnosti tieto tendencie vzbudzuje (a oni si to dobre uvedomujú), však upustiť nemienia. Satanisti sa označujú za nepolitických, avšak k voľbám väčšinou chodia. Názorové spektrum je pestré, nájdu sa medzi nimi voliči rôznych strán, presný pomer voličských hlasov však nie je možné odhadnúť – musíme sa spoliehať na zhodné tvrdenia Hejtmánka a Brdniara, že prierez politických názorov je zhruba podobný volebným preferenciám širokej verejnosti. Vzhľadom k tomu, že členovia Chrámu sa výrazne stavajú proti kresťanstvu, fašizmu a nacizmu (ktoré

---

⁴³ Sociológovia majú totiž tendenciu hádzať všetkých satanistov do jedného vreca. V skutočnosti je však možné ich rozdeliť na dve skupiny: jednu tú, ktorá sa prejavuje prostredníctvom anarchie a viditeľnej vzbury, a druhú tú, ktorá berie satanizmus ako filozofický smer a podstatnejšia ako vzbur a vzdor je pre nich mágia a rituálna prax. Do tejto druhej skupiny práve spadá Chrám.

mimochodom radi stotožňujú), je možné predpokladať, že nebudú hlasovať za KDÚ-ČSL alebo Dělnickou stranu.

4.5. Satanizmus a novopohanstvo

Členovia Chrámu udržiujú intenzívny kontakt medzi jednotlivými pobočkami (Praha, Rakovník a Prostějov), a priateľský kontakt s niekoľkými skupinami podobného razenia, napr. *Blasphemion* (www.blasphemion.eu) alebo s niektorými novopohanskými skupinami, napr. *Dávný obyčej* (www.davnyobycej.cz).

Vzťah satanizmu a novopohanstva je vôbec zaujímavou kapitolou. Satanisti sa sami často za novopohanov označujú, zatiaľčo novopohania by sa dali rozdeliť na dva tábory: tí, ktorí sa od satanizmu úplne dištancujú, a tí, ktorým nerobí problém sa so satanistickými myšlienkami stotožniť a udržiovať so satanistami priateľské výmeny názorov a skúseností.⁴⁴ LaVey sa hneď na začiatku do tejto problematiky ponoril vyhlásením, že novopohania sledujú v podstate ten istý trend ako satanisti, ale kvôli používaniu pojmu *satan*, ktorý je značne kontroverzný, svoje smerovanie odmietajú pomenovať – dokonca ich z tohoto dôvodu označil za pokrytcov. Satanisti novopohanom vytýkajú hlavne to, že si nedokážu zformulovať aktualizovaný svetonázor, venujú sa len uctievaniu prastarých božstiev a neprispôsobujú sa súčasnému svetu. Tieto výčitky novopohanov v skutočnosti príliš netrápia, a tých, ktorých áno, môžeme hľadať v onom tábore, ktorí voči satanizmu prechováva určité sympatie. Inak sa v participácii na oboch náboženských smeroch, satanizme aj novopohanstve, nijak nezabraňuje a dá sa povedať, že sa navzájom obohacujú. Satanisti sú z týchto dvoch táborov určite aktívnejší, čo sa týka určitej osvety predkresťanských zvyklostí. Problém novopohanstva (podľa A. M. Dostálovej, členky Dávneho obyčeja) v Česku v súčasnosti spočíva v značnej

---

⁴⁴ <http://davnyobycej.cz/novopohanstvi-a-satanismus>.

neorganizovanosti a nízkej efektívite osvetového dopadu, ktorý postráda ani nie tak na kvantite, ako skôr na kvalite. Väčšina novopohanov nepresahuje vekovú hranicu 30 rokov a ich záujem o novopohanstvo je spravidla veľmi dočasný. Fakt, že sa v Česku v podstate nevyskytuje tak početná a organizovaná skupina novopohanov, akou je napr. Chrám, je tiež jedným z hlavných dôvodov krátkej trvanlivosti (aktívneho) členstva v novopohanských skupinách. Väčšina novopohanov sa s touto problematikou potýka na internete, alebo ju berie ako zámienku pre mládežnícke povyrazenie v skupine podobne orientovaných ľudí. Satanizmus na tom v 90. rokoch nebol zasa až tak drasticky inak, avšak našla sa hŕstka tých, u ktorých záujem pretrval, a satanizmus sa posunul do inej, „dospelejšej“ roviny – magickej.

4.6. Ďalšie vlastnosti a názory satanistov

Satanista má sledovať pokyny svojej prirodzenosti, ale musí pri tom dodržiavať mantinely občianskej spoločnosti. Musí sa prejavovať bez hanby, napr. nehanbiť sa za priznanie onanie. Musí byť taktiež pripravený prevziať zodpovednosť za svoje jednanie. Hľadá rovnováhu v prírode – mnohí satanisti sú satanistami kvôli pociťovaniu potreby vyvažovania rovnováhy, ktorá je narúšaná dominantným postavením kresťanstva v našom svete. Je tu badateľný akýsi spasiteľský prvok ako prejav vnímania sa ako „podzemnej elity“.

Tabu podľa Hejtmánka, a zrejme aj väčšiny satanistov, vzniká z túžby jedného človeka ovládať druhého. Satanizmus mnoho tabu nepozná, ale dodržiava určité pravidlá rituálnej čistoty – napr. je zakázané znečisťovať rituálne miesto odpadkami a hádzať smeti do miesta, kde horí rituálny plameň.

Satanisti nie sú fatalisti, neveria na predom určený osud. Zastávajú väčšinou názor, že každý je strojom svojho šťastia a svoju budúcnosť má vo svojich rukách (Hejtmánek).

Významný zdroj inšpirácie nachádza satanizmus v židovskej kabale – čerpať z nej však dokážu skutočne len tí najprednejší satanisti. Nižší zasvätení sa o nej len nechajú poučovať. Výsledkom potom môžu byť napríklad skomolené nápisy pozostávajúce zo židovských znakov na stenách svätyne, voči ktorým však ani Brdniar neprotestuje, pretože ich akceptuje ako prejav seberealizácie člena Chrámu.

Obr. 1

K satanizmu sa členovia dostávajú rôznymi cestami. Často je to ranný záujem o mytológiu, ateizmus, a v podstate im nerobí problém priznať si potrebu vyjadrenia určitej revolty. Sami z nej ale nerobia základný stavebný kameň svojho svetonázoru. Medzi adeptami na vstup do chrámu sa často vyskytnú aj anarchisticky ladení provokatéri, ale podľa Hejtmánkových slov po zistení o neškodnosti satanizmu, ako ho prevádzkuje Chrám, spontánne stratia záujem o členstvo.

Vzbura a vzdor, ktoré majú byť onou základnou charakteristikou každého satanistu sa samozrejme prejavujú na rôznych úrovniach a aj veľmi individuálne. Vo väčšej miere ich podľa vyjadrenia Vojtíška budeme nachádzať viac či menej plošne u neištitucionalizovaných satanistov, malých, dočasne existujúcich skupiniek, v menšej miere sa budú prejavovať v hnutiach ako je Chrám. V búrlivých 90. rokoch sa tieto vlastnosti prejavovali vo väčšej miere aj

u členov Chrámu, ale to bolo dané celkovým kontextom. Napätie medzi satanistami a väčšinou spoločnosťou bolo neporovnateľne väčšie, satanisti sa verbovali (napríklad) na heavy-metalových koncertoch, a Chrám ešte nedospel do svojej zralejšej, magickej orientácie. Zdeněk Vojtíšek si za prítomnosťou vzbury a vzdoru u satanistov stále stojí, avšak pripúšťa, že u členov Chrámu sa vyskytujú už v oveľa menšej miere ako kedysi, a magická orientácia je mu sympatická, hlavne kvôli lepšej možnosti ekumenizácie a nadviazania medzináboženského dialógu. Umiernenejší charakter, ktorý český satanizmus v poslednej dobe dostal určite prispeje k búraniu rôznych predsudkov z jednej aj z druhej strany. Brdniar dokonca priznal, že je mu sympatický proces ekumenizácie a „napravovania chýb, ktorých sa kresťanstvo a hlavne katolícka cirkev v minulosti dopustila“.

Posadnutosť diablom je podľa Hejtmánka a Brdniara psychiatrická diagnóza súvisiaca s hraničnou poruchou osobnosti. Katolícki exorcisti sú klauni podliehajúci sebaklamu o svojej úspešnosti, ktorí robia viac škody ako osohu, keďže zasahujú do problémov, ktoré by mali riešiť lekári.

V posmrtný život alebo reinkarnáciu mnohí satanisti neveria. Niektorí však áno, ale táto myšlienka bude pravdepodobne dôsledkom inšpirácie prichádzajúcej z východných náboženstiev. Satanizmus bol a je veľmi absorpčný a miera synkretizmu je tu obrovská.

Drvivá väčšina členov Chrámu nebola kresťansky krstená, boli vychovávaní ateisticky, a mnohým ateistický svetonázor zostal dodnes. Hejtmánek si vedel vybaviť jedného člena Chrámu, ktorý je krstený, a je na to hrdý – údajne ide o významného magika. Hejtmánek aj Brdniar sa vyhlasujú za „v podstate veriacich“.

Ivo Sepičan, policajný expert na extrémizmus, pri jednej príležitosti vyhlásil, že satanizmus je v rozpore s historickou, kultúrnou a náboženskou

tradíciou, ktorá je v Európe súčasťou výchovy.⁴⁵ Hejtmánek na tento výrok reagoval tým, že to samé by sa dalo povedať o kresťanstve.

Hejtmánek nevedel a nechcel odpovedať na otázku o existencii života po smrti v rámci satanizmu, zároveň však jeho domáci oltár je ladený hoodooisticky, teda vzýva duchov zomrelých (viď obrazová príloha).

To samé sa týka viery v existenciu pekla. Väčšina satanistov ideu existencie pekla odmieta, iným táto predstava imponuje ako miesto kam poputujú pokryteckí kresťania. LaVey údajne v peklo veril, ale jeho výrok je nutné chápať skôr symbolicky – podľa neho malo ísť o nástroj trestu za jednanie proti prírode. Českí satanisti sa už o pekle skoro vôbec nebavia, ale vyhovuje im pekelný či hororový imidž, ktorý zároveň priťahuje pozornosť, provokuje a je synonymom satanizmu; celú túto hororovosť satanisti obhajujú tým, že sa jedná o akési vyjadrenie tvorčieho chaosu, z ktorého má vyvstať nový, neskazený rád. Samozrejme nesmieme zabúdať, nejde taktiež o priamy protiklad obrazu kresťanského neba.

Satanisti sa neradi bavia o takých absolútnych kategóriách ako „dobro“ alebo „zlo“. V podstate nepripúšťajú ohraničenú definíciu týchto kategórií, a pokiaľ by mali byť z nejakého dôvodu donútení sa do nich zmestiť, dobro by definovali ako to, čo je v súlade s prírodou, a zlo ako to, čo je proti nej. Zlé ľudské stránky môžu byť napríklad nespravodlivosť alebo spomínané pokrytectvo. Jedným dychom však dodávajú, že človek sa ako živočíšny druh prírode dosť vzdialil, a preto sa uňho tieto negatívne charakteristiky natoľko rozvinuli. Absolútne odmietajú spojenosť zla, tak ako ho vníma väčšinová spoločnosť, a satanizmu.

Popísať *náboženskú skúsenosť*⁴⁶ Hejtmánek opísať odmietol, s tým, že ide o súkromnú vec. Avšak poskytol svoju predstavu Satana, ktorého pri jednej

---

⁴⁵ Martin Gombřík et al., *Satanismus*, Oliva, Praha, 1997, s. 30.

⁴⁶ Ktorú si s asistenciou Williama Jamesa (*The Varieties of Religious Experience*, Touchstone, New York, 1997 (1902¹)) môžeme definovať ako „skúsenosť obsahujúcu náboženský vhlád“, ktorý smeruje do neviditeľných rozmerov existencie a môže ľahko ovplyvniť životné názory a chovanie toho, kto takúto skúsenosť prežil.

meditačnej príležitosti imaginoval ako akéhosi Jamesa Bonda, ktorý suverénne premôže akéhokoľvek nepriateľa ohrozujúceho chod sveta, má úspech u žien, je milovníkom luxusu. Za takýmto Satanom Hejtmánek prišiel do horného poschodia honosného mrakodrapu a našiel ho tam operujúceho s niekoľkými mobilnými telefónmi, pomocou ktorých riadil najrôznejšie procesy. Tam ho požiadal o dostatok klientov, aby bol schopný solídneho zárobku (Hejtmánek je osobným trénerom vo fitness centre).

Satanisti neradi označujú satanizmus za náboženstvo. Väčšina z nich sa podľa Brdniara a Hejtmánka pri sčítaní ľudu v r. 2001 označila za ateistov. Satanizmus vnímajú ako filozofický smer v rámci ktorého sa praktikujú rituály. V ceremónii sa vstupuje do akéhosi „uvedomelého sebaklamu“, vo výnimočných prípadoch sa účastníci dostávajú do stavu pripomínajúceho tranz. Členovia chrámu sa rozhodne nevidia ako členovia sekty. Tento pojem je podľa nich definovateľný tým, že sekta má jedného autoritatívneho vodcu, a ostatní sú nútení ho otrocky nasledovať. Vzhľadom k individualistickému a demokratickému charakteru súčasného vedenia sa tieto dve skutočnosti navzájom vylučujú. Podľa spomínanej definície by boli satanisti bližšie k sekte za šéfovania Jiřího Valtra, aj vtedy však túto kategorizáciu striktne odmietali. Pojem sekta je v skutočnosti veľmi komplikovaný a mnoho súčasných bádateľov sa mu radšej vyhýba. To, či ide v prípade Chrámu o sektu, nové náboženské hnutie, kult, alebo sa naň dá aplikovať iný pojem, bude preberané v kapitole „Cirkev, sekta, nové náboženské hnutie, kult, či denominácia?“.

4.7. Rozhovor s nečlenkou chrámu

Na záver tejto kapitoly uvádzam krátke interview, ktoré mi emailovo poskytla mladá satanistka z Jizerských hora menom Paula, ktorá o sebe na svojom blogu⁴⁷ uvádza, že má rada rock, metal, výklad kariet a mágiu, rada tvorí, miluje behanie, dobré jedlo a pitie, posedenie v hospúdkách s priateľmi, zábavu, cintoríny (!), horory, hadov a spústu ďalšieho (otázky som kvôli lepšej zrozumiteľnosti a s ohľadom na slečnin vek):

1) Kdy a jak jsi se k satanismu dostala?

V 11, ze začátku proto, že nesnáším náboženství, a další důvod je ten, že "satanismus" není nikomu vnucovaný a podporuje pudovost a přirozenost člověka...

2) Jsi, nebo byla jsi členkou nějaké satanistické skupiny?

Ne.

3) Máš nějaké kamarády/kamarádky podobného ražení?

Ano.

4) Pokud ano, jak "praktikujete" satanismus?

Nijak..

6) Jak ty sama praktikuješ satanismus?

Taky nijak, věřím v satana a respektuju ho, nicméně nejsem fanatik..

7) Jak chápeš pojem "Satan"? Vnímáš pod tímto pojmem duchovní bytost, nebo ne?

Těžká otázka.. Nevím jak to popsat.. Přirovnala bych to k átmánu, satan jakožto temné jsoucní a kus něho je v každém z nás.. Doufám, že chápeš, ve vysvětlování jsem nikdy nebyla přebornice...

8) Jaký je tvůj vztah k ostatním náboženstvím? Rozlišuješ v tomto ohledu mezi křesťanstvím a ostatními náboženstvími?

Samozřejmě je rozlišuju, některá jsou lživá více některá méně.. Mě náboženství zajímá, neodsuzuju myšlenky, spíš odsuzuju, co se z těch myšlenek stalo, nebo spíš, co z nich duchovní udělali...

---

⁴⁷ <http://www.pajah.wbs.cz>.

9) Jaký je tvůj vztah k magii?

Kladný, nedovedu si bez vykládání karet představit život.. Karty jsou to jediné, co mi nikdy nelhalo, moji přátelé...

10) Jsi spíše individualista, nebo ráda vyhledáváš společnost kamarádů?

Jsem obojí, jsem ráda sama dlouhé hodiny', kdy na mě všechno dolehne no a za pár hodin už můžu jít mezi lidi a bavit se...

Satanistka sa na začiatku rozhovoru vyjadrila, že „neznáša“ náboženstvo, neskôr už toto tvrdenie o niečo zmierňuje a jednak ho hodnotí ako predmet svojho záujmu, a ďalej rozlišuje medzi „viac a menej lživými“. Je typickým príkladom neinštitucionalizovanej satanistky, nečlenky Chrámu, ktorá necíti žiadnu potrebu sa na akomkoľvek skupinovom dianí a praktikovaní rituálov zúčastňovať, maximálne sa o svoje názory podelí so svojimi známymi. V Satana síce verí, ale popísať ho nedokáže, čo nie je nijak výnimočné. Má pozitívny vzťah k mágii vo forme vykladania kariet, ale čo do ritualizmu je táto úroveň zrejme maximum. Jej sociálne cítenie predstavuje podľa poslednej otázky príjemný priemer na ľahko revoltujúcu adolescentku. Dá sa predpokladať, že jej svetonázor jej ešte pár rokov vydrží, na filozofickej úrovni sa možno vôbec nezmení, ale vonakší prejav jej satanizmu bude postupom času pomaly ochabovať.

5. Rituály

5.1. Motivácia

Rituály a ceremónie satanisti vykonávajú z rôznych popudov. Môže to byť prostá potreba rituál vykonať, napr. na výzvu, ktorá sa satanistovi prisnie, či potreba participácie na spoločnej satanistickej organizovanej udalosti. LaVey bral rituály ako formu duševnej hygieny. Istý terapeutický účinok je u človeka,

ktorý je plný protestu proti kresťanskej spoločnosti, v ktorej žije, nepopierateľný. Prejavením protestu presne opačným správaním aké sa od neho očakáva uvoľní svoje vnútorné napätie, a toho si bol LaVey dobre vedomý. To je samozrejme možné aj bez náboženskej formy – napr. hnutie *punk*, alebo ak by sme chceli zostať v 60. rokoch v USA, boli by to motorkárske skupiny *Hell's angels*, ktorí teda so satanizmom spojení okrem názvu neboli spätí vôbec nijak.

5.2. Sviatok Temného Harlekýna

Pavel Brdníar prišiel so sviatkom Temného Harlekýna práve na výzvu zo sna, v ktorom sa mu prisnil aj podrobný priebeh rituálu a dátum, kedy má prebehnúť (21.12). Čo je zaujímavé je, že keď tento sen rozprával kolegom zo spomínaného spolku *Blasphemion*, títo reagovali, že zažili (resp. sa im prisnilo) presne to isté. Popredný člen spolku mal mať sen identický s Brdníarovým a rituál bol údajne vykonaný v podstate identickým spôsobom. Účastníci rituálu mali chodiť zahalení v rúchach s klaunovskými nosmi po večerných uliciach Prahy a zakončiť svoje putovanie príchodom na rituálne miesto, kde odhadzovali svoje osobné negatívne charakteristiky, zažívali katarziu. Rituál bol, podobne ako v iných prípadoch koncipovaný ako psychodrama. Hejtmánek tvrdil, že rituál rozhodne neobsahuje vedomý prvok provokácie, ale pripustil možnosť provokácie nevedomej.

5.3. Ďalšie obrady; rituál súcitu, rituál zničenia a sexuálny rituál.

Iné obrady môžu byť výhradne ceremoniálne, k ucteniu určitých duchovných bytostí, zasväcovacie rituály, satanské krsty, oslavné rituály, alebo čierna omša, ktorá je jednak paródiou kresťanskej bohoslužby a taktiež obsahuje niekoľko autentických prvkov, vymyslených hlavne LaVeyom. Do podoby

LaVeyovej čiernej omše Brdniar výrazne nezasahoval. Často sa taktiež spomínajú tri druhy rituálov: rituál súcitu, rituál zničenia a sexuálny rituál.

V rituále súcitu ide o magickú podporu osoby alebo deja, ktorý má privodiť úspech alebo zlepšenie negatívnej situácie, alebo privodiť úspech v rizikovej situácii. Sem Brdniar radí napríklad magickú podporu športovcov, na ktorých vsádza peniaze v stávkových kanceláriách a vylepšuje tým rozpočet Chrámu.⁴⁸ Za výhru sa ex post facto nijak „neplatí“, ak by nám prišiel na myseľ motív akéhosi „faustovského“ vysporiadania sa za poskytnutú službu. Funkčnosť rituálu akoby bola mechanická, a úspech závisí len od kvality prevedenia magického úkonu. Podľa Brdniara je však prakticky nemožné, aby menej skúsený magik dosahoval také úspechy ako majster – je to ako rozdiel amatérskej hry na hudobný nástroj a virtuozytú.

Rituál zničenia bol vykonaný napríklad na bulvárnom novinárovi, ktorý o satanizme napísal nelichotivý článok (denník *Super terč*, 28.1.2002). Efekt rituálu sa mal prejavíť v tom, že v krátkom čase zaniklo celé periodikum. V inom prípade bol rituál adresovaný novinárke, ktorá bola nútená prerušiť svoju žurnalistickú kariéru, pretože otehotnela.

Rituál sexuálnej mágie slúži k tzv. *mentálnemu vymiestňovaniu vedomia*, má slúžiť k cestovaniu na nespočetné miesta, kde sa mág môže stretnúť s najrôznejšími božstvami a inteligenciami. Úspech závisí od jeho zohranosti s asistentkou, partnerkou mága. Zároveň má slúžiť k prehĺbeniu ich vzájomného vzťahu.⁴⁹ Podrobný popis rituálu bude uvedený v záverečnej časti

---

⁴⁸ Magickými obradmi napr. pôsobí v prospech futbalového tímu alebo individuálneho športovca. Istá nemenovaná česká športovkyňa po prekonaní svetového rekordu vo svojej disciplíne do médií vyhlásila, že akoby „cítla vo svojom výkone zásah božského“. Toto tvrdenie Brdniarovi samozrejme úplne stačilo ako dôkaz úspešnosti fungovania týchto magických úkonov. Vo svojom stávkovaní sa nevyhne ani typovaniu v Športke – novinárom rád ukazuje svoj prvý tiket na ktorý mal vyhrať okolo 100 tisíc korún potrebných na rekonštrukciu domu.

⁴⁹ Pavel Brdniar je rozvedený, je otcom dcéry Julinky. Rozvodu sa údajne nijako nesnažil magicky zabrániť – údajne by maximálne docielil predĺženie vzťahu, ktorý bol tak či tak odsúdený na zánik (jeho bývalá manželka je tiež vysokopostavená satanistka). Funkčnosť magických rituálov má totiž tiež svoje limity. Taktiež by nemalo zmysel domnievať sa, že po podaní športky a správnom vykonaní rituálu hneď vyhrám jackpot. Vyhrám toľko, koľko reálne potrebujem. Úspech rituálu je závislý od dokonalosti jeho prevedenia. Brdniar hovorí, že amatér

práce tak ako sa nachádza na webových stránkach Chrámu, bez úprav a v českom jazyku.

Po ukončení rituálu, a nielen rituálu sexuálnej mágie, je podľa Brdniara pre dosiahnutie požadovaného efektu potrebné na obsahovú stránku rituálu zabudnúť.

5.4. Rituálne miesta

Okrem rituálneho miesta v lese blízko pri stanici metra Rajská zahrada, sú tri najpoužívanéjšie svätyne v rodinnom dome Pavla Brdniara, a jedna veľká svätyňa v rodinnom dome ďalšieho popredného člena Chrámu, ktorú som, žiaľ, nenavštívil:

Obr. 2: „Malá svätyňa“, kde to podľa Brdniara všetko začalo. Pre rituály s malým počtom členov sa používa dodnes, zhruba 10-15 krát do roka.

---

tiež nezahrá na hudobný nástroj tak ako profesionál. Takisto mág-amatér nebude mať rovnaký úspech ako skúsený mág.

Obr. 3: Nad vchodom do druhej veľkej svätyne je replika vysušenej hlavy, dvere sú postriekané červenou farbou. Po stranách sú rôzne pekelné kresby a nápisy rôznych mien Satana.

Obr. 4: Záber z väčšej podzemnej svätyne, nachádzajúcej sa hneď vedľa malej. Používa sa 20-30 krát za rok, slúži na rôzne kultické počiny a prijímajú sa v nej noví členovia. Fotka pochádza z webových stránok Chrámu.

Obr.5: Veľká svätyňa, najväčšia z troch svätýň v Brdniarovom dome. Momentálne sa krátkodobo nepoužíva. Fotka pochádza z webových stránok Chrámu.

Obr.6: Kultické miesto v lese pri Rajskej záhrade. Fotka pochádza z webových stránok Chrámu.

5.5. Zdroje inšpirácie, rituálna prax, meditácia

Ďalšie zdroje inšpirácie (nielen) pre rituál, okrem už zmieňovaného diela spisovateľa H. P. Lovecrafta či kabaly, sú podľa Brdniara a Hejtmánka napríklad staroegyptské náboženstvo, severské mytológie, keltské náboženstvo, a v neposlednom rade kresťanstvo. Čerpanie tejto inšpirácie spočíva hlavne v štúdiu náboženských reálií a priebehu rituálu, ktorý si satanista prispôsobí pre svoje podmienky a podľa toho, čo mu vyhovuje a čo rituálom sleduje. Fantázii sa skutočne medze nekladú.

Vo verbálnom prejave, ktorý je súčasťou rituálu, je častá repetícia. Jednak svoje výroky opakuje sám celebrant, a jednak účastníci rituálu často opakujú vety odriekavané celebrantom – a to nielen v češtine, ale aj v latinčine alebo *enochiánštine*, jazyku, ktorý vytvoril John Dee, anglický učenec z 16. storočia, a veľmi si ju obľúbil aj LaVey a Brdnier a spol.. Tento jazyk mal byť pôvodne univerzálny dorozumievací jazyk všetkých vesmírnych inteligencií.⁵⁰ Je syntakticky a gramaticky nezrozumiteľný, existujú len preklady konkrétnych fráz, a nedá sa naučiť.

---

⁵⁰ John Dee: *The Diaries of John Dee*, (ed. Edward Fenton), Day, Oxfordshire, 1998.

Okrem rituálnej praxe satanisti často a radi meditujú. Ich meditácie môžu byť inšpirované najrôznejšími svetovými náboženstvami od buddhizmu až po kresťanskú mystiku – napr. Hejtmánek s Brdniarom popisovali prstové meditačné cvičenie pôvodne popísané Karlom Weinfurterom (1867 – 1942), prekladateľom zakladateľom novodobej českej mystickej školy a bádateľom v oblasti okultizmu, pri ktorom mali meditovať na písmená J-H-V-H, avšak nahradili si ich písmenami L-U-C-I-F-E-R. Výsledkom malo byť pociťovanie pálenia v prstoch a cítenie prítomnosti božstva.

5.6. Domáci oltár

Domáci satanistický oltár môže obsahovať prvky satanistické, hinduistické, hoodooistické⁵¹ alebo iné a jeho majiteľ v tom nevidí žiadny rozpor. Domáci oltár sa používa pri meditáciách (oblíbené sú hlavne *hoo doo* meditácie, pri sebakúmaní, kontemplácii. Časový harmonogram je ľubovoľný. Hejtmánek používa svoj domáci oltár zhruba raz týždenne, buď v nedeľu alebo vo štvrtok, a to z čisto súkromných dôvodov. Z každého náboženského okruhu si vezme to, čo mu vyhovuje. K tomu sa pripočíta aj vlastná invencia rituálnej praxe, v ktorej sa medze fantázie tiež nekladú.

Fotografie Hejtmánkovho domáceho oltáru a ostatného religionisticky zaujímavého vybavenia jeho bytu:

---

⁵¹ Hoo-doo je ezoterná súčasť voodoo, americká ľudová mágia, ktorá vychádza z domorodých tradícií afrických otrokov. Dôležitý je jej pozitívny charakter (je to v podstate biela mágia) a dôležitosť kultu predkov a duchov zomrelých. Satanizmus má hoodoo v mimoriadnej obľube.

Obr. 7: Oltár je ladený hoodoo-isticky, obsahuje prvky živlov ohňa (sviečky), vody (mušle), zeme (gaštany) a vzduchu (ktorý je všade naokolo, ale môže ho symbolizovať aj dutá nádoba v strede). Nad oltárom vpravo je zavesený nasledujúci obraz, zobrazujúci ducha predkov:

Obr. 8

Obr.9: Indické božstvo Šiva, pred ním vianočná ozdoba – anjeli hrajúci na husle, po stranách taoistické sviečky a váza.

Obr.10: V knižnici obsahujúcej množstvo najrôznejších náboženských kníh pravoslávna ikona s pannou Máriou a Ježišom. Ikona teda patrí Hejtmánkovej priateľke, ktorá s ním žije, ale jej prítomnosť mu podľa vlastných slov nijak nevadí.

Obr.11: Jeden z rozhovorov s Hejtmánkom bol robený tesne pred Vianocami. V jeho byte bolo množstvo vianočnej výzdoby a Hejtmánek sa na moju prosbu bez problémov nechal vyfotografovať v Mikulášskej čiapke.

5.7. Nepraktikujúci a „anonymní“ satanisti

Existuje ale taktiež množstvo nepraktikujúcich satanistov, či už členov Chrámu, alebo neorganizovaných jednotlivcov či malé skupinky. Títo sa na žiadnom rituálnom dianí nezúčastňujú. Podľa Hejtmánka by sa za satanistu mohol označiť v podstate každý, kto dodržiava princíp „oko za oko, zub za zub“ a riadi sa svojou prirodzenosťou, a to aj v prípade, že má výhrady voči narábaniu s pojmom *satan*.

Na myseľ na na tomto mieste derie myšlienka katolíckeho teológa Karla Rahnera (1904-1984) o *anonymnom kresťanstve*⁵², ktorú by si podľa tohto princípu satanisti určite konvertovali na *anonymný satanizmus*. Rahner totiž za anonymného kresťana označil každého, kto nečiní nič proti svojmu svedomiu, pretože ľudské svedomie je vlastne sám Boh. Človek, ktorý vedome prijíma závery a pokyny svojho vnútorného hlasu je tým pádom poslušný Bohu. Človek sa teda stáva anonymným kresťanom či už chce, alebo nie. Posledné tri vety by sme teda mohli prepísať ako: „LaVey totiž za anonymného satanistu označil každého, kto nečiní nič proti svojmu svedomiu (prirodzenosti), pretože ľudské svedomie

⁵² <http://crux.lightbb.com/apologie-viry-a-cirkve-f2/novy-mesni-oboar-a-booeni-cirkve-svate-t232.htm>.

(prirodzenosť) je vlastne sám Satan. Človek, ktorý vedome prijíma závery a pokyny svojho vnútorného hlasu je tým pádom poslušný Satanovi. Človek sa teda stáva anonymným satanistom či už chce, alebo nie.“

6. Americký a český satanizmus

6.1. Rozdiely

Rozdiel medzi americkým a českým satanizmom je badateľný v mnohých aspektoch. Americká forma viac provokuje, je subkultúrnejšia, teatrálnejšia a menej magická.⁵³ Webové stránky 1st Church of Satan ostro parodujú dominantný diskurz americkej kresťanskej spoločnosti, sú agresívnejšie. Taktiež je badateľná väčšia komerčnosť. Pre členstvo v 1st Church of Satan je potrebné zaplatiť vstupný poplatok 100 USD a pravidelne prispievať. Aj toto bol dôvod, prečo sa Valter rozhodol prerušiť všetky kontakty s americkou základňou a pokračovať na vlastnú päsť. Iné dôvody boli samozrejme rozdielny kultúrno-historický kontext českého a amerického satanizmu.

Ilustráciou rozdielu medzi americkým a českým satanizmom môže byť dokument Anthonyho Thomasa *Spectrum* '93, odvysielaný na ČT 2 v roku 1996.⁵⁴ V americkej spoločnosti sa vyskytlo nepomerne väčšie množstvo ľudí s tzv. *syndrómom falošnej pamäte* – u psychicky viac či menej nestabilných ľudí sa vynárali spomienky, ktoré sa nikdy nestali. V početných prípadoch za tým stáli značne paranoidní americkí duchovní, ktorí nabádali svoje ovečky, aby si len pekne spomenuli, že snád' aj oni boli v minulosti prinútení účastniť sa satanistických rituálov, na ktorých sa diali rôzne príšernosti. Ľudia potom boli schopní vypovedať o tom, ako boli nútení vraždiť novorodencov, v lepšom prípade zabíjať zvieratá. Duchovní môžu pochádzať z miestnej farnosti, alebo sa prihovárať veriacim z rádii či televíznych prijímačov, čo môže na psychicky

---

⁵³ www.churchofsatan.com.

⁵⁴ Ako literárny prameň paranoje zo satanizmu môže poslúžiť: J. Richardson, J. Best, D. Bromley: "The Police Model of Satanic Crime," in: *The Satanism Scare*, Aldine de Gruyter, New York, 1991.

zraniteľných jedincov pôsobiť ešte sugestívnejšie. Niektorí lokálni duchovní sa stávajú samozvanými exorcistami, manipulujú ľudí do rolí obetí a dostávajú ich tak v podstate pod svoju kontrolu a v podstate vytvárajú niečo ako sekty, ktoré bývajú mnohokrát značne militantné. Bohužiaľ aj od takých ľudí ako sú psychoterapeuti sa môžeme dočkať značne neprofesionálnych reakcií. V dokumente je zaznamenaný prípad manželského páru, ktorému dočasne odňali deti na základe podozrenia z praktikovania satanistických rituálov, ktoré vzniesla sestra matky detí u svojho psychoterapeuta. Sestra – pacientka trpela značnou poruchou osobnosti a podozrenie u nej vzniklo kvôli názvu rodinnej jachty, ktorý znel „Witch way“ - slovná hračka, ktorá pri doslovnom preklade znamená „čarodejnícka cesta“, pri fonetickom preklade dvojzmysel s významom „ktorou cestou?“ („which way“). Psychoterapeutka na základe tohto obvinenia zalarmovala políciu bez toho, aby si akýmkoľvek spôsobom overila do akej miery sa jedná o paranoidný blud. Nie sú výnimočné predstavy o medzinárodnom satanistickom spiknutí. Niektorí z opýtaných uviedli, že podľa ich predstáv je v USA zhruba 10 percent služobníkov Satana, ktorí dennodenne páchajú zlo a pripravujú sa na ovládnutie sveta. Za popredných satanistov okrem obligátne uvádzaných hviezd šoubiznisu uvádzajú najrôznejších verejných činiteľov, nevynímajúc ani amerického prezidenta (v dobe točenia dokumentu ním bol George Bush starší).

Americkí satanisti sa od tých českých taktiež do značnej miery líšia svojím svetonázorom a politickou orientáciou. Spoločné majú presvedčenie o tom, že Satan je princíp ľudskej prirodzenosti a pudovosti, avšak ich protest je omnoho agresívnejší a má viac spoločné s fašizmom a nacizmom. Napr. symbol jedného z mnohých amerických satanistických hnutí nápadne pripomína hákový kríž, a v textoch piesní, ktorých autorom je líder tohto hnutia, sa spieva o „totálnej vojne“ apod. Ostrejšie hrany medzi satanistami a ostatnou spoločnosťou sú dôsledkom vyššej miery spoločenského napätia, ktoré je v USA všadeprítomné a prejavuje sa okrem satanizmu v rôznych iných formách (podľa

mnohých napríklad častými streľbami na stredných školách či iných inštitúciách či vedením vojen v rôznych kútoch sveta).⁵⁵

Kresťanstvo v USA má na spoločnosť úplne iný dopad ako v Česku, no bohužiaľ na podrobnú analýzu v tejto práci nie je priestor. Ale ako príklad uvediem vlastný zážitok z roku 2004: v priebehu troch mesiacov sa mi podarilo štyrikrát stretnúť jednotlivca alebo pár kresťanov, ktorí sa so mnou na ulici chceli modliť a obrátiť ma na správnu vieru (a to som trávil v práci zhruba 70 hodín týždenne). Tieto situácie, ktoré som zažil v jednom turistickom centre pre nižšiu strednú triedu na pobreží východného štátu New Hampshire samozrejme nemôžeme aplikovať na celé USA, ale je jasné, že niečo podobné by sa nám v Česku zrejme nestalo.

Za samostatný typ satanizmu by sa teda dala považovať fikcia vytvorená bežnými kresťanmi, ktorá nemá reálne základy, ale nepochybne zohráva svoju rolu. Hlavne niektorí americkí veriaci vidia vyznavačov diabla za každým rohom, ako ohrozujú ich deti, dopúšťajú sa rôznych príšerností v mene Satana, a ich cieľom je ovládnuť svet. Zatiaľ čo v USA je táto fikcia, tento veľmi silná, v česku „*satanism scare*“⁵⁶ nehrá až takú dôležitú úlohu – rovnako samotné kresťanstvo v Česku hrá omnoho menej dôležitú úlohu ako v USA.

6.2. Český diskurz

V Českých končinách satanizmus nabral iný smer. Predsa len je náboženstvo v USA a v Česku úplne iná vec, a tým pádom aj satanizmus na musí na iné prostredie reagovať. Magický trend, ktorým sa český satanizmus príchodom Brdniara začal uberať, je logickým dôsledkom ukludnenia sa na

---

⁵⁵ A. Birch: „The Psychology Behind School Shootings: Protests Against and Reflections of a System That Fails Us“, in: *Corrupt* 9/2008. (online).
http://www.corrupt.org/news/the_psychology_behind_school_shootings_protests_against_and_reflections_of_a_system_that_fails.

⁵⁶ J. Richardson, J. Best, D. Bromley: *The Satanism Scare*, Aldine de Gruyter, New York, 1991.

scéne nových náboženských hnutí, a profilovania sa vyzretých satanistov, ktorí stáli pri jeho zrode.

Za Valtrovho vedenia bol nábor nových členov vykonávaný hlavne na koncertoch jeho kapely Root, a vstup býval omnoho jednoduchší – stačilo zaplatiť vstupný poplatok 500 (neskôr 1000) korún a nechať sa preveriť formou rozhovoru či IQ testu. Po jeho odchode Brdniar okresal členskú základňu na zhruba jednu desatinu, a to len tým, že vyzval členov k obnove členstva a v Chráme ponechal len tých od ktorých dostal reakciu. Noví členovia sú taktiež podrobovaní IQ testom a rozhovormi sa zisťuje ich povaha, aby sa znížilo riziko toho, že člen si z Chrámu odnesie viac ako doňho prispeje (tým nemáme na mysli financie).

7. Satanské symboly

Medzi symboly satanizmu sa radí najobľúbenejší pentagram, väčšinou obrátený špičkou nadol, niekedy s dokreslenou tvárou kozla, väčšinou šedý alebo červený na čiernom podklade. Často sa nazýva „bafomet“⁵⁷ (písmená hebrejskej abecedy po obvode kruhu dávajú slovo „Leviatan“, starozákonného monštra, ktoré sa často asociuje práve so Satanom):

Obr. 12

⁵⁷ Skomolenina mena moslimského proroka Mohameda. M. Barber, *The New Knighthood: A History of the Order of the Temple*, Cambridge University Press, Cambridge, 1994.

Pentagram je pôvodne pohanským symbolom, ktorý môže vyjadrovať mnoho vecí – štyri živly a éter, fáze života (narodenie, dospievanie, dospelosť, starnutie a smrť), štyri ľudské končatiny a hlavu, alebo planétu Venušu. Niektorí kresťania ho dokonca používajú ako symbol Ježiša Krista (samozrejme neobrátený).⁵⁸

Častým symbolom je aj číslo 666, prevzaté z Biblie. Prvý krát sa objavuje v Zjavení Jána, kde označuje *Antikrista*.⁵⁹ Najrôznejšie konšpiračné teórie potom hovoria, že a jedná o šifru označujúcu prenasledovateľa kresťanov cisára Nera, Martina Luthera, alebo v tej dobe nevyhovujúceho pápeža.⁶⁰

Obrátený kríž, nazývaný aj *Petrov kríž*, pôvodne kresťanský symbol vyjadrujúci pokoru apoštola Petra, ktorý sa na vlastnú žiadosť nechal ukrižovať dolu hlavou, pretože bol presvedčený o tom, že nie je hoden svojho pána.⁶¹ Symbol používaný satanistami všaj neznamenaá žiadnu narážku či náväznosť na Petrov kríž, ale symbolizuje obrátenie kresťanskej náuky.

Obr. 13

Satanizmus ostatne parodovaním a invertovaním rôznych prvkov kresťanstva prekypuje, čo ilustruje napríklad odriekanie liturgických textov odzadu.

---

⁵⁸ Udo Becker: *The Continuum Encyclopedia of Symbols*, Continuum Books, New York, 1994, s. 230;

G. Ferguson: *Signs and Symbols in Christian Art*, Oxford University Press, Oxford, 1966, s. 59.

⁵⁹ Zj 13,1-18.

⁶⁰ R. H. Robbins: *The Encyclopedia of Witchcraft and Demonology*, Crown Publishers, New York, 1959, heslo: 666.

⁶¹ *Katolícká encyklopédie* [online]. [Cit. 2008-08-26]. [Dostupné online.](#)

Niektoré konšpiračné teórie z tohto uhlu pohľadu obviňujú zo satanizmu napríklad skupinu The Beatles, ktorej piesne púšťané pozadu majú dostávať satanistický zmysel, alebo sa v nich objavujú skryté, alebo celkom jednoznačné satanistické narážky.⁶² Okrem The Beatles sú zo satanizmu obviňované aj ďalšie skupiny a hudobníci, napr. Led Zeppelin, The Rolling Stones, Ozzy Osbourne, AC/DC, Carlos Santana, Johnny Cash, atď.

Satanisti sa zdravia gestom ruky so vztýčeným malíčkom a ukazovákom, ktoré má symbolizovať hlavu kozla. Toto gesto zároveň masívne preniklo do mimo-satanskej kultúry a je dobre známe z rockových či popových koncertov alebo iných súvislostí, ktoré už so satanizmom nemajú spoločné zhola nič.⁶³

Obr. 14: Členovia Chrámu počas čiernej omše.

Obr. 15: Bývalý prezident USA George Walker Bush.

⁶² <http://www.stargods.org/BeatlesEvil.html>,

http://www.jesus-is-savior.com/Evils%20in%20America/devils_music.htm a mnoho ďalších.

⁶³ Toto gesto sa napríklad vyskytlo na billboarde lákajúceho na koncert švédskej skupiny Abba.

Obr. 16: Barack Obama, súčasný americký prezident.

Za satanistický je niektorými považovaný aj známy „hippiesácky“ znak:

Obr. 17.

Ten je interpretovaný ako obrátený kríž, ktorý je ešte aj na znamenie Kristovej porážky zlomený. Znak, ktorý si už azda celý svet asociuje s mierom a láskou, znak tak obľúbený u generácie detí kvetín 60. rokov, si takto interpretuje pár nadšencov hľadajúcich celosvetové spiknutie na každom kroku. Používanie „rockového“ gesta, obľúbeného napríklad u kreslených postavičiek z MTV Beavisa & Butt-Head, ich konšpiračnú teóriu len umocňuje.

8. Náboženský, mravný a kultúrny satanizmus

Satanizmus je rôznorodý fenomén, a neobmedzuje sa len na svoje náboženské vyjadrenie, z ktorého síce pramení, ale rozrástol sa aj do mravnej a kultúrnej dimenzie, ako si všíma Vojtíšek (2004).⁶⁴

8.1. Náboženský satanizmus

Protest proti západnej spoločnosti bol po dlhé stáročia predovšetkým protestom proti väčšinovému kresťanskému náboženstvu. Odpovedajúcou formou tohto protestu bol teda **náboženský** satanizmus, tj. uctievanie Satana formou modlitby, vzývania, obety apod. Za vrchol týchto akcií je považovaná spomínaná *čierna omša*. Aj podľa Vojtíška je sporné, v akej miere sa tieto rituály skutočne odohrávali a v akej miere boli správy o nich len fantáziami a dohadmi ich kresťanských odporcov. S určitou pravdepodobnosťou však je možné predpokladať, že recitácia posvätných textov odzadu či v nejakej inej pervertovanej forme, zneuctievanie hostí a krsty v Satanovom mene sa konali už skôr než ich spopularizovali novodobé romány a iné literárne diela.⁶⁵

Krvavé obety sa však v českej odnoži moderného satanizmu nevyskytujú a Chrám ich považuje za zvrhlé, argumentujúc svojím uctievaním života ako takého. Je však možné, že ich praktikujú „samozvaní“ a neorganizovaní satanisti, resp. malé svojrázne skupinky ľudí vydávajúcich sa za satanistov. Keďže satanisti si radi sami vymýšľajú vlastné rituály a v odklone od tradície, resp. vymyslenia úplne nových prvkov, ktorá sa prejavuje napríklad v tvorbe rituálov, nevidia sebemenší problém, je medzi najrôznejšími satanistami možné nachádzať skutočne široké spektrum podôb rituálov, satanistickej praxe

---

⁶⁴ Zdeněk Vojtíšek, *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*, Portál, Praha, 2004, heslo: *Satanismus*.

⁶⁵ David G. Bromley, „Satanism“, in: *Encyclopedia of Religion (2nd ed.)*, (ed. Jones), Macmillan, New York, 2005, zväzok 12, s. 8126.

a myšlienkových smerov. Aj v Česku boli nájdené miesta, kde sa našli stopy po rituáloch zahrňujúcich zvieraciu obeť.⁶⁶ Avšak to, či šlo o satanistov nie je možné dokázať. Určite nešlo o členov Chrámu. V tejto súvislosti sa občas hovorí aj o ľudských, predovšetkým detských obetách, ale prípady, ktoré by mali dokladať ich existenciu sú sporné. V minulých rokoch sa v Európe vyskytlo niekoľko vražd, ktorých páchatelia vyhlasovali, že konali na satanov príkaz, jedná sa však pravdepodobne o metódu postavenia obhajoby a snád' dôkaz duševnej poruchy páchatel'ov. Svoju príslušnosť k náboženskému satanizmu v niektorých prípadoch zločinci uvádzajú, aby zmiernili mieru svojej zodpovednosti. Na druhú stranu nekriminálny náboženský satanizmus napr. vo forme modlitieb k Satanovi či veštebného zisťovania Satanovej vôle nie je nijak vzácny. Praktikujú ho väčšinou len v časovo obmedzenej etape svojho osobnostného vývoja niektorí mladí ľudia, ktorí majú buď málo nádejnú životnú perspektívu a v postave Satana nachádzajú oporu pre svoje negativistické videnie sveta, alebo touto protestnou formou vyjadrujú svoju nezávislosť na hodnotách spoločnosti. Sami satanisti by tento názor často odsúhlasili len s výhradami.

8.2. Mravný satanizmus

Na konci 19. storočia už nie je náboženský protest ani zd'aleka tak účinný ako protest proti mravnému dedičstvu ustupujúceho kresťanstva.⁶⁷ Satanisti tej doby často deklarujú svoju nevieru v satana ako duchovnú bytosť, ale obracajú sa jeho menom proti kresťanskej morálke, ktorú považujú za pokryteckú, slabošskú a škodlivú. Tento **mravný** satanizmus hlása vieru v človeka, ktorý nie je spútaný žiadnymi obmedzeniami, žije voľne a pokiaľ vyslovene bezuzdne

---

⁶⁶ Denník *Super* terč, 28.1.2002.

⁶⁷ Zdeněk Vojtíšek, *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*, Portál, Praha, 2004, heslo: *Satanismus*.

neškodí, je mu všetko dovolené. Proti solidarite stavia egoizmus (v ktorom nenachádza žiadne pejoratívne podfarbenie), proti odpusteniu spravodlivú odplatu, proti spoločenským normám prírodu a jej boj o prežitie. Satan je preň symbolom voľnosti a prirodzenosti. V dobe technickej revolúcie bol miestami považovaný aj za pôvodcu spoločenského pokroku, rozbíjajúceho starý rád sveta. Ilustračným prejavom mravného satanizmu sú vyššie preberané *Hell-fire clubs*. Túto novú morálku najvýraznejšie vyslovil Aleister Crowley svojim „zákonom thelema“, ale s postavou satana ju spojil až LaVey.

8.3. Kultúrny satanizmus

Satanistický protest proti morálke väčšinovej spoločnosti sa podľa všetkého na konci minulého storočia mierne vyčerpal. Ani anti-morálka Aleistera Crowleyho ani LaVeyova okázala temná obradnosť s nádychom perverzie už spoločnosť toľko nešokujú. Konzumná západná spoločnosť však môže byť provokovaná pohrdaním jej kultúrnymi hodnotami. **Kultúrny** satanizmus sa preto prejavuje predovšetkým vandalizmom a umeleckými výkonmi, ktoré zavrhnú tradičné hodnoty krásy, dobra, života apod. Proti tomu sa v satanistických výtvarných, literárnych a predovšetkým hudobných dielach objavujú témy hnusu, krvi, smrti, masakrov apod. Samotná viera v existenciu satana či jeho prípadné uctievanie nie sú v tomto kultúrnom kontexte rozhodujúce.

Na satanistickej kultúre sa najväčšou mierou podieľajú hudobníci a hudobné skupiny, pre ktoré sa satanizmus stáva aj komerčným záujmom. Prvou z nich bola zrejme hard-rocková skupina Black Sabbath, ktorá hrá dodnes, avšak jej lídrom už nie je spevák Ozzy Osbourne (ktorý sa vydal na sólovú dráhu), ale gitarista Tony Iommi. Okrem nej sa na hudobnej scéne vyskytlo a vyskytuje množstvo kapiel hrajúcich žáner death metal či black metal. U nás je ho hlavne Valtrova skupina Root, Törr alebo už nehrajúci

Master's Hammer. Často však zostáva len pri umeleckej štylizácii, ale v niektorých prípadoch v zahraničí viedol satanistický sentiment, prebudený na koncertoch a festivaloch metalových kapiel, ku kriminálnym činom.

Zaujímavý detail, ktorý sa týka prvku hororovosti satanistickej symboliky si všíma Petr Korál⁶⁸, redaktor časopisu Rock & Pop: „Členovia kapely Black Sabbath nikdy neboli skutočnými satanistami, a sami dnes hovoria: „Vždy sme sa zaujímali o tzv. temné záležitosti, spiritizmus, čiernu mágiu apod., ale nijako zvlášť aktívne. Navyiac sme mali radi filmové horory, a tak sme si povedali: skúsme robiť niečo na tento spôsob v muzike.“ Inými slovami – ich texty sú vlastne rovnakou rozprávkou a svojim spôsobom šokujúcim divadielkom ako zmienené filmy. (...) O skutočnom satanizme toho však –náštroční chlapci (fanúšikovia metalových kapiel) (výnimočne aj dievčatá) vedia pramálo a väčšinou ich zaujíma len muzia. (...) Zhrnuté: heavy metal, vrátane black metalu, nie je vo svojej podstate nijak výnimočne škodlivou záležitosťou a satanistické prvky, s ktorými operuje, nie sú často ničím iným než obyčajnou – niekedy vo svojej naivite až vtípnou – hrou. A ľudia sa predsa tak radi hrajú, a čo si budeme hovoriť, taktiež sa radi boja...“.

Tituly, ktorými sa satanisti častujú okrem súvislosti s kresťanskými titulmi taktiež preukazujú značnú dávku „hravosti“ akú by sme našli v napríklad vo fantasy hrách (napr. stolná spoločenská hra „Dračí doupě“⁶⁹, ktorá má aj svoju počítačovú užívateľskú základňu⁷⁰). 2. stupeň zasvätenia sa nazýva „Pán meča“ a 3. stupeň „Pán čierneho plameňa. O webové stránky Chrámu sa stará človek s prezývkou „Nocturno“. V niečom tieto tituly pripomínajú modernú tolkienovskú mytológiu („Pán prsteňov“ apod.).

Text piesne „Sympathy for the Devil“⁷¹ od The Rolling Stones zasa pripomína Satana ako majetného, vyberavého a skrytého hýbateľa svetových

---

⁶⁸ Petr Korál: „Téměř zbytečné obavy ze satanovy hudby“ In: *Dingir* 3/1998.

http://www.dingir.cz/dingir/1998_3/clanky/D1998_3_12.html

⁶⁹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Dra%C4%8D%C3%AD_doup%C4%9B.

⁷⁰ www.drd.cz.

⁷¹ http://www.lyricsfreak.com/r/rolling+stones/sympathy+for+the+devil_20117881.html.

dejín. V mnohom pripomína onoho „Jamesa Bonda“, o ktorom hovoril Hejtmánek (s. 24). Ostatne, sám Mick Jagger k takejto postave svojím prejavom tiež nemá príliš ďaleko. Skupina The Rolling Stones so satanizmom nemá nič spoločné, ale obraz diabla v tejto piesni ukazuje širšie súvislosti v pop-kultúre 60. rokov. Názov piesne je provokatívny, text pokrýva prakticky celé dejiny západnej kultúry, a výsledkom je megahit, ktorý sa páči aj ľuďom s vcelku ostrým protisatanistickým postojom. Mick Jagger a spol. boli vo svojom čase, tak ako mnohí iní, dávaní do súvislosti so spolčovaním s Diablom, ktorý mal stáť za ich masívnym úspechom, ale ruka trhu a úspech tejto piesne svedčia o kvalitnej živnej pôde, na ktorú takéto vcelku nevinné prejavy kultúrneho satanizmu dopadali.

9. Nové náboženské hnutia a satanizmus z pohľadu sociológie náboženstva

9.1. Termín „nové náboženské hnutia“

Samotný termín „nové náboženské hnutia“ či „nové náboženstvá“ vznikol z potreby klasifikácie novo-vznikajúcich skupín, ktoré sa začali objavovať v rozvinutých industriálnych spoločnostiach západného typu už od 50. rokov minulého storočia. Termín sa v sociologickej literatúre objavil až začiatkom 70. rokov ako označenie hnutí, ktoré v tej dobe púťali mimoriadnu mediálnu pozornosť,⁷² čo o LaVeyových aktivitách platí dvojnásob.

9.2. Prístupy k štúdiu

Dušan Lužný pri štúdiu nových náboženských hnutí aplikujeme tri základné prístupy⁷³: *psychologický* (skúma potreby jedinca, príčiny konverzie,

---

⁷² Dušan Lužný: *Nová náboženská hnutí*, Masarykova Univerzita, Brno, 1997, s. 15.

⁷³ *tamtiež*, s. 17.

proces, následky pre život, okolnosti odpútania sa od hnutia), *sociologický* (skúma spoločenský kontext hnutia a jeho fungovania) a teologický (hodnotiaci a sám seba považujúci za nadradený voči skúmanému subjektu). Popri nich existuje prístup historický, ktorý tieto fenomény zaraďuje do kontextu určitých náboženských a kultúrnych tradíc, študuje ich vývoj a poukazuje na ich historickú podmienenosť.

9.3. Historické, politické a kultúrne vplyvy

Významným míľnikom pre dejiny a vnímanie nových náboženských hnutí v Česku bol rok 1989. Pád totalitného režimu a kontakt so západným svetom znamenali liberalizáciu duchovného života a spôsobu myslenia. Dovtedy bolo náboženstvo potáčané ako také. Po príchode demokracie samozrejme väčšina veriacich patrila ku kresťanským cirkvám, ale zároveň sa vytvoril priestor pre alternatívy, ktoré naberajú tie najrôznejšie podoby, a populácia akoby sa snažila na poli duchovna dohnať to, čo za dlhé roky zameškala. Reakcie boli rozporuplné a niekedy až hysterické, no postupom času sa verejná mienka ukludnila a zvykla si na religióznu rôznorodosť.

Nové náboženské hnutia bývajú často spájané s podhubím *kontrakultúry*, objavujúcej sa v západnom svete v druhej polovici 20. storočia. Po druhej svetovej vojne nastal masívny posun v sociokultúrnych podmienkach života. Hospodársky rast povojnových krajín sa v niektorých prípadoch zdvojnásobil až ztrojnásobil. Nastal „baby boom“ a začiatkom 60. rokov sa rapídne zvýšil počet vysokoškolských študentov. Nové komunikačné technológie, rastúca miera globalizácie a s ňou súvisjúca miera interkultúrnych kontaktov, radikálny sociokultúrny kriticismus proti legitmite aktuálneho stavu, hľadanie zmysluplnej

alternatívy voči tomuto stavu – toto všetko ovplyvňovalo najrôznejšie sféry sociálneho života, náboženstvo nevynímajúc.⁷⁴

Povojnová generácia bola v mnohých ohľadoch odlišná od všetkých predchodzích. S rastúcou životnou úrovňou bol budovaný štát blahobytu s rozsiahlou sociálnou starostlivosťou. Materiálne zabezpečenie, vzdelanie a mnohé iné výhody, ktoré boli pre predošlé generácie nedostupnými sa pre novú generáciu stávali samozrejmosťou. Na druhú stranu optimistické vyhliadky boli narušované nebezpečenstvom studenej vojny a bipolárnym rozdelením sveta – s trochou nadsázky môžeme s pohľadu amerického teenagera v 60. rokoch tvrdiť, že nám vtĺkali do hlavy obraz sveta rozdelený na „dobro“ (americká podoba kapitalizmu a demokracie) a „zlo“ (sovietsky komunizmus expandujúci do ostatného sveta). S pohľadu československého násťročného to isté, len z opačnej strany. Zásadný rozdiel však bol v prostredí, v ktorom títo dvaja teenageri vyrastali – zatiaľčo američan si užíval novonadobudnutej slobody, ktorá mu vlastne umožňovala vytvárať kontrakultúru, Čechoslovák túto možnosť nemal a všetky formy náboženstva boli potlačované komunistickou mašinériou. Kontrakultúra 60. rokov vo východnom bloku sa tak musela prejavovať nenábožensky – tajnými (a niekedy navzdory tomu „ostro sledovanými“) umeleckými večierkami za účasti literárnych či hudobných umelcov a neskôr vyústila do vzniku legendárneho undergroundu, ktorých hlavnými predstaviteľmi bola skupina The Plastic People of the Universe, ktorá mimo iné bola kvôli občasným pervertovaným biblickým motívom vo svojich textoch obviňovaná z uctievania Diabla či okultizmu.

Východný blok teda z hľadiska skúmania nových náboženských hnutí do pádu komunizmu až na výnimky nie je zaujímavý. Musíme sa teda vrátiť do západného priestoru. Vojna v Kórei a neskôr vo Vietname, obsadenie Suezského prieplavu, Karibská kríza, ale aj udalosti vo východnom bloku, ktoré

---

⁷⁴ Roy Wallis: *The Elementary Forms of New Religious Life*, Routledge & Kegan Paul Books, London, 1984, s. 60.

pre mladých západniarov neboli nereflektované (sovietske tanky v Budapešti či okupácia Československa). Tieto konflikty vyvolávali v novej generácii s možnosťou vyjadrenia odporu napätie a nesúhlas s politikou svojich otcov. Do toho sa prirátavali vnútorné konflikty liberálnych západných spoločností – otvorený americký rasizmus, študentské vzbury krvavo potlačované políciou, v 50. rokoch McCarthyovské „hony na čarodejnice“ alebo úplne nové formy skrytého ovládania prostredníctvom manipulovania potrieb a zavlčenie jedinca do života jednostranne zameraného na spotrebu (kritizované napr. v literárnych dielach *beatnikov* alebo deklaráciami generácie *hippies*).

Tieto udalosti nie je možné odvysvetliť ako vzburu rozmaznaných synov voči svojim otcom, ktorí pre svoje deti pripravili raj na zemi. Šlo o zmenu obrazu sveta a o zmenu sveta samotného. Aj preto hralo v týchto udalostiach nesmierne dôležitú úlohu náboženstvo.⁷⁵

Liberalizácia spoločnosti so sebou priniesla možnosť **experimentovania** v rôznych sférach – experimentovanie v oblasti politiky (zakladanie nových spolkov a hnutí), ekonomické experimentovanie (vytváranie družstiev či rôznych podôb súkromného podnikania), experimentovanie v rodinných a sexuálnych vzťahoch, experimentovanie s voľným časom, experimentovanie s novými drogami a v neposlednom rade experimentovanie vo sfére náboženstva. Do San Francisca, kde moderný satanizmus de facto vznikol, sa vplyvom interkultúrnych kontaktov dostali prvky najrôznejších svetových náboženstiev, a taktiež vznikol priestor na rôzne mutácie kresťanstva, vrátane jeho invertovaného pólu ako najefektívnejšieho možného vyjadrenia opačného postoja proti väčšinovej spoločnosti. LaVeyov „experiment“ padol na úrodnú pôdu.

---

⁷⁵ Roy Wallis: *The Elementary Forms of New Religious Life*, Routledge & Kegan Paul Books, London, 1984, s. 143.

9.4. Stratégia prežitia podľa Rodneyho Starka

Rodney Stark vypracoval model úspech nových náboženstiev, ktorý nazval *stratégia prežitia*.⁷⁶ Ak keď väčšina náboženských skupín hlása svoj sakrálny charakter (satanisti sú podľa všetkého výnimkou), musia skupiny efektívne riešiť množstvo problémov, ktoré sú čisto profánne. V tomto satanisti už výnimkou byť nemôžu. Hnutia musia jednak udržiavať členstvo svojich vyznávačov, vychovávať si deti svojich členov a zároveň získavať nových konvertitov – v prípade satanistov ale nejde o žiadny urputný boj a väčšine kandidátov dokonca býva členstvo zamietnuté. Základné predpoklady pre prežitie nového náboženského hnutia sú:

1. Udržovanie kultúrnej kontinuity s konvenčnými náboženstvami, ktoré existujú v spoločnostiach, kde nové náboženstvo vzniká alebo odkiaľ pochádza. Túto podmienku spĺňala drvivá väčšina náboženstiev (prví kresťania, moslimovia, či konfuciáni). Prispôsobovanie sa nového náboženstva lokálnym podmienkam je badateľné napr. na podobe dnešného kresťanstva v subsaharskej Afrike. Aj rada dnešných nových náboženstiev legitimizuje svoje pôsobenie príslušnosťou k nejakej veľkej náboženskej tradícii.

Český satanizmus, ktorý žije hlavne z vymedzovania sa voči „tomu druhému“ by vlastne bez kresťanstva tiež existoval len ťažko, len jeho základné stavebné kamene invertuje.

2. S predpokladom udržiavania kultúrnej kontinuity teda súvisí snaha novej skupiny udržať strednú úroveň napätia medzi ním a okolím.

---

⁷⁶ Rodney Stark: „How New Religions Succeed: A Theoretical Model“ in: D. Bromley – P. Hammond (eds.), *The Future of New Religious Movements*, Macon, Mercer University Press, 1987, s. 11-27.

K tomu, aby mohlo byť nové náboženstvo nové, musí byť iné, čo predpokladá napätie s prostredím, v ktorom začína pôsobiť. Avšak napätie nesmie byť príliš veľké, pretože potom obmedzuje priestor, z ktorého môže skupina získavať nových členov. Úspech novej skupiny návisí na nájdení optimálnej rovnováhy medzi konformitou a odlišnosťou.

1. Chrám ČS Cirkvi Satanovej si od svojho vzniku budoval mierne vyššiu ako strednú mieru napätia, čo bolo v deväťdesiatych rokoch v podstate normálne vzhľadom ku všetkým spoločenským zmenám, ku ktorým v novoliberalizovanej spoločnosti dochádzalo. V tomto smere sa satanizmus od Starkovho modelu mierne líši tým, že čím väčšie napätie medzi sebou a spoločnosťou vyvoláva, tým viac atraktívnym sa stáva pre potenciálnych satanistov, resp. regrútov kontrakultúry. Samozrejme, že napätie potom nesmie prekročiť určitú únosnú mieru – v takom prípade by spoločnosť použila svoje kontrolné orgány (polícia, súdnictvo, armáda) aby hnutie zakázala. Avšak v posledných rokoch, kedy je miera napätia medzi spoločnosťou a Chrámom menšia ako do odchodu Jiřího Valtra z pozície lídra a nástupom umiernennejšieho magika Pavla Brdniara, je logický pokles počtu aktívnych členov. Avšak tí, čo zostali sú o to viac presvedčenejší. V posledných dvoch rokoch, v ktorých je toto napätie asi na najnižšej možnej úrovni od vzniku satanistického hnutia v Česku, sa zvyšuje záujem oň, ale nie z hľadiska záujmu o členstvo v skupine, ale ako o predmet štúdia akademickej i laickej verejnosti – napr. si členov volajú do rôznych televíznych debát a píšú o nich články v časopisoch typu Maxim alebo Esquire.

3. Ďalšou podmienkou úspechu je dosiahnutie efektívnej mobilizácie. Stark poznamenáva, že efektívna mobilizácia sa dosahuje prísnyim vedením a silnou väzbou jedinca na skupinu.

Satanisti však nových členov nemobilizujú rovnakým spôsobom ako iné nové náboženské hnutia. Veľký kus práce odvedú kandidáti sami. Niekedy sa môžu nechať inšpirovať svojím známym – satanistom. Ešte väčší kus práce odvádzajú masmédiá, hlavne bulvár. Krvilačné publikum si žiada otrasné správy o najrôznejších zhovadilostiach, ktorých sa satanisti dopúšťajú, a potom ako potencionálny satanista zistí, že štylizácia do tejto role má svoj efekt (napr. vystraší svoju triednu učiteľku a upevní si tým svoju kontrakultúrnu pozíciu), začne svoj záujem o satanizmus prehľbovať. Pre vstup do Chrámu je však potrebné od takýchto teatrálností upustiť a brať satanizmus skôr ako spôsob rozmýšľania. Mnohým satanistom však práve toto prvé štádium úplne stačí a do žiadneho hnutia vstupovať nemienia, dokonca môžu byť presvedčení, že by im to bolo na škodu. Prísne vedenie a silné puto jedinca na skupinu je v prípade Chrámu tiež diskutabilné, keďže všetci členovia sú či už prirodzení alebo vypestovaní individualisti a predseda Rady trinástich Pavel Brdniar je skôr demokrat ako autokrat. Pevnejšiu pozíciu prvého muža mal skôr Jiří Valter, ktorý prijímal nových členov na základe voľnejších kritérií. Môžeme sa domnievať, že oba tieto dôvody stoja za vyšším počtom členov Chrámu za éry jeho predsedníctva.

4. K tomu, aby mohla skupina dlhodobo adekvátne fungovať, je vhodné dosiahnuť prirodzenej demografickej štruktúry vo vnútri skupiny. Pokiaľ vekové a pohlavné rozloženie členov skupiny bude rovnomerné, je zaručená prirodzená reprodukcia skupiny a zvyšuje sa šanca na prežitie celej skupiny.

V Česku sú satanisti snád' príliš krátko, aby sa dala hodnotiť demografická kontinuita, ale Starkova teória má v tomto bode tiež svoje medzery. Okrem Chrámu od začiatku deväťdesiatych rokov vznikalo množstvo menších satanistických skupiniek, ktorých životnosť však nebola príliš dlhá.

Členovia po určitom čase prestali potrebu kontrakultúrne sa prejavovať a tým pádom ich satanistické presvedčenie ochablo a skupinky sa rozpustili. Členovia Chrámu sú väčšinou vekovej kategórie 20-35 rokov, členstvo pod 18 rokov je zakázané a najstarší člen, ktorý pre nedávnom zomrel mal 92 rokov. Zhruba 90 percent členov sú muži. Prežitie českého satanizmu teda nebude otázkou demografickej kontinuity ako skôr o udržaní určitej miery spoločenského napätia, ktoré bude mať za následok adekvátne fluktuáciu a verbovanie nových členov. Predpokladáme, že počet členov sa dlhodobo ustáli na zhruba 50 a zároveň bude tento počet kontrolovaný. Pôsobenie priemerného aktívneho člena sa zdá byť časovo obmedzené, ale členstvo samotné zaniká málokedy. Na udržanie členstva nie je potrebné nijak aktívne prispievať. Napr. líder metalovej skupiny Master's Hammer, ktorý za aktívnej kariéry vystupoval veľmi ostentatívne sa od svojho minulého satanistického pôsobenia v súčasnosti pasívne dištancuje a priznáva, že už je na to akosi starý⁷⁷ (Citát z rozhovoru: „Heavy metal je úplná blbosť, a ľudia, ktorí sa v ňom činia sú mentálne zaostali.“

5. Pre rozvoj nových náboženských hnutí je potrebné priaznivé prostredie, v ktorom chce pôsobiť. To znamená prostredie, kde náboženský život nie je výrazne obmedzovaný (napr. monopolným postavením jedného náboženstva alebo štátom), kde sú konvenčné náboženstvá oslabené sekularizáciou alebo sociálnymi otrasmi, a kde je možnosť dosiahnuť aspoň dielčieho misijného úspechu vo vnútri jednej generácie.

Po roku 1989 náboženský život v Česku prestal byť výrazne obmedzovaný a dva roky na to Jiří Valter založil Církev Satanovu. Keďže on sám sa stal satanistom podľa vlastných slov dávno predtým (len nemal možnosť organizovať sa), dá sa predpokladať, že vedome čakal na uvoľnenie tlaku, ktorý

---

⁷⁷ http://masters.hammer.sweb.cz/rozhovory_thelema1999.html.

zabraňoval hnutie založiť. Konvenčné náboženstvá v Česku boli a sú skutočne oslabené sekularizáciou a samotný pád komunizmu bol vcelku zásadný sociálny otras, ktorý sa v rôznych formách prejavoval počas celej nasledujúcej dekády, kedy bol aj satanizmus vo svojej najlepšej forme. Misijné úspechy satanistov v rámci jednej generácie sú síce skutočne len dielčie, ale sú. Členovia sa od založenia hnutia snažia oboznamovať verejnosť s tým o čo im ide, aj keď snaha o získavanie nových členov je relatívna, ako sme si už vysvetľovali.

6. Dosiahnutie určitej hustoty vzťahov vo vnútri hnutia, avšak bez toho, aby došlo k úplnému uzavretiu hnutia voči jeho okoliu. Hustá sieť vnútorných väzieb je nutnosťou, pretože mimo iného posilňuje väzbu jedinca na skupinu. Úspešné hnutia rozvíjajú podľa Starka hustú, ale pritom otvorenú sieť sociálnych vzťahov.

Musíme však podotknúť, že Stark si pod pojmom „úspešné hnutie“, ako správny Američan, predstavuje neustále sa rozrastajúcu skupinu. V prípade Chrámu ide skôr o udržanie reprezentatívneho počtu členov, ktorý by nemal prekročiť určitý počet, inak hrozí určitá devalvácia satanistických hodnôt. Vnútorné väzby majú určitú hustotu, ale nutné podotknúť, že vzhľadom na individualizmus satanistov táto hustota nie je nijak neprestupná a väzba člena na skupinu je síce pevná, ale pružná. Zároveň sa nedá povedať, že by sa Chrám uzavrel do seba voči okoliu. Naopak s verejnosťou ochotne komunikuje. Aj keď si nadviazanie stáleho osobného kontaktu treba trochu vybojovať, hnutie participuje na rôznych prednáškach, prezentáciách a debatách, a je ochotné poskytovať informácie napr. k vytvoreniu akademickej práce. V tomto smere je Chrám určite aktívnejší ako napr. niektoré novopohanské hnutia – hlavne tie, ktoré sú uzavreté samé do seba a o satanizme nechcú ani počuť. Táto rigidnosť je veľmi pravdepodobnou jednou z príčin ich momentálneho úpadku.

7. Aby nové náboženstvo bolo úspešné, musí odolávať tlaku sekularizácie. Nesmie sa príliš podriaďovať okolnému svetu.

Tlak sekularizácie na náboženskú sféru Chrámu určite vadí menej než iným novým náboženským hnutiam, keďže stále väčšina satanistov sú ateisti. S podriaďovaním sa okolnému svetu je to relatívne. Členovia Chrámu si uvedomujú, že žijú v určitom svete a na silené protesty proti spoločnosti vo forme napr. anarchie si nikdy nepotrpeli, a tí, ktorí áno, už na tento spôsob vyjadrovania vzdoru dávno rezignovali. Tieto formy protestu sú skôr doménou neinštitucionalizovaných satanistov. Libor Hejtmánek, Pán Meča, 2. muž v hierarchii Chrámu nemá problém zaželať vám veselé Vianoce a nasadiť si Mikulášsku čiapku, ako sme videli na ilustračnej fotografii. Uvedomuje si, že silným odmietaním určitých konvencii by si uškodil a medzi svojím satanistickým presvedčením a spoločenskými konvenciami žiadny veľký konflikt ani „podriaďovanie sa okolnému svetu“ nevidí.

8. S predchádzajúcou podmienkou súvisí posledná, a tou je dosiahnutie adekvátnej socializácie. S nárastom počtu členov, ktorí sa do skupiny rodia, teda poklesom pomerného množstva konvertitov, klesá napätie medzi skupinou a jej okolím. Preto náboženská výchova detí musí obmedzovať sekularizačné tlaky a odpadnutia od skupiny.

Pri tomto bode musíme zopakovať, že v Česku je satanizmus príliš krátko na to, aby sme vedeli adekvátne vyhodnotiť aktivitu členov, ktorí sa do skupiny narodili. Zatiaľ podľa poskytnutých informácií existuje len pár detí ktorým sa na pranie rodičov dostalo satanského krstu. Jedným z nich je Brdniarova dcéra Julinka. Brdniar však zároveň dodáva, že jej satanizmus nijak nevnučuje a necháva ju slobodne sa rozhodovať. Dokonca tvrdí, že bude rád aj keby sa stala „dobrou katolíčkou“. Nevieme dopredu odhadnúť, čo z Julinky vyrastie ani

či to Brdniar myslel vážne, keďže jeho úvahy sú útokov na katolícku cirkev ešte stále vcelku plné. Taktiež musíme dodať, že Julinke (v súčasnosti 11 ročnej) nad posteľou visí obrátený čierny kríž.

Nesmieme zabúdať ešte na jeden dôležitý bod, ktorý Stark stavia mierne bokom, a tým je ekonomika skupiny. Financovanie chodu Chrámu však nie je nijak náročné, keďže najpoužívanéjšie svätyne sa náchádzajú priamo v Brdniarovom dome, alebo domoch niektorých málo ďalších členov, a náklady na činnosť nie sú nijak zásadne finančne náročné. Členovia sú bez problémov schopní platiť si ich sami, keďže prakticky každý z nich má svoje zamestnanie na plný úväzok a niektorí členovia sú podľa Brdniara veľmi movití podnikatelia. Inak je to už v prípade súčasných amerických satanistických hnutí, ktoré vyžadujú po členoch pravidelné členské príspevky, a práve táto zisková ekonomická aktivita viedla Jiřího Valtra k rozhodnutiu úplne sa od Ameriky oddeliť.

Stark pri rozoberaní problematiky sekt a nových náboženských hnutí hovorí o subkultúrnej deviácii, ktorá má tri rozlíšiteľné stupne (od najslabšieho po najsilnejší): *odlišnosť*, *antagonizmus* a *separáciu*.⁷⁸ Chrám by sme mohli zaradiť pod druhý stupeň, voľne preložiteľný ako „rozpornosť, protikladnosť či protichodnosť“, vzhľadom k postuovu, aký voči sebe Chrám a väčšinová spoločnosť navzájom zaujímajú.

---

⁷⁸ Dušan Lužn: *Náboženství a moderní společnost: Sociologické teorie modernizace a sekularizace*, Brno, Masarykova Univerzita, 1999, s. 90-95.

10. Cirkev, sekta, nové náboženské hnutie, kult, či denominácia?

10.1. Problém kategorizácie, typológia

Verejnosť, a hlavne jej senzáciechtivá časť, rada pre označenie náboženských skupín akou je napríklad Chrám používa pojem *sekta*. Sociológovia náboženstva sa tomuto označeniu pre jeho pejoratívny charakter väčšinou vyhýbajú, a ak ho vôbec používajú, je to pre označenie nebezpečných či potencionálne nebezpečných náboženských hnutí, ktoré sú v ostrom konflikte s väčšinovou spoločnosťou:

„Česká společnost, nábožensky chladná a nie příliš zvyknutá na rovnoprávne sžití s akýmkoliv menšinou je však též náchylná k hysterickému nálepkování slovem „sekta“ všech neobvykle se projevujících náboženských skupín. Je podľa všetkého otázkou zrání české společnosti, do akej miery bude schopná tomuto pokušení odolat bez toho, aby sa vyhla zodpovednosti rozlišovať náboženské skupiny, ktoré ju môžu obohatiť, od tých, ktoré ju ohrozujú.“⁷⁹

Iní bádatelia by podľa určitých charakteristík Chrámu dali radšej označenie *kult*, avšak najvhodnejším označením bude podľa všetkého vcelku univerzálny pojem *nové náboženské hnutie*. Rozlíšenie medzi týmito pojmi je dôležité kvôli tomu, aby sme sa vyhli unáhleným záverom. Zároveň je zaujímavé preto, lebo väčšine definíc poskytnutých tým či oným bádateľom sa satanizmus akoby naschvál v určitých detailoch vymykal. Snáď ide o ilustráciu všadeprítomnej satanistickej tendencie nepodliehať škatuľkovaniu väčšinovej spoločnosti a stáť od nej bokom. V nasledujúcich statiach si zhrnieme názory vybraných sociológov náboženstva na rôzne typy nových náboženských hnutí,

---

⁷⁹ Zdeněk Vojtíšek, *Encyklopedie nových náboženských směrů v České republice*, Portál, Praha, 2004, s. 16.

čo si predstavujú pod pojmami ako *sekta* či *kult*, a pokúsime sa satanizmus a Chrám zasadiť do toho či onoho kontextu.

Stark skupiny ďalej rozdeľuje podľa pôvodu – na tie, ktoré vznikli *odštiepením* od nejakej inej skupiny (mal by ich charakterizovať zmierlivejší vzťah k okoliu), a na tie, ktoré sú v (danej kultúre) *novotvarom*. Odštiepené skupiny by sa dali označiť za *sekty* a novotvary za *kulty*. Kult je teda deviantná náboženská organizácia s netradičnou vieroukou a praxou, zatiaľčo *sekta* je deviantná náboženská organizácia s tradičnou vieroukou a praxou. *Sekty* a *cirkvy* v danej oblasti tvoria dohromady jednu *náboženskú tradíciu*. Preto len o kultoch je možné hovoriť ako o „nových náboženstvách“. Tieto nové náboženstvá sa môžu prejavovať dvojakým spôsobom:

- 1) prenesením náboženstva z inej kultúry
- 2) vznikom pôvodnej novej náboženskej viery

Stark konštatuje:

„Kulty sú hnutia reprezentujúce novú či odlišnú náboženskú tradíciu, zatiaľčo cirkvi a sekty reprezentujú prevažne tradíciu v spoločnosti. Negatívne konotácie slova „kult“ reflektujú neobvykle vysoké spoločenské napätie medzi týmito hnutiami a sociálnym prostredím.“ Dodáva: *„Všetky dnes veľké náboženstvá začali ako kultové hnutia.“*⁸⁰

Podľa týchto kritérií by Chrám bol sektou. Je však nutné dodať, že anglosaský svet vidí negatívne a pejoratívne konotácie skôr pod pojmom „cult“. Pojem „sect“ je na (na rozdiel od českého prostredia) rozhodne neutrálnejší.

Sekty a kulty sa navzájom vylučujú. Kulty sú silné a stabilné tam, kde pôvodná náboženská tradícia (reprezentovaná cirkvami a sektami) je slabá a nedokáže „uspokojiť náboženský trh“.

Takto vymedzené kulty Stark rozdelil do troch podtypov:

- 1) *audienčné* – stúpenci sú skôr sympatizantmi, anonymní, pasívni. So skupinou sú spojení hlavne cez prednášky či iné verejné akcie (napr. UFO-kulty)

---

⁸⁰ Rodney Stark: *Sociology*, Wadsworth Publishing Copany, Belmont, 1989 (1985), s. 416.

- 2) *klientné* (malé profesionálne organizácie orientujúce sa na stúpcov, ktorí sú ich klientami (napr. *Scientologická cirkev*))
- 3) *kultové hnutia* – organizácie ponúkajúce členstvo „na plný úväzok“ a hlavnú sociálnu identitu (napr. Haré Kršna).

Pôvodná náboženská tradícia už dlhodobo neuspokojuje český „náboženský trh“. Z ponúknutých troch možností sa však na Chrám nehodí ani jedna. Najbližšie má snáď ku *klientnému* kultu, ale jeho členovia rozhodne nie sú „klientami“ Chrámu. K Starkovej ilustrácii klientných kultov na Scientologickej cirkvi už len dodáme, že jej lídri sa nerozpakujú označiť ju za „v určitom zmysle anti-kultové hnutie“, keďže podľa ich názoru činia osvetu na scéne nových náboženských hnutí formou ich (vcelku ostrej) kritiky a poukazujú pri tom jedným dychom na správnosť vlastného riešenia – tzv. *dianetiky*.⁸¹

10.2. Ďalšie prístupy

Roy Wallis proti tomu namieta, že v sociológii nie je možné vychádzať od obsahu viery, ale od sociálnych odlišností.⁸² To mu umožňuje zaoberať sa transformáciou kultu na sektu. To, čo kulty aj sekty spojuje je sociálna deviácia. Odlišujú sa svojím sebapojatím vo vzťahu k ostatným náboženským skupinám. Prvok sociálnej deviácie u satanistov rozhodne prítomný je, ale musíme zároveň dodať, že aj tí najzarytejší satanisti stále stoja jednou nohou vo svete väčšinovej spoločnosti.

Wallis ďalej hovorí o *výlučnej a pluralistickej legitimácii*. Do výlučnej legitimácie patria cirkvi a sekty, do pluralistickej denominácie a kulty. Avšak tam, kde sú cirkvi v spoločnosti rešpektované, sekty sú deviantné. Rovnako, zatiaľčo denominácie sú rešpektované, kulty sú deviantné. Chrám by rozhodne patrilo do pluralistickej legitimácie, pretože sa nevyhlasuje za jediného nositeľa

---

⁸¹ Ide údajne o liečebnú metódu zameranú na ľudskú psychiku, vynájdenú zakladateľom Scientologickej cirkvi L. R. Hubbardom. Táto metóda bola odbornou verejnosťou ostro odmietnutá.

⁸² Roy Wallis: *The Road to Total Freedom*, Columbia University Press, New York, 1977, s. 11-16.

pravdy a voči ostatným náboženstvám zastáva skôr laxný postoj. Najviac kritizuje kresťanstvo, ale zároveň nepotrebuje kresťanov verbovať na svoju stranu, len sa voči kresťanstvu normatívne vymedzuje.

Kult je charakteristický svojou vieroučne nevyhranenou pozíciou a toleranciou k iným vieroučným pozíciám. Ide skôr o „spoločenstvo hľadačov“. Pre kult je typický individualizmus v praxi i v názoroch – touto flexibilitou sa vlastne vylučuje možnosť herézie. Na členov nie sú kladené žiadne náročné požiadavky, členstvo samo je nejasné. Na druhej strane je to doktrínálna neistota, ktorá môže spôsobiť problémy a posúvať skupinu smerom k sekte. Sekta nevzniká len oddelením od cirkvi, ale môže byť výsledkom vývoja pôvodného kultu. Je pre ňu charakteristická eschatologickosť, asketizmus, získané členstvo, etická orientácia, rovnostárstvo vo vnútri skupiny. Výlučnosť a jedinečnosť, elitárstvo, totalitárstvo, nepriateľstvo k okoliu. Kultovému „epistemologickému individualizmu“ je to u sekty „epistemologické autoritárstvo“ – obsah viery je určený vonkajšou autoritou. To umožňuje odlišovať pravdu od herézie. Medzníkom prechodu od kultu k sekte je nárokovanie si autority, jej centralizácia. Rolu tu hrá konkrétna charizmatická osobnosť (vodca). Aj v tomto prípade by bol Chrám označený za kult.

Wallis chápe termín *nové náboženské hnutia* ako označenie veľmi širokého a rôznorodého javu, ktorý je treba najprv analyzovať a usporiadať.⁸³ To, čo majú nové náboženské hnutia (na rozdiel od sekt a kultov) spoločné je práve ich *novosť*. Wallis o nich hovorí ak o tých hnutiach, ktoré sa v západnej spoločnosti objavili po druhej svetovej vojne.

Navrhuje pre ne toto delenie:

- 1) *nové náboženstvá odmietajúce svet (world-rejecting)*
- 2) *nové náboženstvá potvrdzujúce svet (world-affirming)*
- 3) *nové náboženstvá obývajúce svet (world-accomodating)*

---

⁸³ Roy Wallis: *Elementary Forms of New Religious Life*, Routledge & Kegan, London, 1964, s. 1-35.

Prvé menované najviac odpovedajú klasickému označeniu „sekty“. K základným charakteristikám Wallis uvádza jasnú predstavu jedného osobného Boha, ktorý je odlišný od človeka. Zo sociálnych charakteristík je to odmietanie prevažujúceho spoločenského rádu. Komunity, ktoré sa v rámci týchto hnutí tvoria, majú byť vlastne novým usporiadaním spoločnosti na „správnych základoch“. To predpokladá požiadavku zásadnej zmeny v dosavadnom živote príchodzieho člena (v duchovnom aj materiálnom zmysle slova). Ako príklady uvádza hnutie *Haré-Kršna*, *Rodina* (v minulosti nesúca názov *Deti Božie*), ale aj skupina okolo spomínaného masového vraha Charlesa Mansona, nesúca taktiež názov *Rodina*. Ide o dve rôzne „Rodiny“.

Nové náboženstvá potvrdzujúce svet na rozdiel od predchodzích postrádajú mnohé z toho, čo je tradične s náboženstvom spojované: kolektívne bohoslužby, pravidlá chovania, jasná vierouka, atď. Zo sociálneho hľadiska je dôležité, že hnutia rozhodne nie sú proti spoločenskému rádu. Svet a spoločnosť sú nahliadané ako dobré, len je ich treba trochu „preduchovniť“. Cestou k tomu je duchovné úsilie každého jednotlivca. Pre tento typ hnutia je charakteristické presvedčenie – či už explicitne artikulované alebo predpokladané – že vnútorná sila je potrebná k premene človeka, ktorá bola predtým ľahko dosiahnuteľná len pre výnimočných jedincov, je teraz relatívne ľahko dostupná všetkým (bez potreby opustiť svet a žiť asketicky). Hnutia tohoto typu majú skôr sekularizované a individualizované pojmá božského. Navyše poskytujú prístup k nadprirodzeným, magickým a duchovným silám a schopnostiam, čo ospravedlňuje nálepkať ich ako „náboženské“.⁸⁴ Oproti eschatologičnosti skupín prvého typu kladú dôraz na prítomnosť („mytológia *here and now*“).⁸⁵ Oproti službe Bohu je to skôr uvedomovanie si božskosti vlastnej identity. Podľa Wallisa sú to napr. hnutia *transcendentálna meditácia*, *Silvova metóda*,

---

⁸⁴ tamtiež, s. 22.

⁸⁵ tamtiež, s. 24.

scientologická cirkev. Podľa daných kritérií by sa sem dal zaradiť aj Chrám, avšak len s pripomienkou, že miera participácie na rôznych prvkoch charakterizujúcich túto kategóriu sa líši od člena k členovi. Niektorí satanisti nemusia vôbec participovať na kolektívnych bohoslužbách, iní sa zúčastňujú takmer všetkých, ktoré sa konajú. Aj s „preduchovnením“ sveta to môže byť komplikované, keďže veľká časť satanistov, nielen členov Chrámu, sú ateisti a ide im tým pádom skôr o „odduchovenie“ sveta. Taktiež mnoho satanistov vôbec nezaujíma Brdniarova mágia a uspokojia sa len so satanistickou filozofiou.

Nové náboženstvá obývajúce svet sú zo sociálneho hľadiska menej konfliktné vo vzťahu k okolnej spoločnosti (ktorú nie je treba opúšťať), ale ani nepotvrdzujú jej ducha. Ide skôr o protest proti dominantnému náboženstvu než kultúre. Je im vytýkaná nízka duchovnosť. Ich cieľom je „preduchovenie tohto náboženstva, nie spoločnosti. Sú to hlavne charizmatické hnutia. Podľa týchto kritérií by sme mohli Chrám a aj iné satanistické skupiny zaradiť aj do tejto kategórie.

Väčšina bádateľov chápe pojmy *nové náboženstvá* a *nové náboženské hnutia* ako synonymá, ale nájdú sa aj takí, ktorí medzi nimi rozlišujú. Hlavným rozdielom podľa Jamesa A. Beckforda⁸⁶ je, že „nové náboženstvá“ sú adaptáciami posvätných strádíc (šintoizmus, hinduizmus, kmeňové náboženstvá Afriky apod.) a „nové náboženské hnutia“ sú voľnejšie. Je to rôznorodá zmes fenoménov siahajúcich od doktrínálnych úchyliet veľkých náboženstiev až po „vrtošivé nápady“ (passing fads) a duchovný entuziazmus pochybného charakteru. Spoločné majú to, že sa objavili v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. Síce rovnako ako LaVeyova 1st Church of Satan, ktorá bola od predošlých foriem satanizmu zásadne inovovaná, ale zároveň by sme satanizmus mohli považovať za adaptáciu staršej tradície. Okrem toho nie je možné si satanizmus bez kresťanstva predstaviť.

---

⁸⁶ J. A. Beckford: „New Religions: An Overview“ in: *The Encyclopedia of Religion VI.* (ed. Mircea Eliade) New York, Macmillan, 1986, s. 390 – 394.

Za povšimnutie taktiež stojí rozdelenie Georga D. Chryssida na dva typy nových náboženských hnutí: (*negatívne*) *hodnotiace* a *nehodnotiace*⁸⁷. Toto by mohlo platiť pre obe strany (nové náboženské hnutia aj a ostatná spoločnosť). Satanizmus, tak ako ho pestuje Chrám, má bližšie k nehodnotiacemu typu, neinštitucionalizovaný satanizmus skôr k hodnotiacemu.

Chryssid zároveň navrhuje definíciu zahrňujúcu tieto podmienky:

- novodobosť
- miesto mimo spoločenský „mainstream“
- záujem o konvertitov z danej kultúry. Na tomto mieste v prípade českého satanizmu je treba dať pozor na rozdiel medzi jeho minulosťou a súčasnosťou – Valter lákal nových členov, Brdníar kandidátov prísnejšie preveruje a skôr odhovára, zároveň je však nábor nových členov potrebný pre prežitie skupiny. Chrám teda spĺňa všetky tieto podmienky.

Jacques Waardenburg hovorí o *explicitných* a *implicitných* náboženstvách.⁸⁸ Explicitné náboženstvá sú tie, ktoré sú vyznavačmi vedome interpretované ako náboženské. Naproti tomu implicitné náboženstvá nie sú vedome chápané ako náboženské, ich náboženský charakter je možné odhaliť analýzou chovania, reči alebo iných prejavov sčytej náboženskosti. Podľa Waardenburga majú tieto implicitné náboženstvá zhodné znaky so svojimi explicitnými prot'ajškami: poatie (absolútnej) reality, ktorá je dôležitejšia než bežná, empirická realita, ktorá tejto viditeľnej, každodennej realite dáva zmysel; existencia špecifických osobných prežitkov, ktoré na túto absolútnu realitu poukazujú, a normy, ktoré sú od absolútnej reality odvodené a sakralizované. Implicitné náboženstvá, aj keď sa samotné za náboženstvá ani nepovažujú, ako je to možné u satanistov (znovu však nesmieme opomínať rôznorodosť názorov

---

⁸⁷ Georges D. Chryssides: „New Religious Movements: Some Problems of Definition“, in: *Internet Journal of Religio*, 1997.

⁸⁸ Jacques Waardenburg: *Bohové zblízka. Systematický úvod do religionistiky*, Masarykova Univerzita, Brno – Georgetown, 1997, s. 123-130.

jednotlivých satanistov – niektorí môžu satanizmus považovať za náboženstvo, iní budú toto zaradenie striktne odmietať). Niekedy môžu proti explicitným náboženstvám ostro vystupovať. Plnia rovnaké funkcie ako náboženstvá explicitné. Preto bývajú tieto fenomény v sociológii náboženstva označované ako „funkcionálne alternatívy náboženstva“.

Niektorí autori (napr. Robert S. Ellwood, Harry B. Partin, John A. Saliba) poukazujú na skutočnosť, že súčasné nové náboženské hnutia majú v západnej náboženskej tradícii svojich predchodcov, na ktorých ideje často nadväzujú.⁸⁹ Títo autori zdôrazňujú podobnosť idejí rôznych hnutí, a nie odlišnosť socio-kultúrneho kontextu, v ktorom konkrétne hnutie podobné ideje rozvádza. To im umožňuje premietnuť myšlienku nových náboženských hnutí späť do histórie a hovoriť o nových náboženských hnutiach v rôznych historických obdobiach. Satanizmus k svojmu životu jednoznačne potrebuje to, voči čomu toľko protestuje – kresťanstvo a jeho dejiny, v ktorých sa vyskytlo mnoho chýlostivých káuz, na ktoré satanisti s obľubou poukazujú.

Podľa Ellwooda a Patriny⁹⁰ existujú v západnej civilizácii v podstate dve vízie skutočnosti. *Kresťanstvo a moderná veda* predstavujú spoločnú víziu sveta, ktorá vychádza na jednej strane z prísneho odlíšenia Boha ako Stvoriteľa a stvorených bytostí podriadených jeho vôli, a na strane druhej z dôrazného rozlišovania medzi človekom (ako mysliacou a cítiacou bytosťou) a zvyškom stvorenia. Druhá, alternatívna vízia je spätá s *mystickými prúdmi* náboženských tradíc. Súčasnú nové náboženské hnutia nadväzujú predovšetkým na túto bohatú alternatívnu tradíciu, ktorá ide od gnosticizmu, mágie, hermetizmu a neoplatonizmu cez stredoveké sektárstvo, čarodejníctvo, kabalú a alchýmiu k novovekému rosikrucianstvu, okultizmu, a určite aj k novopohanstvu a satanizmu, hlavne v takej podobe ako ho nachádzame v Chráme v dnešných dňoch. Je však nutné podotknúť, že mystiku v českom satanizme z 90. rokov by

---

⁸⁹ Dušan Lužný: *Nová náboženská hnutí*, Masarykova Univerzita, Brno, 1997, s. 26.

⁹⁰ R. S. Ellwood & H. B. Partin: *Religious and Spiritual Groups in Modern America*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, 1998.

sme síce našli, ale na omnoho menej rozvinutej úrovni a snáď len u popredných členov Chrámu, v tej dobe ešte nesúceho názov Církev Satanova. Ani heavy-metalista Valter sa mystike a mágii nikdy nebránil, ale do súčasnej podoby ich v Chráme „vypestovali“ až Brdniar s Hejtmánkom.

Ďalší problém môže nastať pri konfrontácii s vlastným názorom člena danej skupiny (nového náboženského hnutia). To, čo ja označím za sektu, môže iný označiť za kult, a člen daného hnutia dokonca za cirkev. Máloktoľ člen akéhokoľvek nového náboženského hnutia by sa označil za príslušníka kultu tak ako ho definujú sociológovia, a už asi žiadny za člena sekty. Členovia Chrámu považujú satanizmus za filozofický smer, v rámci ktorého sa praktikuju rituály, a Chrám samotný sa donedávna označoval za „Cirkev“ Satanovu. Jiří Valter tento názov a vysvetlenie jeho znenia v podstate prevzal od LaVeya a jeho 1st Church of Satan. LaVey tvrdil, že nazval svoje hnutie „cirkvou kvôli tomu, aby nasral Vatikán, a Satanovou kvôli tomu, aby nasral všetkých ostatných“. Valter túto frázu po LaVeyovi často a rád dodnes opakuje.

10.3. Konverzie

Theodore E. Long a Jeffrey K. Hadden⁹¹ popisujú dva možné spôsoby **konverzií** k novým náboženským hnutiam: *brainwashing* („vymývanie mozgov“) a *postupný posun (drift model)*. Prvý spôsob je charakteristický pre sekty a je podmienený intenzívnym náboženským prežitkom. Ku konverzii postupného posunu dochádza často nevedomelo prostredníctvom sociálnych vzťahov. K satanizmu sa človek dostane zriedka kedy tak, že sa náhle rozhodne vstúpiť do hnutia, a ani tomu prakticky nikdy nepredchádza intenzívny náboženský zážitok. Protest v satanistovi rastie aj v závislosti od sociálneho prostredia a miery odporu, ktorá sa v ňom vyskytuje. Takto ho môže inšpirovať

---

⁹¹ T. E. Long & J.K. Hadden: „Religious Conversion and the Concept of Socialization: Integrating the Brainwashing and Drift Models,“ in: *Journal for the Scientific Study of Religion*, 1983, 22(1), s. 1-14.

napr. spolužiak – satanista. Satanista môže byť „členom na skúšku“, môže byť neregistrovaný sympatizant, registrovaný sympatizant a až po niekoľkých rokoch sa stať členom a začať stúpať v hierarchii hnutia. Môže byť členom full-time alebo part-time.⁹² Často sa stáva, že skupina kamarátov založí vlastnú satanistickú skupinku, ktorá má však väčšinou krátky polčas rozpadu. Čo viedlo k súčasnej podobe Chrámu sme už v tomto smere rozobrali dostatočne.

Podľa Stríženca (1996)⁹³ sa členmi nových náboženských hnutí väčšinou stávajú príslušníci mladšej generácie. Rozšírenie vplyvu siekt na mládež súvisí s vekovými zvláštnosťami mládeže (útek pred samotou, snaha po sociálnom kontakte, hľadanie zmyslu života apod.), so súčasnými spoločenskými podmienkami (napr. nezamestnanosťou), nesprávnym štýlom rodinnej výchovy (napr. malá pomoc pri orientácii dospelých, konzumné životné zameranie), alebo s odmietaním zastaralých foriem tradičného náboženstva.

10.4. Anti-kultové hnutia

Pri preberaní rôznych definícií a foriem nových náboženských hnutí, kultov, cirkví či siekt nemôžeme nespomenúť fenomén tzv. *anti-kultových hnutí* – skupín venujúcich sa poukazovaniu na nebezpečenstvo sektárstva a často aj v podstate neškodných nových náboženských hnutí, ktoré sa v tomto smere občas chovajú veľmi ostro. To isté sa týka militantných kňazov rôznych cirkví, samozrejme hlavne kresťanských a hlavne v Amerike, ktorí vidia satanistov takmer všade. Zároveň však musíme citlivo rozoznávať, kedy sa jedná o militantné antikultové hnutie, a kedy o skôr osvetovú činnosť.

Brnenský sociológ Dušan Lužný označil za anti-kultové hnutie aj Vojtíškovu *Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů*,⁹⁴

---

⁹² E. Barker: „New Religious Movements in Britain: The Context and the Membership“, in: *Social Compass*, 30/1, 1983. s. 33-48.

⁹³ M. Stríženec: *Psychológia náboženstva*, Veda, Bratislava, 1996, s. 10.

⁹⁴ Dušan Lužný: *Nová náboženská hnutí*, Masarykova Univerzita, Brno, 1997.

v tomto prípade však ide o akademickú inštitúciu venujúcu sa skúmaniu problematiky nových náboženských hnutí, poukazovaniu na nedorozumenia prameniace z neznalosti, riešeniu problémov ľudí, ktorým sa ich členstvo v určitej náboženskej skupine vymyká spod kontroly formou terapie či pastoračného poradenstva. Často však túto pomoc potrebujú skôr príbuzní členov siekt a množstvo klientov nie sú priamo členovia oných „problémových“ náboženských hnutí. Spoločnosť si nekladie za cieľ odpadnutie klienta, alebo jeho konverziu, ale formuluje svoju snahu skôr ako „poradenstvo v prípade výstupu“ – klient sám musí dospieť k rozhodnutiu náboženské hnutie opustiť. V prípade príbuzných ide skôr o udeľovanie rád ako sa s vzniknutou situáciou vysporiadať. Určite nejde o antikultové hnutie hystericky brojace proti všadeprítomným sektám a poukazujúce na ich spoločenské nebezpečenstvo, tak ako je to časté napríklad v USA alebo v Poľsku.⁹⁵ Tieto hnutia samé naberajú pseudo-náboženský charakter či charakter sekty a môžu sa stať pre spoločnosť rovnako nebezpečnými ako niektoré militantné sekty.⁹⁶ Oveľa ostrejšie ako *Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů* u nás vystupuje hnutie okolo Prokopa Remeša „*Sekty - destruktivní náboženské kulty*“, ku ktorému sa ešte vrátíme v praktickej ukážke nižšie.

Za zmienku však stojí fakt, že pri porovnaní internetových stránok Chrámu (www.cirkevsatanova.com) a Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů (www.sekty.cz) nájdeme niekoľko spoločných znakov, ako napríklad varovanie pred unáhlenými závermi prameniaticich z nevedomosti, doporučené nevenovať pozornosť správam z bulvárnych médií, odkaz na vlastný časopis (v prípade Chrámu časopis *The Abyss*, Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů vydáva časopis *Dingir*) alebo prehľad stanov, malého počtu členov a ich kompetencií.

---

⁹⁵ Medzi najkontroverzejšie patrí napr. [International Cultic Studies Association](http://www.internationalculticstudiesassociation.org), alebo [Cult Awareness Network](http://www.cultawarenessnetwork.org)

⁹⁶ Na západe sa pre nebezpečné sekty vžil pojem *killer-cults*, a radia sa sem napr. *Óm šinrikjó*, skupina zodpovedná za atentáty v tokijskom metre v roku 1995, alebo spomínaná Mansonova *The Family*.

10.5. „Česká“ typológia

Autorom posledného modelu typológie, ktorý sa na české podmienky hodí snád' viac ako modely zahraničných autorov, je Zdeněk Vojtíšek, ktorý rozlišuje medzi *cirkvami*, *sektami*, *denomináciami* a *kultmi*.⁹⁷ O *cirkvi* hovoríme vtedy, keď náboženská inštitúcia *tvorí* spoločnosť a vlastne s ňou splýva. Vtedy nie je možné žiť v spoločnosti bez toho, aby človek participoval na náboženskom dianí. Tento typ je dnes vcelku výnimočný a v Česku sa nevyskytuje, aj keď v minulosti ho prezentovalo kresťanstvo. V dnešnom globalizovanom svete je teda prakticky nemožné žiť v cirkvi, pokiaľ nehovoríme o nejakej izolovanej malej spoločnosti (napr. amerických *amishoch*). *Denominácia* je náboženská inštitúcia, ktorá spoločnosť akceptuje, podporuje, udržiava jej normy, je voči spoločnosti v neutrálnom postavení. Spoločnosť denominácie akceptuje a väčšinou si ich váži ako svoje významné súčasti. Vzájomný partnerský vzťah spoločnosti môže byť upravený zákonmi, napr. zákonom zaručujúcim odluku cirkvi od štátu. Vznik denominácií, resp. premena toho, čo bola pôvodne cirkev na denomináciu, je spôsobený celkovou premenou spoločnosti a vzniku nových náboženských potrieb, ktoré mohli vzniknúť napr. príchodom nových etnických skupín, alebo kultúrnou výmenou. Za kľúčový moment by sme v tomto smere ale mohli označiť aj Lutherovu reformáciu, teda vznik protestantizmu (1517). Tretím typom je *nové náboženské hnutie*, ktorého základnou charakteristikou je protest proti spoločnosti a jej náboženskému životu. Protest býva vyjadrený zásadnou inováciou cesty spasenia a spravidla aj ostrou kritikou zaužívaných ciest. Spoločnosť má tendencie tento typ nálepkovať ako „sekta“, Vojtíšek však má za to, že takúto inováciu je treba chápať ako niečo normálneho, bežného v celej náboženskej histórii ľudstva, a dokonca aj zdravého. Odmietavá reakcia tých, ktorí sa cítia touto inováciou ohrození, je však pochopiteľná.⁹⁸ Napätie,

---

⁹⁷ Zdeněk Vojtíšek: *Pastorační poradenství*. Nakladatelství Luboš Marek, Praha 2005. s. 38-42.

⁹⁸ tamtiež, s. 41.

ktoré z tohto konfliktu vzniká má však určitý tvorivý potenciál. Posledným typom je *kult*, ktorý tiež prináša určitú inováciu, ale nemá ambície proti spoločnosti protestovať, ani ju nejako meniť. Nie je tvorený stúpecami alebo členmi, ale klientami, ktorým predáva pozemské statky ako zdravie, splnenie túžob, vhl'ad do pozemskej budúcnosti, rozšírenie vedomia, riešenie osobných problémov, apod. Toto predávanie prebieha formou veštby, zariekavania, mágie dotyku, zasvätením, meditácie, predávania energie či umožnenia náboženského zážitku. Ide napr. o rôzne alternatívne terapie (homeopatia, holotropné dýchanie), kulty divotvorných postáv, kurzy rozširovania vedomia, alebo hnutie New Age. Spoločnosť a kult voči sebe bývajú väčšinou ľahostajné. Pojmu *seкта* sa Vojtíšek snaží skôr vyhýbať, ale chápe tendencie označovať takto hnutia prejavujúce sa agresívnym postojom voči ostatnej spoločnosti, ktoré sú samé do istej miery pre spoločnosť nebezpečné.

Tieto štyri typy Vojtíšek vníma skôr ako *schémy*, nie ako presné definície, do ktorých sa má určité hnutie vmestnať. Satanizmus, ako sme si už všimli, do žiadnej z týchto kategórii nepasuje úplne. Najbližšie má podľa tohto modelu k *novému náboženskému hnutiu*, aj keď pôvodne ostrejší konflikt medzi chrámom a ostatnou spoločnosťou sa v poslednej dobe značne otupil. Je tu teda tým pádom prítomný trend denominalizácie, ktorá však pravdepodobne nikdy neskončí. Z onoho tvorčieho napätia, ktoré je medzi Chrámom a spoločnosťou čerpá satanizmus svoju životnú energiu, a nebyť prvku, voči ktorému sa môže vymedzovať, satanizmus by nemohol existovať. Taktiež musíme byť opatrní pri onej inovácii cesty spasenia. Satanistami často žiadne spasenie vôbec nezaujímajú a venujú sa výhradne svetským záležitostiam, medzi ktoré radia aj mágiu. Kritika kresťanského dosahovania spásy ale samozrejme prítomná je.

Vývoj českého satanizmu ale dobre vpadá do hypotézy Eileen Barkerovej⁹⁹, podľa ktorej:

---

⁹⁹ E. Barker: „Plus ça change...“, in: *Social Compass* 42 (2), 1995. s. 165-180.

„sa nové náboženské hnutia menia v čase v dôsledku viac či menej nevyhnutelných procesov. (...) Tieto zmeny majú za následok zvyšujúcu sa rozmanitosť (nových náboženských hnutí) a znižujúcu sa rozdielnosť medzi hnutiami a širšou spoločnosťou.“

Barkerová svojou hypotézou vlastne popisuje premenu nového náboženského hnutia na denominalizáciu – teda proces, v ktorom sa nachádza (a bude nachádzať) aj Chrám. Sprievodným javom tohto procesu môže byť podľa Wallisa¹⁰⁰ zmena na poste lídra. Zakladateľ ustupuje predstaviteľovi nového prúdu – v našom prípade Valter ustupuje Brdniarovi.

Na záver tejto state však zasa musíme zdôrazniť, že je potrebné byť veľmi opatrní pri aplikovaní amerických sociologických teórií na české podmienky. Náboženstvo hrá v americkej (tým teraz myslíme USA) spoločnosti dôležitejšiu rolu, je prakticky všadeprítomné, a sociálna tenzia, ktorá vzniká pri náboženských prejavoch kontrakultúry je niekoľkonásobne vyššia. Taktiež nie je cieľom každého nového náboženského hnutia neustály rast členskej základne a misijné aktivity, ako to môže vyplývať zo Starkovej teórie „stratégie prežitia“. Niektoré skupiny, napríklad Chrám, si schválne udržiujú regulovaný počet členov, a členovia nikdy nepokryjú všetky vekové kategórie.

11. Sekularizmus a teória satanistického rituálu

11.1. Ateizmus u satanistov

Ako sme už spomínali, mnoho satanistov sú ateisti. Napriek tomu mnohým nerobí problém aktívne sa účastniť na magických rituáloch a rituáloch pri ktorých sa vzývajú či vyvolávajú rôzne duchovné bytosti. To, že je niekto ateista, ešte neznamená, že nie je veriaci. Satan je pre satanistu vcelku sekulárny

---

¹⁰⁰ Roy Wallis: *The Elementary Forms of the New Religious Life*, Routledge, London, 1984, s. 110-112.

princíp chodu sveta, akýsi prírodný hýbateľ, ktorý udržiava svetovú rovnováhu. V takéhoto Satana veria.

Český aj americký satanizmus sú síce produktami svojej doby, ale bolo by chybou domnievať sa, že sekularizmus, ktorý je jednou z výrazných čŕt nielen českého satanizmu, vznikol až spolu s ním, alebo až niekedy v 20. storočí, kedy začala ochabovať sila kresťanských cirkví a rozbehol sa proces, ktorý sociológovia označujú ako *sekularizácia*. Sekularizmus je podľa Mary Douglas prastarý kozmologický model¹⁰¹, vyskytujúci sa aj v spoločnostiach, ktoré by sme vzhľadom k rozvinutému ritualizmu mali tendenciu označiť za veľmi silne nábožensky založené. Ritualizmus ale nie je automaticky spojený s náboženským charakterom spoločnosti. Rituály vykonávajú a zúčastňujú sa ich aj ľudia, ktorí vo svojom vnútornom presvedčení vôbec nie sú náboženski. Participácia na rituále je totiž veľmi jasným a zrozumiteľným gestom hlásenia sa k určitému spoločenstvu (samozrejme ale nechceme tvrdiť, že je to jediná funkcia rituálu ako takého).

11.2. Rituál a sekularizmus zo sociálneho hľadiska

Podľa Rappaporta¹⁰² je rituál základným ľudským sociálnym aktom. Dôležitou podmienkou pre to, aby účastníci rituálu boli schopní prijať jeho posolstvo, je ich pripravenosť, ktorá spočíva v indoktrinácii do danej náboženskej komunity, či špeciálny výcvik – v prípade satanistov je to podmienka ovládať recitované texty naspamäť.

Rappaport tvrdí, že rituál je „*vykonávanie viac či menej nemenných sekvencií formálnych úkonov a výrokov, ktorých väčšina nebola ustanovená vykonávateľmi rituálu*“¹⁰³, a konštruovanie úplne nových rituálov sa mu javí ako

---

¹⁰¹ Mary Douglas: *Natural Symbols*, Routledge, London & New York, 1996 (1973), s. 17.

¹⁰² Roy Rappaport: *Ritual and Religion in the Making of Humanity*, Cambridge University Press, Cambridge 2002 (1999), s. 107.

¹⁰³ tamtiež, s. 24

problematické. V prípade satanistov sa však stretávame práve s týmto fenoménom. Brdniar si vytváranie nových rituálov vyslovene vychutnáva. V prípade hnutia, ktoré sa ale neustále potrebuje vymedziť proti starému rádu, teda väčšinovej spoločnosti, je však tento jav vcelku pekne logicky odôvodniteľný. Iste, vytvorenie úplne nového rituálu napríklad v katolíckej cirkvi, by sa ad absurdum dalo považovať za heréziu, v prípade satanistov ide však o chvályhodný kreatívny počín, a participácia na novom rituále zvýši v satanistovi pocit jedinečnosti príslušníka podzemnej elity, odlišného od starých, zavrhnutiahodných štruktúr. Samozrejme aj u satanistov tvorba nového rituálu podlieha určitým pravidlám, ale v podstate tu znova vidíme invertovanie kresťanského postoja.

11.3. Koncept pokrytectva

Snád' najčastejším slovom, ktorým satanisti kritizujú nielen kresťanstvo, ale v mnohých prípadoch aj väčšinovú spoločnosť je *pokrytectvo*. Útočia na homosexuálnych pedofilných kňazov, vulgárne gestá vysokopostavených politikov, či hriechy ľudí, ktorí sotva opustili lavice kostola (viď opis LaVeyovho zážitku – poznámka pod čiarou č. 32). Táto kritika je určite oprávnená, ale je náhoda to, že sa objavila práve u LaVeya, práve v roku 1966 v liberalizovanej Amerike? Odhalenie tohto *pokrytectva* snád' súvisí s rozvinutým procesom individualizácie a sekularizácie, ktorý sa vo svojej dobe v USA prejavil naplno a LaVeyovo „odlalenie“ je jeho prejavom. Rituály totiž podľa Rappaporta¹⁰⁴ neznamenajú nutne doslovné dodržiavanie toho, čo sa v nich prípadne sľubuje, ale sú skôr prostriedkom udržiavania sociálnych väzieb:

„Všetci vieme, že človek sa môže účastniť bohoslužby, v ktorej odznejú prikázania o zákaze smilstva a krádeže, a následne vykradnúť kasičku pre

---

¹⁰⁴ Roy Rappaport: „Obvious Aspects of Ritual“ in: *Ecology, Meaning and Religion*, North Atlantic Books, Berkeley, USA, 1979, s. 195.

chudobných po ceste z kostola či dopustiť sa nevery s manželkou svojho blížneho. Ale takého jednanie neznamená, že jeho verejná proklamácia formou účasti na bohoslužbe bola nezmyselná alebo prázdna. Úlohou bohoslužieb je ustanovovanie konvenčného porozumenia pravidiel, s ktorými sa každodenné chovanie má riadiť, ale neovplyvňuje toto konanie priamo. Účasť na rituále, v ktorom verejne odznie zákaz smilstva nezabráni dotyčnému v jeho spáchaní, ale poukazuje na to, že verejne súhlasí so správnosťou tohto prikázania a akceptuje ho.“

Individualizácia, ktorá sa v západnom svete tak rozmohla v dobe LaVeyovho vystúpenia, mohla spretrhať spoločenské väzby do tej miery, aby si niekto vytvoril odstup a všimol si, že veci v skutočnosti nie sú také, ako sa proklamujú v rituále. Zároveň však z človeka neurobila izlovaný fragment, a satanisti sa síce s pocitom vydelenia sa z väčšinovej spoločnosti, ale predsa len začali združovať vo vlastnom hnutí a vykonávať vlastné rituály, ktoré ich doňho zaraďovali.

Britská antropologička Fiona Bowie¹⁰⁵ k tomu dodáva:

„Individuálne klasifikácie sú omnoho slabšie než tie, ktoré majú váhu kolektívnej autority, a verejné kategórie majú sklon byť strnulejšie než súkromné. Preto môže kňaz obhajovať hodnoty celibátu a čistoty a odsudzovať praktikovanie homosexuality a protim navštevovať homosexuálny salón.“¹⁰⁶

Za normálnych okolností by to teda akoby nikomu nevadilo, ale za pokrytecké to označí človek, ktorý z kontrakultúrnej pozície dokáže normatívne zhodnotiť to, ako sa kto má chovať a ako sa v skutočnosti chová. Satanisti sú teda voči kresťanom (a aj ostatnej spoločnosti) „super-normatívni“.

---

¹⁰⁵ Fiona Bowie: *Antropologie náboženství*, Portál, Praha, 2008 (1979).

¹⁰⁶ V poznámke v zadnej časti knihy Fiona Bowie dodáva: „Čo sa aj nedávno stalo v Írskom Dubline a široko sa o tom písalo – keď kňaz omdlel v homosexuálnom masážnom salóne, vyšlo najavo, že tam boli ďalší kňazi, ktorí mu mohli udeliť sviatosť pomazania chorých.“

11.4. Oddelené kategógie

Satanista dokáže bez problémov úplne oddeliť mágiu a náboženstvo. Sám Brdniar v podstate spochybňuje náboženský charakter Chrámu a označuje ho za skupinu ľudí zastávajúcu podobný svetonázor, venujúcu sa okrem iného magickej praxi. Taktiež im nerobí problém kombinácia sekulárneho vedeckého empirizmu a mágie. Tieto dve veci sa pre satanistov navzájom nevylučujú. Satanisti uznávajú vedecké teórie, napr. teóriu veľkého tresku alebo evolučnú teóriu. Nemajú žiadnu vlastnú náboženskú kozmológiu ani eschatológiu, stotožňujú sa so sekulárnym vedeckým pohľadom na svet. Niektorí satanisti veria v existenciu kolektívneho nevedomia tak ako ho popísal C. G. Jung (Hejtmánek), iným táto myšlienka príde neúnosná (Brdniar).

12. Vznik a fungovanie moderného satanizmu v súvislostiach

12.1. Šesťdesiate roky

Najväčší rozmach nových náboženských hnutí vo svete bol zaznamenaný v 60. rokoch minulého storočia a zasiahol predovšetkým mladú generáciu. LaVeyovský satanizmus nebol výnimkou. Vysvetlenie prečo tomu tak bolo podáva Roy Wallis:¹⁰⁷

„Šesťdesiate roky 20. storočia znamenajú vrchol v histórii kultúry mládeže. Fenomén kultúry mládeže je sám nedávneho pôvodu ako dôsledok vývoja priemyslovej technológie, ktorý oslobodil mladých z produktívnej aktivity a vyvolal potrebu rozsiahleho a často špecializovaného vzdelávania, ktoré zahŕňa stále dlhšie obdobie života. Mládež tak získala dvojznačný status medzi detstvom a dospelým svetom práce, status, ktorý postráda jasné miesto v spoločnosti, avšak ktorý sa stáva útočiskom stále väčšej časti populácie. Veľká

---

¹⁰⁷ Roy Wallis, *The Road to Total Freedom*, Columbia University Press, New York, 1977, s. 57.

časť tejto populácie je oddelená do zvláštnych „ghett“ mládeže, akými sú inštitúcie pokročilého vzdelávania. Tam mladí získavajú veľa slobody a málo povinností, ale súčasne málo moci a málo okamžitých odmien vo forme príjmov a spoločenského postavenia.“

Wallis ďalej cituje niekoľko štatistických údajov, ktoré ukazujú, že vo Veľkej Británii stúpol počet vysokoškolských študentov denného štúdia medzi rokmi 1962 a 1967 o 73 percent a v USA sa medzi rokmi 1960 a 1970 zdvojnásobil. Boli to hlavne deti z rodín strednej vrstvy, ktoré profitovali z ekonomicky zaisteného prostredia a z pocitu, že práca a starosti dospelého veku ešte môžu počkať. Vďaka kontaktu prakticky výhradne s vlastnými vrstevníkmi u nich vzrastala miera idealizmu a túžba zmeniť svet. Tieto pokusy o znovustvorenie sveta svetskými prostriedkami však stroskotali, a mladá generácia v túžbe udržať si nádej na zmenu sa obrátila k náboženským prostriedkom, a to samozrejme alternatívnym.

Vznik nových náboženských hnutí samozrejme nemôžeme odvysvetliť tým, že mladá generácia vzhľadom na novonadubudnutú slobodu nevedela čo zo sebou. Alternatívy sa hľadali hlavne kvôli nespokojnosti v kultúre – napr. v USA v dobe vzniku 1st Church of Satan to bola vojna vo Vietname, a fakt, že miestom vzniku bolo San Francisco tiež nie je náhoda. Bolo to totiž to najalternatívnejšie mesto svojej doby, v ktorom prebiehali tie najintenzívnejšie interkultúrne kontakty, a bolo v ňom najviac „detí kvetín“, a navyše pomerne vysoký počet vysokoškolských študentov a iných jedincov vhodných pre zrod lavíny vzniku nových náboženských hnutí.

12.2. Individualizmus a nové hodnoty

Nové náboženské hnutia vznikajú ako reakcia na náboženské pomery svojej doby. K ich vzniku nepochybne prispel rozvíjajúci sa individualizmus a zároveň dostupnosť informácií o podobách náboženstva v iných kútoch sveta.

Protestné zameranie nových náboženských hnutí môže ľuďom poskytnúť dovŕšenie ich rozchodu s hodnotami spoločnosti v ktorej žijú (a s ktorými nie sú spokojní) a poskytnúť príležitosť nájsť vlastnú životnú cestu. Túžbu vyjadriť svoju nezávislosť na hodnotách väčšinovej spoločnosti týmto spôsobom môžu pocítiť aj samotári, duchovní „prieskumníci“, originálni myslitelia, nonkonformisti, individualisti aj skupinky s podobnými názormi. Nové náboženské hnutia zároveň poskytujú ucelený obraz sveta a istoty, ktoré z tohto obrazu vyplývajú. Satanizmus sa napríklad opiera o „odstránenie kresťanských bludov“ a vracia človeka „späť tam kam patrí – do prírody“.¹⁰⁸

Členovia nových náboženských hnutí často nezostávajú členmi navždy, ale len dočasne. Odchod od skupiny môže byť viac či menej bolestný a náročný, v prípade satanistov nejde ani tak o odchod ako skôr o postupné znižovanie úrovne aktívnej účasti na dianí v skupine. Podľa Vojtíška *„najväčší poddiel na tomto vývoji má osobnostné zrenie členov náboženskej skupiny, postupná premena ich priorít (napr. u mladých často súvisajúca so založením rodiny) a strata ochoty zotrvať v proteste a napätí voči väčšinovej spoločnosti. Ešte väčšiu rolu ale zrejme hrajú spoločenské podmienky, v ktorých nové náboženské hnutie pôsobí.“*¹⁰⁹ Inými slovami si na seba nové náboženské hnutie a väčšinová spoločnosť v čase zvykajú – hnutie sa „denominalizuje“.

12.3. Osobné motívy

Osobné pohnútky človeka stávajúceho sa členom (alebo v niektorých prípadoch skôr „klientom“) nového náboženského hnutia môžu byť najrôznejšie. V prípade satanistov by sme mohli očakávať pohnutú minulosť, traumatický zážitok¹¹⁰ alebo životnú situáciu, ateistickú výchovu, prirodzenú potrebu revolty

---

¹⁰⁸ Hejtmánek, Brdňar.

¹⁰⁹ Zdeněk Vojtíšek: „Nové náboženství jako společenský jev“, in: www.sekty.cz.

¹¹⁰ Psychológ by mohol polemizovať o poznámke, ktorú mi po ukončení rozhovoru poskytol Hejtmánek – vysvitlo, že v rannom detstve utrpel úraz, ktorý spôsobil to, že nenastúpil do materskej škôlky, ale na školskú

plynúcu zo spoločenského postavenia, ale aj vyzretie záujmu o také disciplíny ako paleontológia (ako to je v prípade Pavla Brdniara), filozofia, mágia, pohanstvo, a snáď aj religionistika (ako tomu bolo v prípade pardubického študenta Luboša Majzlíka). Záujem však mohol byť vzbudený aj ponukami vstúpiť do Cirkvi Satanovej na koncertoch Valtrovej kapely Root, inšpirovaním sa od známeho – satanistu, narazením na webové stránky, prečítaním časopiseckého článku, vzhliadnutím jedného z početných televíznych dokumentov o satanizme.

Jiří Valter napríklad v jednom rozhovore¹¹¹ ostro odmietol, že by jeho satanizmus nejako súvisel s nejakou traumou, ktorú v minulosti prežil. Hneď v nasledujúcej vete ale dodáva, že jedinou traumou v jeho detstve boli komunisti, ktorí mu znemožnili štúdium na vysokej škole, niekoľkokrát nespravodlivo ho väznili dohromady 5 rokov, ktorí perzekuovali jeho otca a všemožne inak mu znepríjemňovali život. Toto jednoznačne traumatizujúce je, a vo Valtrovi sa nie náhodou vyvinul silný odpor proti establishmentu, ktorý v kombinácii s jeho potrebou vyjadriť svoj protest nábožensky vyústil do založenia Cirkvi Satanovej.¹¹²

12.4. „Egoteizmus“

Valtrova osobnosť je značne narcistná. Satanistický koncept „egoteizmu“, ktorý LaVey charakterizoval ako ideológiu oslobodenia od pút konvencie a slabošskej morálky, zbožštenie seba samého a „niečo medzi psychoterapiou a náboženstvom“ je v podstate ideológiou extrémneho narcizmu. Zaujímavá

---

dochádzku sa pripravoval na vidieku u starých rodičov. O možnom vplyve tejto udalosti a jej následkov na Hejtmánkov satanistický svetonázor tu však špekulovať nebudeme, aj keď za zmienku stojí.

¹¹¹ M. Dvořáková: „Malé děti nepožírám. Rozhovor s veleknězem Církve Satanovy“, in: *Dingir* 3/1998.

http://www.dingir.cz/dingir/1998_3/clanky/D1998_3_13.html

¹¹² Na ďalších miestach v článku ešte dodáva detaily o svojom odpore k práci a nespravodlivom väznení.

v tomto smere je náväznosť s akou spojil satanizmus a komunizmus Prokop Remeš:¹¹³

„Jiří Valter nie je LaVey a Česká republika 90. rokov nie sú Spojené štáty americké rokov šesťdesiatych. Po štyridsiatich rokoch komunizmu, ktorý sám bol egoteistickou ideológiou par excellence, pripomínajú Valterove prejavy zo všetkého najviac ateistické príručky 50. rokov. Samozrejme práve tak ako vtedy komunizmom sú dnes priťahovaní satanizmom väčšinou ľudia s narušeným sebavedomím, ľudia, ktorí prešli životnou traumou, pocitom spoločenskej bezvýznamnosti atď. Obzvlášť u nezrelých ľudí je možné očakávať, že podľahnú lákavej predstave, že agresívnou vzburou prekonajú pocit vlastnej menejcennosti.“

Remešov postoj je vcelku kategorický a hostilný voči satanistom, ktorých všetkých hádže do jedného vreca. Môžeme uznať, že situácia v roku, kedy písal onen článok bola od dnešnej situácie, resp. satanizmu tak ako ho pestuje Chrám, značne odlišná. Remešova teória by sa ale na Valtra aplikovať dala, a rovnako na individuálnych satanistov, alebo malé satanistické skupinky, ktoré majú bližšie k anarchii ako k mágii. Nutné je však dodať, že Valter nízkym sebavedomím rozhodne netrpí – skôr naopak, a to platí snáď o väčšine členov Chrámu, ktorých satanizmus je odlišný od toho, ktorý popisuje Remeš. Jeho zmienka o nízkom sebavedomí „väčšiny ľudí priťahovaných satanizmom“ je skôr útokom z pozície predsedu anti-kultového hnutia (tak ako ho popisuje Lužný) „*Sekty - destruktivní náboženské kulty*“.¹¹⁴

---

¹¹³ Prokop Remeš: „Kult uctivačů ďábla“ in: *Dingir* 3/1998.
http://www.dingir.cz/dingir/1998_3/clanky/D1998_3_09.html

¹¹⁴ <http://www.cvut.iaeste.cz>.

13. Záver

Významným faktorom logickej odôvodniteľnosti existencie satanizmu v Česku je globalizácia. Moderný satanizmus vznikol pred 40 rokmi na opačnom konci sveta ako produkt svojej doby a prostredia. Zhruba 20 rokov potom, hneď ako bola možnosť interkultúrneho kontaktu sa objavil v Česku, ktoré bolo dovtedy izolované železnou oponou. Medzi rokmi 1989 a 1991 sa stihli naštartovať procesy nie nepodobné tým, ktoré predchádzali LaVeyovmu vystúpeniu. Okrem toho, najsilnejším náboženstvom Ameriky je kresťanstvo, najsilnejším náboženstvom Česka taktiež - napriek komunistickému potlačovaniu náboženstva a silnej miere sekularizácie.

Nové náboženské hnutia majú často podobu kultúrneho importu, náboženskej inovácie, oživovania náboženských tradíc, a v satanizme ešte o niečo viac ako v iných náboženstvách sú obohatené o novovzniklé a autentické prvky, ako napr. sviatok Temného Harlekýna. Nové náboženské hnutia sú taktiež reakciou na proces sekularizácie, ktorý posilňuje rast racionalizmu a individualizmu, smeruje k oddeľovaniu sféry náboženstva od ďalších spoločenských sfér a čini z náboženstva výhradne súkromnú vec. Zroveň sa však stavajú proti jednostrannostiam racionalizmu a individualizmu a snažia sa o zvýznamnenie náboženstva v živote jedinca a spoločnosti. Členovia Chrámu pestujú náboženský satanizmus a experimentujú s mágiou. Nesnažia sa pôsobiť úplne sekularizovane, aj keď Satana ako duchovnú bytosť väčšinou neuznávajú, resp. si na túto otázku vedome netrúfajú odpovedať. Atmosféra doby by spôsobila, že kebyže LaVey nezaložil 1st Church of Satan, založil by ju niekto druhý – ostatne krátko po ňom Thomas Aquino založil podobné hnutie s názvom *Sethov Chrám*. Rovnako kebyže Jiří Valter nezaložil v roku 1991 Cirkev Satanovu, určite by sa o to časom postaral niekto druhý. Možno práve súčasný majster Chrámu Pavel Brdniar, o tom však špekulovať nebudeme.

Množstvo nových náboženských hnutí sa snaží urdžať napätie so svojím okolím na úrovni, ktorá im na jednej strane umožňuje posilňovať vlastnú identitu a výlučnosť, na druhej strane im priznáva určitý rešpekt okolnej spoločnosti a umožňuje zachovať si stabilnú členskú základňu. Je možné predpokladať, že po úplnom zmiznutí napätia medzi spoločnosťou a satanizmom by satanizmus nemal dosť hybnej sily potrebnej pre svoju existenciu. Satanisti teda budú vedome toto napätie udržiavať. K tomuto udržiavaniu v súčasnosti bohato stačí len označovanie sa pojmom „satanista“, ktorý bude bežnému človeku stále evokovať niečo proti čomu je treba sa vymedziť. Ak keby ich učenie, doktrína, filozofia alebo akýkoľvek iný prvok bol plný lásky a spravodlivosti, vďaka označovaniu sa pojmom, ktorý je v kresťanskej kultúre synonymom zla, budú stále vyvolávať potrebné napätie.

Ďalej je otázkou, či je satanizmus vôbec možné považovať na záboženský jav. Túto otázku si okrem bádateľov na poli nových náboženských hnutí dokonca kladú aj satanisti sami. Je však pochopiteľné, že v spoločnosti, ktorá intenzívne žije náboženským životom, nadobúda protest proti nej náboženskej formy. Naopak v spoločnosti, v ktorej náboženstvo nehrá kľúčovú úlohu, stráca aj satanistický protest potrebu vyjadrovať sa náboženským jazykom a posúva sa do mravnej či kultúrnej roviny.

14. Appendix I.

Obrazová príloha

Obr. 18 – niektoré z titulov z Hejtmánkovej knižnice (pre lepšiu čitateľnosť doporučujem elektronicky zväčšiť obrázok).

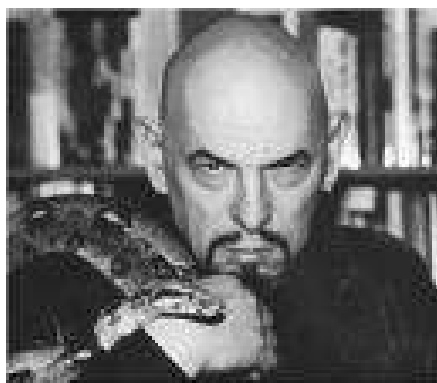
Obr. 19 – 1 strana článku o Chráme z časopisu Maxim (11/2008). Brdniar a Hejtmánek vo veľkej svätyni.

Obr. 20 – obrátený krucifix visiaci na stene veľkej svätyne v Brdniarovom dome.

Obr. 21 – Pavel Brdniar pri výkone rituálu (fotka je z webových stránok Chrámu).

Obr. 22 a 23 – Anton Szandor LaVey.

Obr. 24 – Jiří „Big Boss“ Valter (fotka je z webových stránek Chrámu)

Obr. 25 – Libor Hejtmánek při slávení Valpurginej noci (fotka je z webových stránek Chrámu).

Obr. 26 – Linda Dragonari, čarodějnice, vedma a léčitelka (fotka je z webových stránek Chrámu).

Obr. 27 – príprava na čiernu omšu (fotka je z webových stránok Chrámu).

Obr. 28 a 29 – satanisti pri slávení Valpurginej noci (fotky pochádzajú z webových stránok Chrámu).

15. Appendix II.

Rituál sexuálnej mágie

(text je bez zmien prevzaný z webových stránok Chrámu a nachádza sa aj v Brdniarovej knihe *Rituály*)

Mentální vymisťování vědomí za pomoci rituální sexuální praxe

Vhodné místo k vykonání magické operace: Magicky požehnaná rituální místnost.

Čas vhodný k vykonání magické operace: Kdykoli po západu slunce, nejlépe však v příznivých hodinách Venuše.

Pomůcky nutné k vykonání magické operace:

Dvě rituální roucha odpovídající barvy (je nutné, aby si operatéři zvolili oděv takové barvy, jaká koresponduje, či je jinak spřízněna se silou, kterou chtějí kontaktovat).

Zelené svíce (jejich počet je závislý na velikosti rituální místnosti, kterou by měly osvětlovat jen sporadicky).

Magická dýka

Magická hůlka

Magické kuřidlo (vhodně zvolená směs).

Psací potřeby

Kadidelnice, či pánev s rozžhaveným dřevěným uhlím, na kterou je směs pokládána.

Stříbrný kalich

Magicky požehnaný elixír obsahující větší množství alkoholu (osobně doporučuji Absinth).

Lůžko, podušky nebo polštáře, které jsou spolu s ním umístěny ve středu místnosti a mají umocňovat pohodlí při rituálním spojení obou operatérů.

Malý stolek, který je umístěn v dosahu lůžka a na kterém se nalézají některé z magických předmětů.

Počet účastníků magické operace:

1 – Mág

2 – Asistentka

Předmětem této magické operace je mentální vymisťování mágova vědomí. Tento postup se dá využít k cestování na nespočetná místa, kde se může setkat s nejrůznějšími božstvy a inteligencemi, či démonickými silami, vše zde závisí pouze na jeho zralosti a sebranosti s jeho asistentkou. Z těchto důvodů je nanejvýš žádoucí, aby byli oba operatéři jednotní ve svém záměru a aby je spojovalo pouto důvěry a vzájemného respektu. (Ideální by ovšem bylo, kdyby je pojili i silné city).

Co byste měli vědět před zahájením samotné magické operace:

Předně zde musím zdůraznit, že se vize získané touto technikou u jednotlivých adeptů liší. Domnívám se, že je to způsobeno tím, že jsou částečně ovlivňováni jejich předchozími zkušenostmi, nicméně tato technika má zcela zásadní význam a je neocenitelnou pomůckou většiny adeptů při jejich hledání. Protože se tento postup dá často opakovat (nicméně doporučuji mezi jednotlivými operacemi učinit alespoň dvoudenní přestávku), měli by si oba operatéři vést deník a pečlivě zaznamenávat nejen výsledné vize celé magické operace, ale i jejich průběh.

Zahájení magické operace:

Jakmile je rituální místnost vyzdobena příslušnými symboly bytosti, se kterou chce mág a jeho asistentka navazovat kontakt jsou v ní rozmístěny zelené svíce, které jí pouze částečně osvětlují. Ve středu místnosti se nalézá lůžko s poduškami, či polštáři. Poté, co oba operatéři dokončí očištnou koupel (ve vodě impregnované žádostí za zdar operace), která by měla předcházet každému rituálu, který se zabývá podobnou technikou, obléknou si rituální roucha odpovídající barvy a společně vstoupí do rituální místnosti (svatyně). Asistentka obřadně zapálí svíce a magické kuřidlo, zatím co mág zaujme pohodlnou pozici na lůžku.

Asistentka: To na Tvoji počest dnes rozžínám tyto svíce, to pro Tvoje potěšení N. N. Dnes provoním toto místo

tou nejskvělejší vůni.

Jakmile asistentka zapálí všechny svíce a magické kuřadlo, zaujme místo vedle mága a podá mu kalich naplněný elixírem, z kterého se mág mírně napije a pak jej vrátí zpět na stolec, načež se se svou partnerkou začne něžně mazlit. Ta mu po chvíli podá magickou hůlku, s níž pak provede následné vyzývání. (V případě, že je volána démonická inteligence, bude hůlku držet v levé ruce. V případě, že jsou volány andělské inteligence, bude ji držet v pravé ruce. Pokud jsou volané síly, jejichž podstata je sporná, bude ji držet v obou rukách. Tyto pokyny platí i pro všechny ostatní úkony, prováděné magickými předměty a to i pro mágovu asistentku). Mág hůlkou učiní ochranný kruh okolo celého lůžka. (Jsou-li volány démonické inteligence, bude se při tom pohybovat v protisměru hodinových ručiček, v opačném případě se bude pohybovat po jejich směru, musí ovšem vždy dbát na to, aby stál čelem k východní zdi až kruh bude uzavírat). Poté nechť odloží magickou hůlku a vezme si místo ní dýku se kterou učiní jedním tahem znamení kruhu, přičemž pronese :

Mág: Tebe volám Charideji skrze toto znamení, které bylo vyryto do východní stěny Hypnosova chrámu poznání Tvým pánem a vládcem Hypnem, přijď a buď nám nápomocen v našem úsilí.

Při těchto slovech mág vizualizuje tento symbol, takže ten viditelně vyvstane před jeho vnitřním znakem. Tvořen bude vířícím vzduchem namodralé barvy a bude mít přibližně velikost lidské hlavy. Poté co mág dokončí jeho vizualizaci se otočí, buďto na jih, či na sever (to bude záležet na tom, jaké síly bude chtít kontaktovat) v případě, že se otočí čelem k severu učiní jedním tahem magickou dýkou znamení čtverce přičemž pronese.

Mág: Tebe volám vznešený kníže Meraxurtere skrze toto znamení, které bylo vyryto do severní stěny Hypnova chrámu poznání Tvým pánem a vládcem vznešeným Hypnem, přijď a buď nám nápomocen v našem úsilí.

Při těchto slovech mág opět vizualizuje tento symbol, který by se měl před jeho vnitřním zrakem zhmotnit v podobě tmavého čtverce tvořeného zeminou, jehož velikost by měla být přibližně stejná, jako velikost vzdušného kruhu. Poté se mág otočí tváří k západu a učiní jedním tahem magickou dýkou znamení půlměsíce.

Mág: Tebe volám vznešený kníže Agomeafle skrze toto znamení, které bylo vyryto do západní stěny Hypnova chrámu poznání Tvým pánem a vládcem vznešeným Hypnem, přijď a buď nám nápomocen v našem úsilí.

Při těchto slovech mág opět vizualizuje znamení půlměsíce, který se bude skládat z křišťálově čisté vody a jehož velikost bude odpovídat ostatním dvěma symbolům. Poté se mág otočí tváří k jižní stěně a učiní jedním tahem magickou dýkou znamení trojúhelníku načež pronese.

Mág: Tebe volám kníže Sermiste skrze toto znamení, které je vyryto do jižní stěny Hypnova chrámu poznání tvým pánem a vládcem vznešeným Hypnem, přijď a buď nám nápomocen v našem úsilí.

Při těchto slovech mág rovněž vizualizuje znamení trojúhelníku, který je tvořen rudě žhnoucími plameny. Tento trojúhelník bude svou velikostí odpovídat ostatním symbolům, které musí mág zcela zřetelně vidět! Poté za pomoci své imaginace vytvoří nad lůžkem velkou bránu, která ponese pečeť volané síly, pokud je tato pečeť mágovi neznámá, či tato síla žádnou známou pečeť nemá, je na bráně vepsáno její jméno. Zatím co mág provádí výše uvedené volání jeho asistentka na lůžku v leže masturbuje. Jakmile mág dokončí vizualizaci čtyř znamení i s velkou branou, vrátí magickou dýku zpět na stolec a se zavřenýma očima zaujme pozici v jedné ze svých oblíbených asán, přičemž bude opět otočen tváří k východu. Jakmile tak učiní, asistentka se ústy jemně zmocní jeho mužství (za tímto účelem je vhodné při obřadu používat jednoduchá rituální roucha pod kterými by měli být operatéri samozřejmě zcela nazi). V okamžiku, kdy mág začne citelně vnímat rozkoš kterou mu bude působit , ji musí dát znamení, aby přerušila své počínání, otevřela oči a rozhlédnout se po místnosti. Pak za pomoci své imaginace několikanásobně zvětší jednotlivá znamení tak, aby dosáhly velikosti průchodů skrze které vejdou do magické svatyně volaná knížata. Zatím co o to bude usilovat jeho asistentka zopakuje v duchu výše uvedená volání, která před tím pronášel. Když mág dokončí vizualizaci jednotlivých knížat, každému z nich se společně se svou asistentkou pokloní (od asistentky se očekává přibližně stejná schopnost vizualizace jakou vládne i on a je nanejvýš důležité, aby v tomto okamžiku pro oba operatéry byla volaná knížata zřetelně viditelná). Rituální místnost se nyní bude nalézat v zcela nezvyklém stavu na což bude mít vliv nejen předchozí průběh operace, ale i vzájemné vzrušení a touha obou partnerů, kteří se na východě budou klanět knížeti Charideji, který má podobu mohutné bezpohlavní bytosti s tmavou kůží jenž ze všeho nejvíc připomíná kůru starých listnatých stromů. Jeho tělo je pokryto zelenými šlahouny i kořenovými výrůstky. Jeho oči září jako tisíce smaragdů. Na severu se ukloní knížeti Meraxurterovi, který se zjevuje v podobě mohutné dračice zářící všemi barvami duhy, či jako věčně zamračený přísný stařec v šedém pláští s přesýpacími hodinami, které drží v obou rukou. Ať již v této, či jiné podobě, vždy je doprovázen množstvím jeho podřízených malých podivných tvorů. Na západě se

oba operatéri ukloní knížezi Agomeaflovi, který se zjevuje v podobě válečníka tmavé pleti a exotického zjevu se třemi páry rukou. Jeho tělo je zdobeno množstvím cizích ozdob a nepochopitelných symbolů. V rukou bude držet předměty, které jsou člověku bytostně cizí a na pohled odporné. Na jihu se mág a jeho asistentka pokloní knížezi Sermistrovi, který se zjevuje v podobě stále pulsující rozžhavené hmoty, která je v neustálém pohybu a jenž by se pro usnadnění Sermistrovi vizualizace dala přirovnat k rozžhavené lávě. Jakmile společně pozdraví všechna knížata, mág nahlas pronese následující prosbu. Ta se samozřejmě musí přizpůsobit individuálním potřebám jednotlivých adeptů a samozřejmě také volaným silám, proto ji zde nebudu konkretizovat.

Mág: Tebe volám vznešený (ná) N. N.

Zde uveďte nejen jméno, ale také charakter a moc síly s kterou se chcete za pomoci této magické operace setkat a co si od ní přejete získat. Na závěr necht' mág i se svou asistentkou společně pomalu pronese jméno volané síly (je důležité, aby byla dodržena jeho správná výslovnost). Jakmile tak učiní, necht' na celou operaci zapomenou a oddávají se společně milostným hrátkám, v jejichž průběhu by magik měl z kalichu vypít magický elixír. V případě, že by se u nich během rituálu dostavila potřeba vyměšovat (což se skutečně může stát) je dobré mít po ruce vhodné nádoby, protože opustit ochranný kruh v této fázi operace, by bylo zcela nežádoucí. Jinak bych zde ještě uvedl, že pokud jsou mág se svou asistentkou schopni dosáhnout většího počtu orgasmů, aniž by je to oslabilo, necht' se tak stane! Měly by však mít na zřeteli, že by od jejich prvního spojení měla uběhnout maximálně jedna hodina. Poté by si měl mág opět vzpomenout na účel magické operace tedy přesněji řečeno v okamžiku svého posledního orgasmu kterého dosáhl v uvedeném časovém úseku, ani o zlomek vteřiny dříve, či později! (Schopnost dočasně zapomenout na účel magické operace je v mentální magii a nejen v ní nesmírně důležitá, nicméně neméně důležitá je i včasné upamatování se na jednotlivé povinnosti spojené s magickou operací. Bez těchto vlastností je jakákoli snaha adepta odsouzena k nezdaru, či jen k polovičnímu úspěchu. Zkrátka a dobře je nezbytně nutné, aby si tyto vlastnosti osvojil každý adept ještě před tím, než se rozhodne

praktikovat jakékoli obřady, či magické operace)! Jakmile si mág vzpomene na účel vykonávané operace musí opět provést svou prosbu, která předcházela jeho spojení s asistentkou. Načež si vedle ní opět lehne a imaginárně projde branou, která je nyní otevřená a jež se nalézá nad jejich lůžkem. Poté se magik oddá imaginaci a sleduje proud představ a obrazů, které se budou vybavovat jeho vnitřnímu zraku. Nyní je velice důležité, aby nepodlehł únavě a neusnul! Proto by se nyní měla jeho asistentka vhodným způsobem dotazovat na jeho vize a ihned je zaznamenávat. Je důležité, aby tak činila pokud možno s citem, aby mága zbytečně nerušila. Při styku s mocnými silami, či božstvy se na ně může mág obracet i s nejrůznějšími dotazy. V takovém případě bych ale doporučoval, aby tyto dotazy byly těchto sil hodny a aby byli jejich odpovědi co nejpečlivěji zaznamenány. Pokud vize sami ustanou, nebo je-li magik skutečně již na samém pokraji spánku, je čas operaci ukončit. Mág tedy povstane, uchopí magickou dýku do opačné ruky, než v jaké ji dosud používal a učiní s ní zažehnání čtyř knížat a to v převráceném pořadí, než v jakém je volal. Nejdříve nechť uzavře velkou bránu a nechá ji rozplynout. Pak mág namíří magickou dýku na průchod v podobě ohnivého trojúhelníku, přičemž vizualizuje knížete Sermistra nechá tímto průchodem projít. Průchod pak zmenší do velikosti původního znamení a následně ho před svým vnitřním zrakem nechá rozplynout. V průběhu tohoto úkonu mág pronáší.

Mág: Při jménu Tvého pána a mistra vznešeného boha Hypna se nyní vrať do svého světa. Zůstaň tam, dokud tě opět nepřivolám.

Stejným způsobem nechť zažehná i zbývající tři knížata a uzavře průchody skrze které je sem přivolal. (Neučinit tak, by bylo velice pošetilé a nebezpečné). Po uzavření a následném rozpuštění všech čtyř znamení může mág ukončit magickou operaci zrušením ochranného kruhu, jakmile tak učiní nechť pronese :

Mág: Dokonáno jest!

Asistentka: Budiž tomu tak!

Závěrem bych chtěl ještě uvést, že tuto magickou operaci mohou provádět i osoby stejného pohlaví. Popřípadě jí může celebrovat žena v roli kněžky, zatím co její partner (mág) jí v průběhu rituálu dělat asistenta.

Fráter Archechempe

viz. kniha Obřady k uctění Starých (kapitola: Snová říše a Hypnův chrám poznání).

Někteří adeпти zastávají názor, že by měl magik během podobných operací dosáhnout pouze jednoho mohutného orgasmu a při něm ze sebe vydat veškerou možnou energii.

ZVÍŘECÍ DRAMA

(text je prekladom LaVeyovho situálu z jeho knihy Satanské rituály, taktiež prevzaný bez zmien z webových stránok Chrámu)

Poté, co pokořující talisman, Kříž, bude zlomen, přiblíží se řvoucí divoké běsnění starých bojovníků, těchto šílených Berserkrů, o kterých severští poetové pějí. Ten talisman je křehký a ten den přijde, kdy bude žalostně zlomen. Starí kamenní bohové povstanou z trosek zapomnění a vytrou tisíci letý prach ze svých očí; a Thor se svým k životu probuzeným obřím kladivem bude drtit gotické katedrály!

-Heinrich Heine, 1834

Ďábel vždy zaujímal unikátní místo v německé magické tradici. On nebo jeho zosobnění vždy triumfuje. A vůbec nezáleží na tom, že byl soustavně ztotožňován s hanbou, prostě trvale likviduje lidové favority. Jako buditel vlkodlaků dopomohl Gótům a Hunům k jejich vítězství v Evropě; jako finální protagonista zase v Písni Nibelungů zničil Valhalu a nastolil svou vlastní vládu na zemi. Stal se hrdinou, nebo vlastně šibalským a uličnickým rošťákem, předstírajícím zázrak. Během celé křesťanské éry si udržel své postavení v německé literatuře mnohem pevněji než kterékoli jiné postavy odvozené z Bible.

Krátké scénky v dramatech, ve kterých se Ďábel objevoval, byly více a více nahrazovány hlavními rolemi, až mu v mnoha případech náležela téměř celá hra! Je samozřejmé, že byl téměř vždy poražen a s velkou vřavou a povykem vržen zpět do Pekla, snad pro uklidnění citů mravopočestné veřejnosti.

Zvláště od dob Fausta není již Satan považován za zosobnění dokonalého zla. Ve Faustovi lituje člověka, i když ještě prahne po lidských duších. A jako i Nietzscheův Zarathustra je i on deprimován tím, že taková ubohá na zemi zrozená stvoření jsou tak úzkoprsá a tak málo čerpají z rozkoší života. Shaw se vrátil k těmto myšlenkám v díle Člověk a Nadčlověk, ve kterém velmi ochotný ďábel dělá vše pro to, aby se jeho hosté v Pekle cítili co nejlépe.

Jako Shawův Satan, tak i německý' ďábel je často chápán jako původce učení a slušného chování - optimistické odpuštění misantropické role Mephistophela ve • Faustovi. Tato představa, která nakonec posloužila jako základ pro moderní Satanský rituál (německý), může být poznána i v Carducciho díle Hymnus Satanovi. V něm je Satan veleben jako duch pokroku, jako inspirátor všech velkých Činů, které vedou k rozvoji civilizace a ke zdokonalení lidské rasy. Je duchem revolty, která vede k osvobození ztělesněním všech kacířských myšlenek, které osvobozují. Dosahuje plného obdivu člověka a nakonec i zavržení Jehovy jako předmětu uctívání.

Ze dvou německých obřadů zde uvedených je Zvířecí Drama starší. Ponaučení Ezopových bajek jsou prvním pokusem poučit člověka o důležitosti používání psychologie. Ezopova podobenství, která byla zaznamenána v Egyptě 1500 let před našim letopočtem, se později objevují v německé interpretaci. Čehož důsledkem je, že když Gotthold Lessing začal v osmnáctém století psát podobenství, byla tato velice lehce přizpůsobena kacířské filosofii, která považuje člověka za rozhodně horšího ve srovnání se všemi jeho čtyřnohými příbuznými.

Podstatou Zvířecího Dramatu je přiznání se člověka k čtyřnohému osudu. Pro zúčastněné je smyslem ceremonie radostný návrat na úroveň zvířete přijetím důstojných vlastností zvířat a zvýšením smyslového vnímání. Kněz, který vyhlásuje Zákon, udržuje kadenci a řád a připomíná každému zúčastněnému, že i když je zvíře, je stále člověkem, A to je právě to, čeho svým důmyslným efektem dosahuje Zvířecí Drama.

Obřad byl původně prováděn Řádem Osvícenců, založeným roku 1776 Adamem Weishauptem. Obřad byl vlastně nástavbou existujícího Zednářského rituálu. O deset let dříve již Gotthold Lessing ovlivnil mnoho německých autorit vymezujících hranice tohoto umění svým kritickým dílem Laocoón. Intelektuální klima v Německu dosáhlo sporného bodu, který dal v Anglii vzniknout Klubu Pekelného Ohně. Zánik Bavorských Osvícenců jako společnosti s čistě politickým základem je často mylně vykládán těmi, kdo si naivně myslí, že politika a magický rituál se nedají spojovat. Zednářské řády se skládaly z mnoha mužů v mnoha vládách a prakticky každý okultní řád měl Zednářský původ. Obřady Osvícenců se staly základem učení pozdějšího řádu Ordo Tempii Orientis, založeného roku 1902 Karlem Kellnerem a Adolfem Wilbrandtem. Obdobně tomu bylo u silného řádu Rosekruciánů, kteří byli ovlivněni učením Řádu Zlatého Úsvitu, který existoval v Anglii v roce 1887.

Učení Osvícenců trvalo na tom, že všechno je hmotné, že všechna náboženství jsou vynálezem člověka, že Bůh je člověk a člověk je Bůh a svět že je jeho království. Zvířecí Drama tuto myšlenku podtrhuje. Poprvé bylo provedeno Dieterem ~ 31. července 1781 v Mnichově, což dokazuje rukopis z roku 1887. Mnoho autorů vepsalo úryvky z Litanie do svých literárních děl a dramát. Je očividné, že velmi mnoho autorů a spisovatelů bylo členy Řádu nebo skupin, které se z něj vyvinuly. Živé příklady jsou nacházeny v dílech Arthura Machena, W.B.Yeatse, Roberta W.Chamberse a Jamese Thompsona. Zvířecí Drama, se nápadně odráží v dílech např. H.G.Wellse Ostrov doktora Moreaua, což je velice Satanské dílo, které ve svých hlavních částech obsahuje velkou dávku Litanie; Svátost a Zvíře od J.V.Widmanna, zahořklý útok zvířete proti křesťanskému bohu; Válkou boha chválíme od Caři Hauptmanna a samozřejmě Farma Zvířat od George Orwella a Opice a Podstata od Aldouse Huxleye. Podobně je tomu v knize "Kniha Zákona" od Aleistera Crowleye, který s touto ceremonií byl velmi dobře seznámen. Již v jejím názvu je jasná narážka na Litanii Zákona ze Zvířecího Dramatu.

Také myšlenka Nietzscheho Zarathustry, která radí ztotožnit se s bestií, která je nezbytným předpokladem k úloze Boha-člověka, je výmluvně ritualizována v Zákonu Džungle, ve Zvířecím Dramatu. Je to poučení, které je příliš často zanedbáváno "civilizovaným" člověkem.

Potřeby k Provedení

Potřební jsou - kněz, který zahajuje ceremonii, tři asistenti, zaříkávač a případní další zúčastnění. Kněz působí jako mistr ceremonie a řídí celý obřad. Jeho asistenti jsou světlonoš potřebný ke čtení, obsluhovač gongu a

liktor. Kněz má černý plášť s odkrytou kapucí. Jeho asistenti mají také černé pláště, ale hlavy mají zahaleny. Lektor drží v pravé ruce, na níž má nataženu černou rukavici, velký býkovec. Na levé paži má nataženu černou sametovou nebo saténovou rukavici a na prstě rubínový prsten. Nahý ženský oltář sedí tváří ke shromážděným v pozici "Lýkového Trunu": přímo na stupínku před zdí, nohy zkřížené pod sebou. Zaříkavač a ostatní zúčastnění mají černé pláště s odhalenými kapucemi a mají nasazené masky znázorňující různá zvířata. Masky musí být co nejdokonalejší. Zaříkavač drží těžkou hůl, kterou buší do země, zdůrazňujíc tak určité části Litanie. Zaříkavač představuje napůl člověka, napůl zvíře.

Hábity jsou povinné: představují formální rozdíl mezi člověkem a zvířetem.

Ceremonie se vykonává ve velké místnosti nebo na volném prostranství dost velkém na to, aby se všichni zúčastnění mohli shromáždit ve velkém půlkruhu. Kněz a jeho asistenti stojí během celého obřadu po stranách oltáře. Tento obřad může být také vykonáván v lese nebo podobném místě, na pasece, mýtině, kde mohou v předepsané chvíli kráčet zúčastnění listím. Pokud je obřad konán v přírodě, musí žena sloužící jako oltář sedět na vyvýšeném balvanu nebo pařezu tak, aby její předepsaná pozice mohla být dodržena. Pochodně mohou být použity i v přírodě, i když to není přímo předepsáno. Jestliže se obřad koná na místě, kde by mohlo začít hořet listí nebo les, čímž by byl celý smysl obřadu zmařen, je nutno přísně dbát bezpečnostních opatření.

Hudba doprovázející Zvířecí Drama musí být perfektně vybrána pro Litanii i provedení. Nevhodná hudba by mohla pozornost od obřadu spíše odvracet. Bez pochyby nejvhodnější je "Also sprach Zarathustra" od Richarda Strausse a Stravinského "Le Sacre du Printemps". Ke gongu může být přidán ještě hluboce znějící buben.

Když je ceremoniál zahajován, jsou přítomni pouze kněz, jeho asistenti a oltář. Myš v kleci je umístěna poblíž oltáře tak, aby ji zúčastnění mohli vidět.

DAS TIERDRAMA

(Ceremonie je zahájena standardním postupem. Lektor stojí v popředí oltáře nalevo, obsluhovač gongu stojí v popředí oltáře napravo. Světlo nosí za knězem. Kněz tedy stojí uprostřed kosočtverce, který se vytváří během zahajovacích pasáží. Je přečten Druhý Enochiánský Klíč. Kalich je z poloviny naplněn. Vyvolávána jsou jména, která odpovídají zvířecím protějškům: Bast, Typhon, Fenriz, Midgard, Behemoth, Pan atd. Když kněz ukončí zahajovací invokaci, poodstoupí na okraj mýtiny a dovnitř vkročí zaříkavač. Stojí uvnitř a rozhlíží se po celé mýtině, pohybem přivolá světlo nos, který vkročí do středu k němu se svým světlem. Je otočen ke zvířatům. Zvířata vstupují seřazená v řadě dovnitř, pokud je obřad vykonáván v místnosti. Pokud je vykonáván venku, přibližují se listím ve velkém půlkruhu na mýtinu. Chůze zúčastněných musí být sugestivním napodobením chůze zvířat, která jednotliví zúčastnění napodobují. Zaříkavač zahajuje Litanii a gong jemně zní, jakoby zaříkavače svým zvukem doprovázel. Když recituje, zjevují se zvířata a ještě blíže a těsněji se shromažďují kolem něj.)

ZAŘÍKÁVAČ:

Jsem Mluvcím Zákona. Sem přichází všichni, kteří jsou neznalí, naučit se Zákonu. Stojím v temnotě a vykládám Zákon. Nikdo neunikne! Krutě jsou potrestáni ti, kdož poruší Zákon. Nikdo neunikne! Pro každého je chtění zlem, co chceš ty po nás, to my nevíme, ale dozvíme se to. Někdo se chce přiblížit tak, že číhá a stáhne se a počká a vyskočí, zabije a zakousne se, zakousne se hluboce a šťavnatě, vysává krev! Někteří chtějí trhat zuby a rukama se zarýt s nosem čichajícím v zemi! Někteří se drápou na stromy, někteří se zarývají do hrobů mrtvých, někteří bojují čelem nebo nohama či drápy, někteří kousnou rychle bez varování. Potrestání je přísné a jisté, proto naučte se Zákonu. Vyřkněte slova! Naučte se Zákon. Vyřkněte slova! Vyřkněte slova!

ZAŘÍKÁVAČ:

Nechodit po čtyřech: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Nechodit po čtyřech: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné drápy, štěkání nebo stromy: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné drápy, štěkání nebo stromy: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné vrčení nebo řvaní: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné vrčení nebo řvaní: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné vzteklé cenění našich zubů: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné vzteklé cenění našich zubů: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné ničení našich příbuzných: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné ničení našich příbuzných: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné zabíjení bez rozmyslu: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné zabíjení bez rozmyslu: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Člověk je Bůh.

ZVÍŘATA:

Člověk je Bůh.

ZAŘÍKÁVAČ:

My jsme lidé.

ZVÍŘATA:

My jsme lidé.

ZAŘÍKÁVAČ:

My jsme Bohové.

ZVÍŘATA:

My jsme Bohové.

ZAŘÍKÁVAČ:

Bůh je Člověk.

ZVÍŘATA:

Bůh je Člověk.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je dům utrpení.

ZVÍŘATA:

Jeho je dům utrpení.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je ruka, která tvoří.

ZVÍŘATA:

Jeho je ruka, která tvoří.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je ruka, která zraňuje.

ZVÍŘATA:

Jeho je ruka, která zraňuje.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je ruka, která léčí.

ZVÍŘATA:

Jeho je ruka, která léčí.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je zažehnutí blesku.

ZVÍŘATA:

Jeho je zažehnutí blesku.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je hluboké slané moře.

ZVÍŘATA:

Jeho je hluboké slané moře.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho jsou hvězdy na obloze.

ZVÍŘATA:

Jeho jsou hvězdy na obloze

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho jsou vládci země.

ZVÍŘATA:

Jeho jsou vládci země.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je místo zvané Nebesa.

ZVÍŘATA:

Jeho je místo zvané Nebesa.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je místo zvané Peklo!

ZVÍŘATA:

Jeho je místo zvané Peklo!

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je to, co je naše!

ZVÍŘATA:

Jeho je to, co je naše!

ZAŘÍKÁVAČ:

On je to, co jsme my!

ZVÍŘATA:

On je to, co jsme my!

ZAŘÍKÁVAČ:

Jsem Mluvčím Zákona. Sem přichází všichni, kteří jsou neznalí, naučit se Zákonu. Stojím v temnotách a vykládám Zákon. Nikdo neunikne!

ZVÍŘATA:

Nikdo neunikne!

ZAŘÍKÁVAČ:

Krutě jsou potrestáni ti, kdož poruší Zákon. Nikdo neunikne!

ZVÍŘATA:

Nikdo neunikne!

ZAŘÍKÁVAČ:

Pro každého je chtění zlem, co chceš ty po nás, to my nevíme, ale dovíme se to.

ZVÍŘATA:

Dovíme se to!

ZAŘÍKÁVAČ:

Někdo se chce přiblížit tak, že číhá a stáhne se a počká a vyskočí, zabije a zakousne se, zakousne se hluboce a šťavnatě, vysává krev! Někteří chtějí trhat zuby a rukama se zarýt s nosem čichajícím v zemi! Někteří se drápou na stromy, někteří se zarývají do hrobů mrtvých, někteří bojují čelem nebo nohama či drápy, někteří kousnou rychle bez varování. Potrestání je přísné a jisté, proto naučte se Zákonu. Vyřkněte slova! Naučte se Zákon, Vyřkněte slova! Vyřkněte slova!

ZAŘÍKÁVAČ:

Nechodit po čtyřech: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Nechodit po čtyřech: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné drápy, štěkání nebo stromy: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné drápy, štěkání nebo stromy: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné vrčení nebo řvání: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné vrčení nebo řvaní: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné vzteklé cenění našich zubů: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné vzteklé cenění našich zubů: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné ničení našich příbuzných: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné ničení našich příbuzných: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Žádné zabíjení bez rozmyslu: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZVÍŘATA:

Žádné zabíjení bez rozmyslu: takový je Zákon. My nejsme lidé?

ZAŘÍKÁVAČ:

Člověk je Bůh.

ZVÍŘATA:

Člověk je Bůh.

ZAŘÍKÁVAČ:

My jsme lidé.

ZVÍŘATA:

My jsme lidé.

ZAŘÍKÁVAČ:

My jsme Bohové.

ZVÍŘATA:

My jsme Bohové.

ZAŘÍKÁVAČ:

Bůh je Člověk.

ZVÍŘATA:

Bůh je Člověk.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho jest dům utrpení.

ZVÍŘATA:

Jeho jest dům utrpení.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je ruka, která tvoří.

ZVÍŘATA:

Jeho je ruka, která tvoří.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je ruka, která zraňuje.

ZVÍŘATA:

Jeho je ruka, která zraňuje.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je ruka, která léčí.

ZVÍŘATA:

Jeho je ruka, která léčí.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je zažehnutí blesku.

ZVÍŘATA:

Jeho je zažehnutí blesku.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je hluboké slané moře.

ZVÍŘATA:

Jeho je hluboké slané moře.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho jsou hvězdy na obloze.

ZVÍŘATA:

Jeho jsou hvězdy na obloze

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho jsou vládci země.

ZVÍŘATA:

Jeho jsou vládci země.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je místo zvané Nebesa.

ZVÍŘATA:

Jeho je místo zvané Nebesa.

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je místo zvané Peklo!

ZVÍŘATA:

Jeho je místo zvané Peklo!

ZAŘÍKÁVAČ:

Jeho je to, co je naše!

ZVÍŘATA:

Jeho je to, co je naše!

ZAŘÍKÁVAČ:

On je to, co jsme my!

ZVÍŘATA:

On je to, co jsme my!

ZAŘÍKÁVAČ:

Jsem Mluvčím Zákona. Sem přichází všichni, kteří jsou neznalí, naučit se Zákonu. Stojím v temnotách a vykládám Zákon. Nikdo neunikne!

ZVÍŘATA:

Nikdo neunikne!

ZAŘÍKÁVAČ:

Krutě jsou potrestáni ti, kdož poruší Zákon. Nikdo neunikne!

ZVÍŘATA:

Nikdo neunikne!

ZAŘÍKÁVAČ:

Pro každého je chtění zlem, co chceš ty po nás, to my nevíme, ale dovíme se to.

ZVÍŘATA:

Dovíme se to!

(Potom zaříkávač odloží hůl, skloní se k oltáři a dlouho a obdivně jej prohlíží, avšak hrdě přitom dává najevo své sebeovládání a úctu. Když se napřímí, přijde kněz s kalichem a zdvořile jej nabídne zaříkávači. Ten jej přijme a v úctě jej pozdvihne k oltáři. Potom jej potichu vypije, avšak s velkou vážností. Nato mu jej kněz odebere. Zaříkávač pokročí vpřed, toužebně rozpřáhne paže a něžně bije tělo oltáře. Potom pokročí zase zpět a ještě v zasnění je obdarován mečem od kněze. Když zvíře (zaříkávač) přijme meč, pozorně sleduje jeho tvar a lesknoucí se plochu. Potom jej uchopí oběma rukama a vysoko jej zvedne. Ostatní zvířata také pozvednou své paže a některá se pokouší učinit znamení Cornu - Znamení Rohů.)

ZAŘÍKÁVAČ:

Člověk je Bůh.

ZVÍŘATA:

Člověk je Bůh.

ZAŘÍKÁVAČ:

My jsme Lidé,

ZVÍŘATA:

My jsme lidé.

ZAŘÍKÁVAČ:

My jsme Bohové.

ZVÍŘATA:

My jsme Bohové.

ZAŘÍKÁVAČ:

Bůh je Člověk.

ZVÍŘATA:

Bůh je Člověk.

ZAŘÍKÁVAČ:

HAIL, SATAN!

ZVÍŘATA:

HAIL, SATAN !

....

(Zařikávač skloní meč a kněz si jej od něj vezme. Zařikávač odejde ke kleci s myší a propustí ji na svobodu.)

ZAŘÍKÁVAČ:

Mé vyprávění je ukončeno. Tam utíká myš: kdokoliv jí chytí, může si z její kůže udělat velkou, velkou čapku.

(Když myš uteče, všechna zvířata dopadnou na všechny čtyři a vzájemně si překážejíc se ve vší vážnosti štrachají pryč z mýtiny, zařikávač odejde jako poslední. Když je všude ticho, kněz přistoupí k oltáři a obvyklým způsobem obřad uzavře.)

- Tento obřad byl otištěn v knize A.S.LaVeye Satanské rituály.

16. Appendix III.

Ukázky satanistický textov

Satanské zákony zeme

- Neudeľuj rady a názory, pokiaľ o to nie si požiadaný.
- Nevykladaj svoje problémy ostatným, pokiaľ si nie si istý, že či chcú počúvať.
- Ak vôjdeš do cudzieho príbytku, daj najavo rešpekt, alebo tam nechod'.
- Keď ťa hosť v tvojom príbytku obťažuje, nalož s ním tvrdo a nemilosrdne.
- Nedomáhaj sa sexuálneho zblíženia, pokiaľ si k tomu nedostal od partnera signál.
- Neber si, čo ti nepatrí, okrem prípadov, že je to bremeno pre druhú osobu a o si potom vydýchne uľahčením.
- Uznávaj silu mágie, pokiaľ ju úspešne využívaš k uskutočneniu svojich túžob. Ak poprieš silu mágie potom, ako si ju s úspechom použil, stratíš všetko, čoho si dosiahol.
- Nestážuj sa na nič, čo sa ťa priamo netýka.
- Neublížuj malým deťom.
- Nezabíjaj zvieratá, jedine v prípade, že na teba útočia alebo ich potrebuješ pre svoju potravu.
- Ak sa prechádzaš v otvorenej krajine, nikoho neobťažuj, ak niekto bude obťažovať teba, vyzvi ho, aby prestal. Pokiaľ neprestane, znič ho. Podľa diktátu Jiřího Valtra.¹¹⁵

---

¹¹⁵ Autorom tohto textu, ako aj nasledujúciceho Satanského devätoru je však pôvodne LaVey

Satanské deväťoro

1. Satan znamená ukávanie chút'ok, nie odriekanie!
2. Satan znamená živú existenciu, nie vymyslené spirituálne báchoroky!
3. Satan znamená nepoškvrnenú múdrosť, nie pokrytecký sebaklam!
4. Satan znamená láskavosť k tým, ktorí ju zasluhujú, nie lásku vyplývajúcu na nevd'ačníkov!
5. Satan znamená pomstu, nie nastavenie druhej tváre!
6. Satan znamená zodpovednosť voči zodpovedným, nie starostlivosť o psychických upírov!
7. Satan znamená človeka ako púhe zviera, niekedy lepšieho, niekedy však omnoho horšieho než tých, ktorí kráčajú po štyroch, človeka, ktorý sa vďaka „božskému duchovnému a intelektuálnemu vývoji“ stal najskazenejším zvierat'om!
8. Satan znamená všetky takzvané hriechy, ktoré vedú k fyzickému, mentálnemu alebo emočnému uspokojeniu!
9. Satan je najlepším priateľom, akého kedy cirkev mala, pretože ju po celé tie roky pomáhal udržiavať v chode!

17. Zoznam použitej literatúry:

Ashe, G.: *The Hell-Fire Clubs: A History of Anti-Morality*, Sutton Publishing, Great Britain, 2005.

Aurelius Augustinus: *O Boží obci, kniha XXII*, zvázok. 1, prel. J. Nováková, Praha, 1950.

Barber, M.: *The New Knighthood: A History of the Order of the Temple*, Cambridge University Press, Cambridge, 1994.

Barker, E.: „New Religious Movements in Britain: The Context and the Membership“, in: *Social Compass*, 30/1, 1983. s. 33-48.

Barker, E.: „Plus ca change...“, in: *Social Compass*, 42 (2), 1995, s. 165-180.

Becker, U.: *The Continuum Encyclopedia of Symbols*, článok „Pentagram“, Continuum Books, New York, 1994.

Beckford, J. A.: „New Religions: An Overview“ in: *The Encyclopedia of Religion VI*. (Mircea Eliade ed.) Macmillan, New York, 1986.

Bible, Česká biblická společnost, 2001.

Birch, A.: *The Psychology Behind School Shootings: Protests Against and Reflections of a System That Fails Us*, in: *Corrupt 9/2008*. (online).

Bowie, F.: *Antropologie náboženství*, Portál, Praha, 2008 (1979¹).

Dee, J.: *The Diaries of John Dee*, (Edward Fenton ed.), Day, Oxfordshire, 1998.

Douglas, M.: *Natural Symbols*, Routledge, London & New York, 1996 (1973¹).

Dvořáková, M.: „Malé děti nepožírám. Rozhovor s veleknězem Církve Satano-
vy“, in: *Dingir* 3/1998.

http://www.dingir.cz/dingir/1998_3/clanky/D1998_3_13.html.

Ellwood, R. S. & Partin, H. B.: *Religious and Spiritual Groups in Modern America*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, 1998.

Encyclopedia of Religion 2nd ed. (ed. Jones), 2005, zvázok 12, heslá *Satan*, *Satanism*, s. 8123-8129.

Ferguson, G.: *Signs and Symbols in Christian Art*, Oxford University Press, Oxford, 1966.

Gardner, G. B.: *The Meaning of Witchcraft*, Red Wheel Publishers, 2008 (1954¹).

Hicks, D. "Police Pursuit of Satanic Crime: Part I.", in: *Skeptical Inquirer* 14/3, 1990, s. 276–286.

Hopfe, L. M. & Woodward, M. R.: *Religions of the World*, 9th ed., Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2005), s. 225–26.

Chryssides, G. D.: „New Religious Movements: Some Problems of Definition“, in: *Internet Journal of Religion*, 1997.

James, W.: *The Varieties of Religious Experience*, Touchstone, New York, 1997 (1902¹).

Korál, P.: „Téměř zbytečné obavy ze satanovy hudby“ in: *Dingir* 3/1998.

LaVey, A. S.: *Satanic Bible*, Harper-Collins Publishers, New York, 1969.

Levack, B. L.: *Witch-hunt in Early Modern Europe* (3rd ed.) Pearson-Longman, Edinburgh, 2006 (1987¹).

Levin, I.: *Rosemary má děťátko*, Odeon, Praha, 1976, orig. názov: *Rosemary's Baby*, 1967¹.

Liddell & Scott: *Greek – English Lexicon*, Claredon Press, Oxford, 1996, heslo *daimón*.

Long, T. E. & Hadden, J. K.: „Religious Conversion and the Concept of Socialization: Integrating the Brainwashing and Drift Models,“ in: *Journal for the Scientific Study of Religion*, 1983, 22(1), s. 1-14.

Lovecraft, H. P.: *Necronomicon*, CAD Press, Bratislava, 1988.

Lovecraft, H. P.: *V horách šílenství – mýtus Cthulhu*, preložil Milan Žáček, Aurora, Praha, 2002.

Lužný, D.: *Náboženství a moderní společnost: Sociologické teorie modernizace a sekularizace*, Masarykova Univerzita, Brno, 1999.

- Lužný, D.: *Nová náboženská hnutí*, Masarykova Univerzita, Brno, 1997.
- Melton, J.: *The Rise of the Public in Enlightenment Europe*, Cambridge University Press, Cambridge, 2001, s. 4.
- Mundy, J. H.: *Evropa vrcholného středověku*, Vyšehrad Praha 2008, s. 1150-1300.
- Murray, M.: *The Witch-Cult in Western Europe*, Claredon Press, Oxford, 1921.
- Novotný, T.: „Biblická démonolatria“ in: *Satanismus*, Oliva, Praha, 1997.
- Pagel, E.: *The Origin of Satan*, Vintage Books, New York, 1995.
- Rappaport, R.: „Obvious Aspects of Ritual“, in: *Ecology, Meaning and Religion*, North Atlantic Books, Berkeley, USA 1979, s. 195.
- Rappaport, R.: *Ritual and Religion in the Making of Humanity*, Cambridge University Press, Cambridge, 2002 (1999¹).
- Remeš, P.: „Kult uctivačů ďábla“, in: *Dingir* 3/1998.
http://www.dingir.cz/dingir/1998_3/clanky/D1998_3_09.html.
- Richardson, J., Best, J., and Bromley, D. eds., “The Police Model of Satanic Crime,” in: *The Satanism Scare*, Aldine de Gruyter, New York, 1991.
- Richardson, J., Best, J., Bromley, D. (eds.): *The Satanism Scare*, Hawthorne, New York, 1991.
- Robbins, R. H., *The Encyclopedia of Witchcraft and Demonology*, Crown Publishers, New York, 1959.
- Russell, G. B.: *The Devil: Perceptions of Evil from Antiquity to Primitive Christianity*, Cornell University Press, Ithaca, New York, 1977, s. 222.
- Sade, D. A. F.: *Filosofie v budoáru*, Concordia, Praha, 1995.
- Satanismus*, (ed. Vojtíšek et al.), Oliva, Praha, 1997.
- Seabrook, W.: *Witchcraft: its Power in the World Today*, Lancer Books, New York, 1968 (1940¹).

Stark, R.: „How New Religions Succeed: A Theoretical Model“ in: D.Bromley & P. Hammond (eds.), *The Future of New Religious Movements*, Mercer University Press, Macon, 1987.

Stark, R.: *Sociology*, Wadsworth Publishing Company, Belmont, 1989 (1985¹).

Stříženec, M. *Psychológia náboženstva*, Veda, Bratislava, 1996.

The American Heritage Dictionary of the English Language, Fourth Edition, (online), Houghton Mifflin Company, 2000, <http://www.bartleby.com>.

Václavík, D.: *Sociologie nových náboženských hnutí*, Malvern, Brno, 2007.

Veselý, J.: *Satanismus*, Vodnář, Praha, 2003, s. 107.

Vojtíšek, Z.: *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*, Portál, Praha, 2004.

Vojtíšek, Z.: „Nové náboženství jako společenský jev“, in: www.sekty.cz.

Vojtíšek, Z.: *Pastorační poradenství*, Nakladatelství Luboš Marek, Praha, 2005.

Waardenburg, J.: *Bohové zblízka. Systematický úvod do religionistiky*, Masarykova Univerzita, Brno – Georgetown, 1997.

Wallis, R.: *The Elementary Forms of New Religious Life*, Routledge & Kegan Paul Books, London, 1984.

Wallis, R.: *The Road to Total Freedom*, Columbia University Press, New York, 1977.

Wray, T. J. & Mobley, G.: *The Birth of Satan: Tracing the Devil's Biblical Roots*, Palgrave Macmillan, New York, 2005.